

T.C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL İSLAM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
TEFSİR BİLİM DALI

İSLÂM DAVETİNE KARŞI İNKÂRCILARIN TUTUMLARI
(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Mehmet TÛTÛNCÛLER

ŞANLIURFA - 2015

T.C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL İSLAM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
TEFSİR BİLİM DALI

İSLÂM DAVETİNE KARŞI İNKÂRCILARIN TUTUMLARI
(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Mehmet TÛTÛNCÛLER

Danışman
Yrd. Doç. Dr. M. Vehbi Şahinalp

ŞANLIURFA - 2015

T. C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı, Tefsir Bilim Dalı'nda 115201008 numaralı Mehmet Tütüncüler'in hazırladığı "İslâm Davetine Karşı İnkârcıların Tutumları" konulu Yüksek Lisans Tezi ile ilgili tez savunma sınavı, 16/02/2015 tarihinde, p.t.e.s. günü saat 16.00'te yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABUL (başarılı) olduğuna oybirliği ile karar verilmiştir.

16.02/2015

(Danışmanı ve Sınav Komisyonu Başkanı)

Yrd. Doç. Dr. M. Vehbi ŞAHİNALP

Üye: Yrd. Doç. Dr. M. Cüneyt GÖKÇE

Üye: Doç. Dr. Abdulvahap YILDIZ

Bu Tezin Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalında Yapıldığını ve Enstitümüz Kurallarına Göre Düzenlendiğini Onaylarım.

24/2015

Prof. Dr. Recep ÇİĞDEM
Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan alıntılar, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

T.C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Enstitünüz Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalına bağlı Tefsir Bilim Dalı 115201008 no'lu Yüksek Lisans öğrencisiyim. Hazırlamış olduğum "İslâm Davetine Karşı İnkârcıların Tutumları" konulu tezdeki bütün bilgilerin, akademik kurallara uygun olarak toplanıp sunulduğunu, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı, blok şeklinde alıntılar yapmadığımı ve tüm alıntıların bilimsel atıf kuralları çerçevesinde kaynağını gösterdiğimi beyan ederim.

Yükseköğretim kurulu bilimsel araştırma ve yayın etiği yönergesi ile Harran Üniversitesi bilimsel araştırma ve yayın etiği yönergesinin 8. maddesinde yer alan etik ihlallerden her hangi birisinin bu tezde yer almadığını, etik ihlal tespiti halinde, Enstitü yönetim kurulunca, bu tezimin ve diplomamın iptal edilmesini kabul ediyorum.

16.02/2015

Mehmet TÜTÜNCÜLER

İLETİŞİM ADRESİ:

Karataş Mah. 103404 no'lu cd. Nezih Kent Sitesi D-Blok No:11

Şahinbey/GAZİANTEP

Tlf: 530 500 15 51

e-mail: mtutunculer27@gmail.com

ÖNSÖZ

Yüce Allah, koca kâinatı lüzumsuz ve başıboş yaratmadığı gibi, Kâinatın en şerefli ve en üstün varlığı olan insanı da abes olarak yaratmayıp, başıboş da bırakmamıştır. Bunun için, kullarının şerefleriyle mütenasip bir hayat yaşayabilmeleri için, zaman ve ortamın icabına göre, kanunlar vaz'ederek, üstün nitelikli kişilerden seçtiği peygamber aracılığıyla kullarına göndermiştir. Bu nedenle Yüce Allah tarafından her ümmete bir kanun ve hayat tarzı tayin edildiğinden, hiçbir kavim peygambersiz bırakılmamıştır.

Ancak her toplum içinde yer alan farklı kesimlerin bu elçilere karşı tepkileri, temelde red ve kabul olmak üzere iki şekilde gerçekleşmiştir. Hz. Âdem'den itibaren, gelen peygamberlere karşı olumsuz tavır takınanların itiraz biçimleri, bazı farklılıklarla beraber temel noktalarda hep benzerlik arz etmiştir.

Tezimizde değişmeden devam eden, tarihin bir bölümü ile sınırlı olmayan münkirlerin inkâr tutumlarının sebepleri üzerinde durmaya çalıştık ve gördük ki, itirazcı inkâr tutumunun sebebi her toplumda aynıdır ve yine müşahade ettik ki Kur'ân-ı Kerîm kıyamete kadar evrenselliğini ve yeniliğini koruyan mübarek bir kitaptır.

İslam Dininin ana kaynağı Kur'ân-ı Kerîm'dir. Kur'ân, İslâm inancının temelidir. En doğru bilgi kaynağıdır. Bu yüksek lisans tez çalışması, Kur'ân merkezli yapılmış ve çalışmanın temel ölçüsü Kur'ân âyetleri olmuştur. Bir Kur'ân araştırması olan bu çalışmada inkârcıların İslâm davetine karşı tutumları Kur'ân-ı Kerîm sureleri çerçevesinde incelenmiştir. Kur'ân-ı Kerîm baştan sona birkaç defa okunup ilgili bölümler not alınmış, el-Mu'cemü'l-Müfehres li-elfâzi'l-Kur'âni'l-Kerîm'den de yararlanılarak ilgili âyetler çıkarılmıştır. Kur'ân-ı Kerîm dışında konuyla alakalı Tefsir kitapları ve Hadis kitaplarından da faydalanılmıştır. Siyer kitaplarının özellikle Mekke dönemini anlatan bölümleri okunup notlar çıkarılmıştır. Âyetlerin mealleri verilirken kaynak olarak Diyanet Vakfı mealinden yararlanılmış bazı bölümlerde Mahmut Kısa mealine de yer verilmiştir.

Tezimizde sadece efendimiz Hz. Muhammed'e (s.a.v.) yapılan inkârcı tutum değil, bütün peygamberlere karşı inkârcıların tutumları ve sebepleri incelenmiştir. İnkârcıların itirazcı tutumlarını ele alan yazıların, çalışmaların çoğunda sebeplerin arka planının derinlemesine incelenmediği bu araştırma esnasında görülmüştür. Aynı zamanda bu konuda yazılan müstakil bir esere de rastlanmamıştır. Bununla birlikte siyerle ilgili kitaplarda konuların içinde yeri geldikçe bu konuya değinildiği görülmüştür.

Tez çalışmamızda kendi yorum ve değerlendirmelerimize de yer verilmiştir. Konunun hazırlanmasında genel, kapsayıcı bir bakış açısı yakalanmaya ve çalışma esnasında bilimsel objektiflik mümkün ölçüde korunmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmanın I. Bölümünde peygamberlere itirazların perde arkası, II. Bölümünde kâfirlerin inkâr gerekçeleri, ele alınmaya çalışılmıştır.

Çalışmamda, bana rehberlik edip yol gösteren çalışmamın her aşamasında engin bilgi ve deneyimi ile bana yardımcı olan Yrd. Doç. Dr. M. Vehbi ŞAHİNALP hocama teşekkürü bir borç bilirim. Bu çalışma süresince bilgi, Tecrübe ve birikimlerinden istifade ettiğim hocalarım Prof. Dr. Musa Kâzım YILMAZ, Prof. Dr. Hikmet AKDEMİR ve Prof. Dr. Abdurrahman ELMALI'ya saygılarımı sunar teşekkür ederim. Böyle bir çalışmaya beni sevk eden, cesaretlendiren, destek olan ve her zaman yanımda olan İ.H.L. meslek dersleri öğretmeni meslektaşım ve hocam Mehmet DEMİR'e şükranlarımı sunarım.

MART, 2015

Mehmet TÜTÜNCÜLER

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	I
İÇİNDEKİLER	III
KISALTMALAR	IV
ÖZET	V
ABSTRACT.....	VI
GİRİŞ.....	1

1. BÖLÜM

PEYGAMBERLERİN DAVETİNE KARŞI İNKÂRCILARIN TUTUMLARININ PERDE ARKASI

1.1. Ekonomik Kayıp Endişesi	14
1.2. Taşındıkları İnançın Avantajlarını Kaybetme Endişesi	18
1.3. Riyâset Ve Nüfuz Kaybı Endişesi	20
1.4. Nefsânî Arzular Endişesi	23
1.5. Tekebbür, Asalet Ve Üstünlük İddiası.....	28
1.6. Kıskançlık Duygusunu Yenememe	37
1.7. Sorumluluğu İnkâr Politikası	38

2. BÖLÜM

PEYGAMBERLERİN DAVETİNE KARŞI İNKÂRCILARIN İTİRAZ GEREKÇELERİ

2.1. Yüce Allah ile İlgili İleri Sürdükleri Gerekçeler	42
2.2. Peygamberlerle Alakalı Gerekçeler	44
2.2.1. Sihirbazlık İsnadı	44
2.2.2. Mecnûnluk İsnadı.....	52
2.2.3. Peygamberin Beşer, Fakir Ve Desteksiz Olması Bahanesi	53
2.2.4. Şâirlik İsnadı.....	62
2.2.5 Kâhinlik İsnadı.....	63
2.2.6. Başkaları Tarfindan Eğitildiği İsnadı	65
2.2.7. Yalancılık İsnadı	69
2.3. Gönderilen Kitaplarla Alakalı Gerekçeler	70
2.4. Olağanüstü Beklentileriyle İlgili Gerekçeler	77
SONUÇ	87
KAYNAKÇA	89

KISALTMALAR

A.g.e. : Adı geçen eser

(a.s) : Aleyhi's-selâm/Allah'ın selâmı üzerine olsun

Bkz. : Bakınız

b. : Bin/oğlu

c. : Cilt

c.c. : Celle Celâluhû

DİB. : Diyanet İşleri Başkanlığı

T.D.V.: Türkiye Diyanet Vakfı

Hız. : Hazret

İ.H.L. : İmam Hatip Lisesi

No : Numara

(r.a) : Radiyallâhü Anh/Allah ondan razı olsun

s. : Sayfa

(s.a.v) : Sallallahü Aleyhi Ve Sellem/Allah'ın salât ve selâmı üzerine olsun

Trhs : Tarihsiz

vb. : Ve benzerleri

ÖZET

İSLÂM DAVETİNE KARŞI İNKÂRCILARIN TUTUMLARI

Bu çalışma, Kur'ân-ı Kerîm'de inkârcıların peygamberlere yaptıkları itirazları ele almaktır. Peygamberlere inkârcıların itirazlarının sebeplerinin Kur'ân-ı Kerîm temelli araştırılması amaçlanmıştır. Bu bağlamda, Kur'an tefsirleri, sünnet ve tarih kitapları incelenmiştir.

Bu çalışma ile peygamberlere karşı çıkan inkârcıların itirazları ve ileri sürdükleri gerekçelerin benzerlik arz ettiği tespit edilmiştir. İnkarcıların maddî veya manevî çıkarlarının itirazlarının temelini oluşturduğu ve bu kaygılarla, peygamberlerin mesajlarını önemsemedikleri belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Müşrik, İnkâr, İtiraz, Mucize, Put

ABSTRACT

THE ATTITUDES OF THE UNBELIEVERS AGAINST THE INVITATION OF ISLAM

This study examines the opposition of the unbelievers to the Prophets as highlighted in the Quran. It aims to reveal, in the light of the Quran, the grounds on which unbelievers opposed to the Prophets. In this context, commentaries of the Quran, the Sunnah (tradition), and the historical books have been analyzed.

The research has disclosed that there are similarities on the basis of objection of the unbelievers to the prophets. It has indicated that the materialistic and the spiritual interests of the unbelievers' were the mains reasons lying behind their objection and that for these reasons, they did not pay attention to the messages of the Prophets.

Key words: Pagans, denial, objection, miracle, idol

GİRİŞ

Cenâb-ı Allah (c.c.), her ne zaman bir memlekete, buldukları sapkın yoldan kurtarıp dosdoğru yola çağırarak uyarıcı bir Peygamber veya dâvetçi gönderdiyse, oranın ileri gelenleri makam mevki ve servetlerini kaybetme endişesiyle elçilerin davetini inkâr etmişlerdir. Bununla da kalmayıp Peygamberleri, davetçileri kendi sapık inançlarına uymaya, uymayanları da hicrete zorlamışlardır. İnsanlığın başlangıcından bu yana gurur ve kibir içerisinde olan kâfirlerin hepsi, hoşlarına gitmeyen işlerine gelmeyen sistemlerine uymayan kendilerini diğer insanlarla müsavî tutan Allah'ın dinine ve peygamberlerine cephe alıp muhalif olmuşlardır.

İnkârcıların muhalefet ve düşmanlığı, Hz. Âdem'in (a.s.) yaratılması ve Ona secde emriyle başlamıştır. Allah'ın emri olan secdeyi reddeden İblîs, hakka karşı isyan eden ilk yaratık olarak bilinmektedir. Aslen bir cin olan İblîs, kibirlenip büyüklük duygusuna kapıldı kendini hiç kimsenin önünde boyun eğmeyecek kadar yüce bir varlık kabul edip Hz. Âdem'e secdeyi reddetti ona secdeyi gururuna yediremedi ve Allah'ın emrine karşı gelerek, kâfirlerden oldu. Cenâb-ı Allah İblîsi, gazâbını hak etmiş ve rahmetinden uzaklaştırmış olarak, bulunduğu makamdan kovdu. İblîs tevbe etmek yerine isyanına devam etti. Hz. Âdem ve Âdemoğluna savaş açtı. Allah'ın dosdoğru yolunda pusu kurup oturdu. Bazen açıktan açığa önlerinden, kimi zaman sinsice arkalarından; bazen Müslüman kimliğine bürünüp sağlarından, bazen de şehvet ve ihtirâslarını azdırarak sollarından, insanların yanlarına sokuldu; onları aldatmak için her türlü yol ve yöntemi kullanarak dört bir yandan üzerlerine saldırdı.¹

Cin ümmetinin ilk isyanı olarak bildiğimiz bu olaydan sonra, Âdemoğlunun ilk itirazı ya da isyanını Kâbil'de görüyoruz. Kâbil de Allah'ın emir ve yasaklarına kendi istedikleri biçimde uymayı adet edinmiş inkârcıların tipik bir örneğidir. Allah'a sunulacak kurbanı mal varlığının en kötüsünden seçip, benden bunu kabul etmelisin gibi bir edayla, Allah'a sunan Kâbil kendi kurbanının reddedilmesiyle, kıskançlık ve

---

¹ Bkz. Â'râf, 7/14-18.

öfkeye kapılarak rakibi olarak gördüğü, kurbanı kabul edilen Hâbil'i öldürür.² İnsanlık tarihinin bu ilk cinayeti, Allah'ın (c.c.) kararının Kâbil'in arzu ve isteklerine uygun olmamasından meydana geldiği açıktır.

İnsanlık tarihinin ilk bölümlerinde büyük insan topluluklarına peygamber olarak gönderilen Hz. Nûh (a.s.) inkârcıların tepkisiyle karşılaşmıştı. Hz. Nûh'un (a.s.) dâvet ettiği Din'le, kurdukları sömürü düzenin sonunu getireceğini anlayan inkârcılar; kamuoyunu Hz. Nûh'a (a.s.) karşı kışkırtmak için, insanları toplayıp "Bu adam, sizin hayat tarzınızı kökünden değiştirmek istiyor! Sakın ilâhlarınızı bırakmayın; özellikle de, inanç ve ideolojinizin birer simgesi hâline gelen Vedd'i ve Suva'yı, bir de Yeğus'u, Yeuk'u ve Nesr'i asla terk etmeyin!"³ Hayatınıza yön veren değerlere ve bu değerleri temsil eden atalarınıza, önderlerinize, efendilerinize sahip çıkın ve ne pahasına olursa olsun, vahiy kaynaklı değerlerin hayata egemen olmasına izin vermeyin!" Diyerek insanları Hz. Nûh'a ve getirdiği mesaja karşı kışkırttılar.

Hz. Nûh'dan (a.s.) sonra gelen Hz. Hûd (a.s.) kavmine hitaben: "Kendilerine ilâhî bir yetki verildiğine dâir haklarında Allah'ın hiçbir delil indirmedigi⁴; yetki alanlarını, kudret sınırlarını, verdikleri ve verecekleri bütün hükümleri, kısaca sahip oldukları tüm özellikleri sizin ve atalarınızın belirleyerek uydurduğu hayal ürünü birtakım isimleri kendinize ilâhlar edinip onları gerekçe göstererek Allah'ın dışında rabblik yapıyorsunuz sizin bir tek rabbiniz vardır! O da Allah'tır."⁵ Hz. Hûd'un (a.s.) çağrısına, kavminin cevabı: "Demek sen bize, bir tek Allah'a kulluk edelim de, atalarımızın tapmakta olduğu ve bize her istediğimizi yapma imkânı sağlayan, üstelik can sıkıcı emirlerle keyfimizi bozmayan; gerektiğinde kendileri adına hükümler uydurup halkı çıkarlarımız doğrultusunda yönlendirebileceğimiz tanrıları bırakalım diye geldin, öyle mi? Bir de kalkmış, öğütlerini dinlemediğimiz takdirde dünya ve âhirette cezaya

---

² Bkz. Mâide, 5/30

³ Bkz. Nûh, 71/23.

⁴ Bkz. Hâc, 22/71.

⁵ Bkz. Â'râf, 7/71.

çarptırılacağımızı söylüyorsun. Eğer sözünün arkasındaysan, bize savurduğun tehditleri gerçekleştir de görelim!”⁶ Oldu.

Cenâb-ı Allah Semud halkına, kardeşleri gibi yakından tanıdıkları soydaşları Hz. Sâlih’i (a.s.), Hz. Hûd’dan (a.s.) sonra elçi olarak görevlendirdi. Hz. Sâlih, (a.s.) kavmini Allah’a davet ederek: “Ey halkım! Allah’a gönülden boyun eğin ve yalnızca O’na kulluk edin! Zira sizin, O’ndan başka otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğeceğiniz bir efendiniz, bir ilâhınız yoktur!”⁷ Dedi. Hz. Sâlih’in bu çağrısına karşılık, halkı içerisinde, onların emeğini sömürerek elde ettikleri güç ve servetle küstahça üstünlük taslayan ve Allah’a boyun eğmeyi kibirlerine yediremeyen ileri gelenler; ezilmiş, sömürülmüş ve geri bırakılmış kesimdeki inançlı insanlara, “Siz, gerçekten de Sâlih’in Allah tarafından gönderilmiş bir Peygamber olduğunu mu düşünüyorsunuz? Sakın o, sizi kullanarak iktidarı ele geçirmek isteyen bir mâceraperest olmasın? Biz, sizin bu inandıklarınızı kesinlikle reddediyoruz! Çünkü evrensel adâlet, doğruluk, erdemlilik, fedâkârlık, hak, hukuk gibi safsatalarla keyfimizi bozmaya hiç niyetimiz yok!”⁸ Ey Sâlih Sen şu ana kadar, aramızda büyük umutlar beslenen biriydin. Parlak zekân ve dürüstlüğün sayesinde, seni geleceğin lideri olarak görüyorduk. Fakat sen, tek Allah’a kulluk iddiasıyla ortaya çıkarak bütün umutlarımızı suya düşürdün. Demek sen bizi, atalarımızın geçmişten beri tapındığı şeylere tapmaktan ve onların bıraktığı ilkelere göre yaşamaktan alıkoyacaksın, öyle mi? Doğrusunu istersen, bizi kendisine çağırdığın bu din hakkında epey kaygı ve şüphelerimiz var.”⁹ Dediler. Ardından Allah’a itaatin sembolü olarak ortalıkta dolaşan ve yaşadığı sürece Hz. Sâlih’in Peygamberliğinin apaçık bir ispatı olan deveyi kesip öldürdüler.¹⁰

Hz. Lût (a.s.) , arzu ve isteklerinde herhangi bir sınırlamayı tanımayan bu konuda hiçbir otoriteyi kabul etmeyen, sapkın cinsel ilişkilere giren azgın bir

---

⁶ Bkz. Â’râf, 7/69.

⁷ Bkz. Â’râf, 7/73.

⁸ Bkz. Â’râf, 7/75-76.

⁹ Bkz. Hûd, 11/62.

¹⁰ Bkz. Hûd, 11/65.

toplumu uyarmak için görevlendirilmişti.¹¹ Allah'a itaate çağırıldığı toplum ise "Çıkarın şunları şehrinizden! Bunlar ne kadar da temiz insanlarmış böyle!"¹² Diyerek Allah'ın peygamberine ve çevresindekilere cephe aldılar. Onlara göre, Hz. Lût (a.s.) onların cinsel isteklerine müdahale ederek özgürlüklerini kısıtlıyordu

Hz. Şuayb, (a.s.) Allah'a itaate çağırarak ölçü ve tartıda adâleti gözetin; hiç kimsenin hakkını çiğnemeyin! Yeryüzünde ilâhî hükümler uygulanarak düzen ve denge kurulmuşken, sakın orada bozgunculuk çıkarmayın! İnananları baskı ve tehditlerle Allah'ın yolundan çevirmek ve asılsız iftiralarla, aldatıcı propagandalarla bu yolu insanların gözünde eğri göstermek için, öyle her köşe başında pusuya yatmayın!"¹³ Diye onları hakka davet etti. Halkının büyüklük taslayan ileri gelen kâfirleri, "Ey Şuayb!" dediler, "Atalarımızın taptığı ilahları terk etmemizi yâhut servetimizi dilediğimiz şekilde kullanmaktan vazgeçmemizi sana namazın mı emrediyor? Oysa sen, bildiğimiz kadarıyla gâyet yumuşak huylu ve akli başında bir adamsın. Ne var ki, bir tek Allah'a kulluğa başladıktan sonra tamamen değiştin! Eğer mâbedinde uslu uslu ibâdetini yapacaksan, buna bir itirazımız yok fakat kıldığın namaz, seni bizimle mücâdeleye sevk edecekse, böyle bir namaza asla izin vermeyiz!"¹⁴ Ya bizim hayat tarzımıza tamamen uyup dinimize dönersiniz, ya da seni ve seninle birlikte iman edenleri yurdumuzdan sürüp çıkarırız! Ya bunu böylece kabul eder, bizi sever, bizimle birlikte bizim gibi aynı hayatı yaşarsınız, ya da çeker gider, ülkemizi terk edersiniz¹⁵

Cenâb-ı Allah Hz. Mûsâ'yı (a.s.) , hakîkati ortaya koyan delillerle ve mucizelerle Mısır diktatörü Firavun'a, onun ordu komutanı Hâmân'a ve ekonomik destekçisi Karun'a göndermişti. Onlara ilâhî hükümlere boyun eğmeleri ve İsrail Oğullarını özgür bırakmaları gerektiğini bildirmişti. Fakat onlar, Hz. Mûsâ'nın (a.s.) bir Peygamber olduğunu pekâlâ bildikleri hâlde, "Bu

---

¹¹ Bkz. Â'râf, 7/80.

¹² Bkz. Â'râf, 7/82.

¹³ Bkz. Â'râf, 7/85-86

¹⁴ Bkz. Hûd, 11/87.

¹⁵ Bkz. Â'râf, 7/88.

adam, yalan söyleyen bir büyücüdür!” demişlerdi. Firavun’un danışmanları, “Ey Firavun!” dediler, “En iyisi, Mûsâ’ya inananların, yeni doğan erkek çocuklarını öldürt, kız çocuklarını da ahlaksız bir şekilde hizmetimizde kullanmak üzere sağ bırak!” Firavun da onlara “Bırakın Mûsâ’yı öldüreyim!” dedi, “Karşısında celladı görünce, o çok güvendiği Rabb’ine yalvarsın; bakalım onu elimizden kurtarabilecek mi? Doğrusu ben bu adamın, kültürel ve siyâsî bir devrim yaparak inanç sisteminizi değiştirmesinden ve bu ülkede yönetimi ele geçirip bozgunculuk çıkarmasından korkuyorum!¹⁶ Ey Hâmân! Mademki Mûsâ (a.s.), tüm varlıkların Efendisi olan bir tanrıdan söz ediyor, o hâlde bana öyle yüksek bir kule yap ki, tepesine çıkıp göklere açılan yollara ulaşayım!³⁷. Ulaşayım ki, Mûsâ’nın (a.s.) tanrısını kendi gözlerimle göreyim! Böylece, yukarılarda böyle bir kimse bulunmadığını hepimiz de göreceksiniz; çünkü ben, bu adamın şan şöret peşinde koşan yalancılardan biri olduğunu zannediyorum!”¹⁷ Firavun, apaçık hakîkati yalanladı ve Allah’ın emrine karşı geldi. Sonra arkasını dönüp, Hz. Mûsâ’nın (a.s.) davasını etkisiz kılmak için çalışmaya koyuldu Kumandanlarını, danışmanlarını, yardımcılarını topladı ve mü’minlere karşı amansız bir mücâdele başlattı. Allah’ın mesajına karşı küstahça başkaldırarak, “Sizin emir ve otoritesine boyun eğmeniz gereken en yüce efendiniz, rabbiniz benim!” dedi.¹⁸

Cenâb-ı Allah Meryem oğlu İsa’ya da apaçık mûcizeler verip onu, Kutsal Ruh Cebrâil’in vahiy ve ilham gücü ile destekleyip İsrâiloğullarına gönderdi. Hz. İsa’nın (a.s.) getirdiği mesajı beğenmediler.¹⁹ Hz. İsa’ya (a.s.) putperest romalılarla tuzak kurdular. Kendi peygamberlerinin canına kastettiler. Allah tuzaklarını boşa çıkardı. Meryem oğlu İsa’yı (a.s.) öldürdüklerini zannedip: “İsa’yı (a.s.) öldürdük” dediler.²⁰ Zaten ne zaman bir Peygamber, inkârcıların hoşlarına gitmeyecek bir

---

¹⁶ Bkz. Mu’min, 40/23-26.

¹⁷ Bkz. Mu’min, 40/36.

¹⁸ Bkz. Nâziât, 79/21-24.

¹⁹ Bkz. Bakara, 2/87.

²⁰ Bkz. Nisâ, 4/157.

emir getirdiyse, her defasında büyüklük taslayıp peygamberlere kafa tutmuşlardır. Sonra da kimilerini yalanlayıp, kimilerini öldürmüşlerdir.²¹

Zulmü ortadan kaldırmak üzere Allah (c.c.) tarafından gönderilen bütün peygamberlerin karşısına karakteri aynı olan bu inkârcı cephe çıkmış sultalarını devam ettirmek adına Nûh²², Hûd²³, Sâlih²⁴, İbrâhim²⁵ Lût²⁶, Şuayb²⁷, Mûsâ²⁸, İsa²⁹ aleyhimu's selâm ve gönderilen diğer peygamberlerle³⁰ mücadele etmişlerdir. Kur'ân-ı Kerim dikkatli ve tefekkürle okunduğunda insanlık tarihinin hiçbir bölümünde hak-batıl savaşının bitmediğini, şirkin ve zâlimlerin farklı şekil ve söylemlerle inkârlarını ve savaşlarını devam ettirdiklerini görürüz.

Bu itibarla, Yüce Allah, vaktiyle Hz. Nûh'a, Hz. İbrahim'e, Hz. Mûsâ ve İsa'ya emrettiği inanç ilkeleriyle temel hayat prensiplerini, Hz Muhammed'e (s.a.v.) gönderdiği Kur'ân-ı Kerîm'de de emretmiştir; bu inanç ilkeleri ve temel hayat prensiplerini bizim bireysel, ailevî ve toplumsal hayatımız için mutlaka uyulması gereken bir kanun yapmıştır. Gönderdiği elçileri aracılığıyla, tarih boyunca insanlığa şu çağrıda bulunmuştur: "Ey inanan kullarım! Bu mükemmel inanç sistemini hayatın her alanına egemen kılın ve sakın bâtil inançlara, ideolojilere sapıp da, onda ayrılığa düşmeyin!"³¹ Gerçek şu ki, Allah katında kabul gören ve insanoğlunu dünya ve âhirette mutluluğa ulaştıracak yegâne din, kişisel çıkarları, arzu ve ihtirâsları terk edip Allah'ın hükmüne kayıtsız şartsız boyun eğerek barış, esenlik ve güvenliğe ulaşmak anlamına gelen ve bütün peygamberlerin insanlığa getirdikleri mükemmel

---

²¹ Bkz. Bakara, 2/87.

²² Bkz. Â'râf, 7/60

²³ Bkz. Â'râf, 7/66

²⁴ Bkz. Â'râf, 7/76-77

²⁵ Bkz. Ankebût, 29/24

²⁶ Bkz. Â'râf, 7/82

²⁷ Bkz. Â'râf, 7/88

²⁸ Bkz. Â'râf, 7/109-110

²⁹ Bkz. Âl-i İmrân, 3/54

³⁰ Bkz. En'âm, 6/34

³¹ Bkz. Şûrâ, 42/12.

bir hayat nizamı olan din, İslâm'dır. İşte, Hz. Âdem'den bu yana bütün Peygamberlerin insanlığa tebliğ ettiği tek din, budur. ³²

Cenâb-ı Allah, bu peygamberlerin son halkasını teşkil eden Resul-i Ekrem (s.a.v) vasıtasıyla, insanları eğitip mesut bir toplum oluşturabilmek için ihtiyaç duyabilecekleri, her türlü hikmet, öğüt, uyarı ve ibret derslerini içerisinde barındıran, insana şan, şeref, onur, itibar, yücelik kazandıran, gündem belirlemeye tek yetkili olan Kur'ân-ı Kerîm'i göndermiştir. Bu kitap insanlığı dünyada ve âhirette mutluluğa, kurtuluşa ulaştıracak tek yolun İslâm olduğunu bildirmiştir. ³³ Fakat hakîkati inkâr edenler, kendilerini, anlamsız ve ahmakça bir büyüklük duygusuna kaptırıp, hakikat karşısında inatla direnmişler; Rablerine karşı isyankârca tavır takınmışlardır. Halkı sömürerek kurdukları kölelik sistemlerinin yıkılacağı ve alışageldikleri lüks ve refah dolu yaşantının sona ereceği endişesiyle öne atılarak, Kur'ân'ın kitlelerce benimsenmesini engellemek için: “Ey ahâlî! Haydi, yürüyün, ilâhlarınıza bağlılıkta direnin! İlâhlarınızı, liderlerinizi, önderlerinizi, başkanlarınızı koruyun destekleyin. Bu, mutlaka yapılması gereken kutsal bir görevdir. Biz, Kur'ân'ın ortaya koyduğu tek tanrı inancını reddediyoruz; çünkü çağdaş inanç ve ideoloji sahiplerinin hiç birinden böyle bir şey işitmedik. Demek ki bu iddia, yalandan başka bir şey değildir”³⁴ dediler.

Zaten Cenâb-ı Allah her ne zaman bir memlekete uyarıcı bir peygamber veya dâvetçi gönderdiyse, o ülkenin zenginliklerini ellerinde bulunduran, para, makam ve şöhret gibi dünyalıkların hırsıyla yanıp tutuşan, bencillik, kibir, inat ve haset duygularıyla dolup taşan, kalpleri hiçbir ahlâkî sınır tanımaya yanaşmadığı için tamamen zevk ve eğlenceye dalmış lüks ve refah içinde yüzen, her türlü ahlâksızlık ve sefahate dalmış olanlar, alışageldikleri yaşantının sona ereceği endişesiyle, İslâm dâvetçilerine, “Şunu peşinen söyleyelim, biz sizin getirdiğiniz mesajı inkâr ediyoruz! Ayrıca biz ekonomik ve sosyal açıdan sizden daha ilerideyiz, servet ve nüfus bakımından da sizden daha öndeyiz! Bu da bizim doğru yolda olduğumuzun

---

³² Bkz. Âl-i İmrân, 3/19.

³³ Bkz. Enbiya, 21/10; Mu'minûn, 23/71; Sâd 38/1.

³⁴ Bkz. Sâd, 38/5.

ispatıdır. Madem dünyada bu kadar nîmete nâil olduk, öyleyse âhirette de azâba uğratılacak değiliz”³⁵ dediler.

Halk üzerinde güçlü bir etki uyandırmak için birtakım sahte ilâhlar, kurtarıcılar icat ettiler. Böylece halkın sırtından büyük bir nüfuz, güç ve servet elde eden küfrün elebaşları, uydurdukları ilâhların adını da kullanarak, bilinçli ve plânlı bir şekilde insanları saptırmaya, Allah’ın mutlak egemenliğine dayalı bir toplum düzeninin kurulmasını engellemek için mücadeleye giriştiler.

İnsanlık tarihi boyunca inkârcılar, kendilerine istedikleri her şeyi yapma imkânını sağlayan atalarının zâlim inancını takip edip gerektiğinde taptıkları kutsalları adına hükümler uydurup halkı çıkarları doğrultusunda yönlendirmiş, insanları batıl inançlarıyla sultaları altına alıp sömürmüşlerdir. Kendilerine ilâhî bir yetki verildiğine dâir haklarında Allah’ın hiçbir delil indirmediği³⁶ yetki alanlarını, kudret sınırlarını kendilerinin belirlediği; verdikleri ve verecekleri bütün hükümleri, kısaca sahip oldukları tüm özellikleri kendilerinin ve atalarının tespit ederek uydurduğu hayal ürünü birtakım isimler, değerler ve kutsallarla³⁷ insanların bütün değerlerini sömürüp, egemenliklerini devam ettirmişlerdir.

İslâm inancı, Allah’ın tek başına insanların Hâkimi ve Rabbi olması esasına dayanır. İslam’ın en baştaki hedefi, ulûhiyyetin yetkilerini gasp etmeye çalışan sahte tanrıları silip kalplerden ve hayattan süpürmektir. Şu bir gerçektir ki; kitlelerin kalplerinin ve gözlerinin Allah’ın (c.c.) vahyi ile açılması, dimağlarının vahyin ışıklarıyla donatılarak parlaması, geleneksel değer ölçüleri üzerine rejimlerini kurmuş olan tağutlar için en önemli tehlikedir. Bundan dolayı küfrün önderleri, Tevhide dayalı İslâm mesajının halk kitlelerine ulaşmasına göz yummazlar. Bu mesajın kendi ilahlıklarına karşı bir devrim, iktidarlarına karşı bir inkılâb olduğunu ve egemenliklerinin sonu anlamına geldiğini bilirler. Onlar, insanları Allah’a değil de kullara kulluk ettirme esası üzerine kurulu olan rejimlerinin geleceği için, İslâm davetini tehlike olarak görüp yeryüzünün hâkimiyetini kaybetmekten korkarlar. Bu

---

³⁵ Bkz. Sebe, 34/34-35.

³⁶ Bkz. Hâc, 22/71.

³⁷ Bkz. Â'râf, 7/71.

korukyla sistemi ellerinde bulunduran azgınlara, sultalarının devamı için insanlık tarihi boyunca ilâhi mesajlara karşı direnmişlerdir. Peygamberleri reddetmek için çeşitli mazeretler uydurmuşlar, bu yola davet edenlere karşı her türlü kötülük yoluna başvurmuşlar, iğrenç ithamlarda bulunmuş, batıl inançlar üretmiş, daha sonra bu batıl inançlar uğruna, taş katılığı ve sertliği ile Müslümanlara her türlü kötülüğü revâ görmüşler, iktidar endişesi ile her zaman, âlemlerin Rabbi Allah'a davet edenlere karşı çıkmışlardır!³⁸

Küfrün önderleri, sosyal hayatlarına helâl ve haram sınırı çizen Allah'ın (c.c.) peygamberlerini, Risâlet görevine layık görmemiş; onları yalancılıkla suçlamış davetlerini boşa çıkarmak için saldırıya geçmişlerdir. Peygamberleri hedef almış onlara her ortamda karşı çıkıp kendi inançlarının doğruluğunu ispatlamaya çalışmışlardır: “Rahmân bize vahiy nâmına hiçbir şey göndermiş değildir! Her şeyi yoktan var eden, sahip olduğumuz bütün nimetleri bize bahşeden yüce bir yaratıcının varlığını kabul ederiz fakat o kitap ve elçi gönderip de hayatımıza kurallar koymaz, bizim yeme içmemizle, basit hayatımızla uğraşmaz. O bizleri tamamen serbest bırakmıştır, dilediğimizi yapar, dilediğimiz gibi yaşarız; siz ancak yalan söylüyorsunuz! Ayrıca siz de bizim gibi yiyip içen sıradan birer insansınız. Allah, melekler dururken elçi olarak sizi mi gönderdi?”³⁹ “Size fakir, kültürsüz ve eğitimsiz alt tabakadan başkasının uyduğunu görmüyoruz. Bize göre kişinin doğru yolda olduğunu gösteren biricik ölçü, sahip olduğu güç ve zenginliktir. Sizin bize karşı bir meziyetinizi, üstün bir tarafınızı da göremiyoruz ki, gücünüz karşısında boyun eğelim. Bize öyle geliyor ki, sizler bu ülkede iktidarı ele geçirmek amacıyla kutsal din duygularını istismar eden, halkı kandırmak için de bu niyetini gizleyip sürekli iyi görünmeye çalışan birer yalancısınız. Eğer bu din güzel bir şey olsaydı, herkesten önce bizim gibi akıllı, zengin ve yetenekli insanlar ona herkesten önce inanırdı.⁴⁰ Bu dünyada yaşadığımız hayattan başka bir hayat yoktur; bir nesil ölüp gider, ardından yeni bir nesil gelir; yani sadece bir kere ölür, bir kere yaşarız, fakat asla yeniden

---

³⁸ Bkz. Seyyid Kutup, Fî Zilâli'l-Şurûân, et-Tabatu's-Sâniyetu ve Selâsîn, Kahire, Daru-ş Şuruk, 2003, Cilt 3, s. 1814.

³⁹ Bkz. Yâsîn, 36/14-15.

⁴⁰ Bkz. Hûd, 11/27.

diriltilecek değildir; uydurduğunuz yalanları Allah'a yakıştıran bir yalancından başka bir şey değilsiniz.⁴¹ Siz, dar kafalı, ham hayaller peşinde koşan kimselersiniz.”⁴² Bu iftiraları ve yalanları söyleyenler arzu ve heveslerinin adâlet, fedâkârlık, erdemlilik gibi ahlâkî değerlerle sınırlanmasını istemeyen, kendilerine her konuda itaat edilmesi gerektiğini iddia eden, kendi arzu ve isteklerine göre yaşamak, insanları da keyiflerine göre yönetmek isteyen inkârcıların önderleridir.

Hz. Muhammed (s.a.v.) insanları Allah'ın (c.c.) dinine davet etmeye başlayınca, ülkenin çeşitli bölgelerinde küfrün büyük karargâhlarını kurmuş kabilelerin reisi ve dini lideri durumunda olanların işi zora girdi. Bunların her biri için Risâlet veya peygamberlik ölüm fermanıydı. Bunu kabul etmeleri şöyle dursun, ciddiyet ve aklı-selimle düşünmeleri ve gözden geçirmeleri bile mümkün değildi. Cahiliyenin devamında çıkarları olan bütün kişi ve gruplar olanca şiddetiyle Risâlet'e karşı çıktılar. Zirâ bu inanç ve kavramın yayılmasıyla onların mevkileri, kuvvetleri, kudretleri, iktidarları ve mâli menfaatleri ortadan kalkacak; sokaktaki sıradan kişilerin, sadece Allah'ın kanunlarını tanınması halinde, onların kurdukları düzene ve fasit daireye kimse rağbet etmeyecek ve sistemleri böylece kendiliğinden ortadan kalkacaktı.⁴³

İnsanlık tarihi boyunca Allah'a (c.c.) ortak koşan inkârcıların inançlarında samimi olmadıkları tutum ve davranışlarıyla net olarak ortaya çıkmaktadır. Hz. İbrâhim (a.s.) bu putları şu büyük put kırmış olabilir ona sorun dediği zaman: “Sen bunların konuşmadığını pek âlâ biliyorsun” dediler.⁴⁴ Hz. İbrâhim'den (a.s.) yıllar sonra gelen inkârcılar, Ebrehe'nin Kâbe'ye saldırdığı sırada küçük-büyük herkes Kâbe'de bulunan put ve diğer ilâhların bu âfeti defedecek güçte olmadığını kesinlikle biliyordu. Tek Allah'a olan büyük inanç ve güven dolayısıyla Kureyşlilerin tümü, Allah'ın evini ancak Allah'ın koruyacağından ve istilâcılara büyük bir ders vereceğinden emindiler. Kâfir câhiliye Arapları görünürde putlara ibadet ediyor ve pek çok

---

⁴¹ Bkz. Mu'minûn, 23/37-38.

⁴² Bkz. Â'râf, 7/66, Hüd 11/27.

⁴³ Bkz. Mevdudî, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi ve Hz Peygamberin Hayatı*, 2. Baskı, İstanbul, Pınar Yayınları, 1985, Cilt 2, s. 379-380.

⁴⁴ Bkz. Enbiya, 21/62-65.

şeyleri için onlara müracaat ediyorlardı. Fakat bu putlara büyük saygı gösterdikleri ve yüce bir mevkide olduklarına inandıkları söylenemez. Nitekim duaları, dilek ve isteklerine aykırı herhangi bir hadise zuhur ettiğinde tanrı ve tanrıçalarına saygısızlık ve hakaret etmekten çekinmezlerdi. Araplardan biri, babasının katilinden intikamını almak istiyordu. Bu maksat için Zü'l-Halasa adlı putun yanına giderek arzusunu dile getirdi ve fala baktırdı. Çıkan falda intikam alınmaması tavsiye edilmişti. Bu falı görünce öfkeleni ve şu mısraları söyledi:

Ey Zü'l-Halasa, eğer sen, benim yerimde olsaydın

Ve senin baban benim babam gibi öldürülmüş olsaydı

O zaman sen “zâlimlerden “öç alma” diye rezil bir şey söylemezdin.

Başka bir müşrik bereket için deve sürüsünü Sâ'd adlı bir tanrıya götürdü. Sâ'd heybetli bir put olup, üzerine kurban kanı sürülmüştü. Develer bu heykeli görünce ürkerek kaçıştılar. Müşrik, develerinin böyle sıçramalarından öfkeleni ve putu taşlamaya başladı. Aynı zamanda da, "Allah kahretsin, alçak tanrı, ben deve sürümü, bereket olsun diye sana getirdim, ama sen onların kaçmalarına sebep oldun" diye söyleniyordu.⁴⁵

Cahiliye döneminin Müşrik Arapları ve özellikle Peygamberimizin çağrısına karşı çıkan Kureyş önderleri, Peygamberimizin doğruluğundan zerrece kuşku duymuyorlardı. Çünkü O'nu yıllardan beri dürüst ve güvenilir bir kişi olarak tanıyorlardı. Peygamberliğinden önce aralarında geçen uzun hayatı boyunca bir tek yalanını görmüş değillerdi. Peygamberimizin gerçek peygamber olduğundan, Kur'ân-ı Kerîm'in insan sözü olmadığından, insanların böyle bir kitap ortaya koyamayacaklarından asla kuşku duymuyorlardı. Siyret-u İbni İshâk ve el-Bidâye ve'n-Nihâye'de geçen, Ebu Süfyân, Ebu Cehl ve Ahnes b. Şüreyk' in geceleri gizli gizli hayranlıkla Hz Muhammed'i (s.a.v.) dinlemeleri bunun en güzel delilidir.⁴⁶ Fakat buna rağmen Peygamberimizi onaylamaya yanaşmıyorlar, bu yeni

---

⁴⁵ Bkz. Mevdudî, *Tefhimu'l Kur'ân*, İstanbul, İnsan Yayınları, 1987, Cilt 2, s. 24.

⁴⁶ Muhammed b. İshâk b. Yesâr, *Siyret-u İbn İshâk*, et-tebatu'l-ülâ, Konya, Hayra Hizmet Vakfı, 1981, s. 169-170; Bkz. İbn Kesir, *el-Bidâye ve'n-nihâye*, et-Tabatu's sâniyetu. Dımeşk-Beyrut, Dar İbn-i kesir, 2010. Cilt 3, s. 278-279.

dine girmeyi reddediyorlardı. Bu olumsuz tutumlarının sebebi O'nun çağrısını siyasi nüfuzları ve sosyal konumları açısından tehlikeli görmeleri idi. Bu sebepten ötürü yüce Allah'ın âyetlerini yalanlamayı ve öteden beri sürdürdükleri küfre bağlı kalmayı kararlaştırmışlardı.⁴⁷ Böylece Kur'ân'ın kitlelerce benimsenmesini engellemek için hiçbir temele dayanmayan uydurmacı⁴⁸, yalancı⁴⁹, sihirbaz⁵⁰, beşer⁵¹, mecnûn⁵², masalcı⁵³ gibi iftiralara başladılar; olağanüstü isteklerde bulundular⁵⁴; peygamberliği Ona layık görmediler.⁵⁵ İftiralarla insanları yoldan çıkarmak için gece gündüz plânlar kurup haince tuzaklar peşinde koşular ve zamanın her türlü basın yayın araçlarını kullanarak İslâm aleyhinde yanıltıcı propagandalarla halkı aldatmaya çalıştılar;

وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضَعُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِذْ تَأْمُرُونَنَا أَنْ نَكْفُرَ بِاللَّهِ وَنَجْعَلَ لَهُ أَندَادًا *...

*Zayıf sayılanlar da büyüklük taslayanlara: Hayır! Gece gündüz (işiniz) tuzak kurmaktı. Çünkü siz daima Allah'ı inkâr etmemizi, O'na ortaklar koşmamızı bize emrederdiniz.*⁵⁶

Bu itirazların ana sebebi Cenâb-ı Allah'ın, inkârcıların sosyal yaşamlarına kaideler, kurallar, kanunlar getirmesidir. Peygamberler insanların hayatına helâl ve haram sınırları çizen⁵⁷ Allah (c.c.)'in vahyini, getirince, inkârcılar yaşantılarına müdahale ettirmemek⁵⁸ için “o da bizim gibi insan” dediler. Peygamberin insan olmasını yadırgadılar daha doğrusu Taif'in ve Mekke'nin zenginlerinden birine

---

⁴⁷ Kutup, Cilt 3, s.1074.

⁴⁸ Bkz. Furkân, 25/4.

⁴⁹ Bkz. Sâd, 38/4.

⁵⁰ Bkz. Sâd, 38/4.

⁵¹ Bkz. Hûd, 11/27.

⁵² Bkz. Hicr, 15/6-7.

⁵³ Bkz. Enfâl, 8/31.

⁵⁴ Bkz. Hicr, 15/6-7; İsrâ, 17/90-93.

⁵⁵ Bkz. Zuhrûf, 43/31.

⁵⁶ Bkz. Sebe, 34/33.

⁵⁷ Bkz. Mu'minûn, 23/23, 25; Şuarâ, 26/151; 179-184.

⁵⁸ Yûnus, 10/15; Hûd, 11/87; Nûh, 71/23; Bkz. Mevdûdi, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi ve Hz Peygamberin Hayatı*, Cilt 2, s. 16-17.

gelmeyen peygamberlik bir insana hele hele Haşimoğullarının yetimine hiç gelemezdi. Risalet eğer eşraftan birine gelmiyorsa ancak bir meleğe verilmeliydi. İstediklerinin aklen mümkün olmadığını kendileri de biliyorlar. O ana kadar itaat ettikleri, sözünü dinledikleri kimseler de birer beşer olmasına rağmen. Allah elçisine karşı sen bizim gibi bir beşersin deyip peygamber olarak melek istiyorlar.⁵⁹ Halbuki Cenâb-ı Allah insanlara Peygamber olarak kimi gönderirse göndersin mutlaka o da Hz. Muhammed'in (s.a.v.) tavrıyla, O'nun söylediklerini söyleyecek, inkârcılarda aynı asılsız bahanelerle inanmayacaklardır.⁶⁰ Ayrıca bu inkârcılar zevk ve eğlenceyi bırakamadıklarından hakîkati kabullenmeye yanaşmayıp sorumluluktan kurtulmak için o da bizim gibi bir insan dediler.

İnkârcı kesim binlerce yıl önce ilâhi vahye karşı hangi tutumu takınmışsa yakın geçmişte ve günümüzde de aynı tutum içinde olmuşlardır. Hakkı batılla örtmeye çalışıp kurdukları kölelik sistemlerini modern asırda da devam ettirmeye gayret ettiler.

---

⁵⁹ Bkz. Şuarâ, 26/186; Kamer, 54/24-25; Yâsîn, 36/15; Hûd, 11/27; Mu'minûn, 23/47.

⁶⁰ Bkz. En'âm, 6/9-10.

1. BÖLÜM

PEYGAMBERLERİN DAVETİNE KARŞI

İNKÂRCILARIN TUTUMLARININ PERDE ARKASI

1.1 Ekonomik Kayıp Endişesi

İnsanların sosyal hayatını düzenlemek için gelen ilâhi vahye, çağlar boyu ilk karşı gelenler o toplumun; lüks içinde yaşayan ve bu yaşantıları, hakkı kabullerine engel olan, arzu ve isteklerini yerine getirmede sınır tanımayan, memleketin zenginliklerini sömüren, inançsız, zengin, şımarık, servet sahipleri olmuştur.

İnsanlık tarihi boyunca ekonomik zenginlikleri ellerinde bulunduran kavimlerin ileri gelenleri, gelen peygamberlere tabi oldukları zaman mütteliklerinin desteğini kaybedeceklerinden, yerlerinden yurtlarından sürüleceklerinden, ticaret gelirlerinin düşeceğinden endişe ediyorlardı. Ayrıca onlar, ticaretlerinde faizden faydalanamayacak, haram olan malların ticaretini yapamayacak, istediği kâr oranıyla satış yapamayacak, kazançları ile haram olan bir şeyi satın alamayacak, karaborsa yapamayacaklardır; onların mallarından zekât alınacak; kısacası ticaretlerine helâl ve haram sınırı getiren, peygamberlerin bildirdiği sistem toplum üzerindeki nüfuzlarını ortadan kaldıracaktı bu sebeple peygamberlerin getirdiği daveti hemen engellemeye çalıştılar.

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٦١﴾

Her ne zaman bir memlekete uyarıcı bir Peygamber veya dâvetçi gittiyse, o ülkenin zenginliklerini ellerinde bulunduran, lüks ve refah içinde yüzüp, her türlü ahlâksızlık ve sefahate dalmış olan kesimi İslâm dâvetçilerine, “Şunu peşinen söyleyelim, biz sizin getirdiğiniz mesajı inkâr ediyoruz!”⁶¹ Dediler.

Hız. Şuayb (a.s.) kavmini Allah (c.c.)’ın dinine davet ettiğinde, kâfirler önceki peygamberlerin kavimleri gibi tepki verip arzu ve isteklerine göre yaşadıkları hayata müdahale ettirmek istememişlerdir. Hız. Şuayb’ın (a.s.) getirdiği vahiy, onların malları ve sosyal hayatları konusunda ne yapmaları gerektiğini söylüyor. İnkârcılar ise yaşam biçimlerine hiçbir kimsenin müdahale etmesini istemedikleri gibi Allah’ın

---

⁶¹ Sebe, 34/34.

(c.c.) sosyal hayatla ne işi olabilir diye itirazda bulunup Allah'ın (c.c.) gönderdiği dinin ruhla ilgili olup sosyal yaşamla bir ilgisinin olmadığını iddia ederek Hz. Şuayb'a (a.s.) karşı çıkmışlardır:

قَالُوا يَا شُعَيْبُ أَصَلَاتُكَ تَأْمُرُكَ أَنْ تَتْرُكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ

“Atalarımızın taptığı ilahları terk etmemizi yâhut servetimizi dilediğimiz şekilde kullanmaktan vazgeçmemizi sana namazın mı emrediyor? Oysa sen, bildiğimiz kadarıyla gâyet yumuşak huylu ve akli başında bir adamsın. ” ⁶² Ne var ki, bir tek Allah'a kulluğa başladıktan sonra tamamen değiştin! Eğer mâbedinde uslu uslu ibâdetini yapacaksan, buna bir itirazımız yok, fakat kıldığın namaz, seni bizimle mücâdeleye sevk edecekse, böyle bir namaza asla izin vermeyiz!

Aynı şekilde yıllar sonra Kureyş müşrikleri, putperestliğin yıkılmasıyla bütün Arap kabileleri nezdinde elde etmiş oldukları dinî üstünlüğün ve ticârî menfaatlerin ellerinden gitmesinden endişe duyuyorlardı.

İnsanlar her yıl Arabistan yarımadasının her tarafından akın akın Kâbe ile şereflenen, Arap yarımadasının biricik dinî merkezi Mekke'ye, hac ve umre için gelirdi.⁶³ Bunun için, Kâbe'yi açma, kapama, koruma görevi ve hakları olan hicâbe, hacıların su ihtiyacını karşılama görevi olan sıkâye, hacılara yemek yedirme görevi olan rifâde, Mekke parlamentosu olan Dârü'n Nedve, sancaktarlık olan livâ görevi, başkumandanlık görevi olan kıyâde, aynı toplum içindeki fertler veya kabileler arasında meydana gelen çekişmelerde hakem olarak arabulma makamı olan sefâre, savaş için hazırlanan silâh, mal ve âletleri muhâfaza etme görevi olan hazine-i emvâl, Bir yerden başka bir yere nakledilecek eşyayı kontrol ve muâyene ettikten sonra "taşıma ruhsatı" verme görevi olan nezâre gibi hizmetler, kabilelerin ulularına tevcih edilmiş bulunuyordu.⁶⁴ Babadan evlâda geçen bu hizmetler, kendilerine hem büyük nüfuz, hem de büyük çıkarlar sağlamakta idi. Bunun için, müşrik uluları, kendilerinin dinî ve ticârî durumlarını sarsabilecek her harekete karşı koymayı çıkarlarının bir gereği saymakta idiler.

---

⁶² Hûd, 11/87.

⁶³ Bkz. Bakara, 2/158; Âl-i İmrân, 3/96; Hacc, 22/27.

⁶⁴ İbn Kesir, *el-Bidâye ve'n-nihâye*, Cilt 2, s. 493.

İnkârcılar, kurallarını kendilerinin belirlediği ticârî sistemlerinin gelen bu yeni dinle bozulacağını, bunun sonucunda da zenginliklerini kaybedeceklerini düşünmeleri, Hz. Muhammed'e (s.a.v.) itirazlarının en önemli sebeplerinden birini oluşturuyordu. Efendimiz'e (s.a.v.) şöyle diyorlardı: “Ey Muhammed! Aslında güzel şeyler söylüyorsun, fakat eğer seninle birlikte bu yola girecek olursak, İslâm'a sıcak bakmayan dost ve mütteliklerimizin desteğini kaybeder, bunun sonucunda da yerimizden yurdumuzdan sürülüp atılırız!”

وَقَالُوا إِن تَتَّبِعِ الْهُدَىٰ مَعَكَ نُتَخَطَّفُ مِنْ أَرْضِنَا ... ❁

“Biz seninle beraber doğru yola uyarsak, yurdumuzdan atılırız, dediler.”⁶⁵

“Hz Muhammed'in (s.a.v.) çağrısına tabi oldukları zaman servetlerini kaybedip yurtlarından atılma korkusu, inanmamakta direnen Kureyş'in İslâm'ı kabul etmemek için ileri sürdüğü en önemli mazerettir. Bunu tam anlamıyla kavrayabilmek için Rasûlullah'ın (s.a.v.) tevhid mesajını sunduğu sırada, Kureyş ve Arabistan'ın durumuna kısaca bir göz atmada fayda var.

Doğu Roma İmparatorluğu ile İran arasındaki siyasî çatışma, Kureyşlilerin uluslararası ticarete önemli bir yer kazanmalarına yardım etti. O devirde Roma, Yunanistan, Bizans, Mısır ve Suriye'nin, Çin, Hindistan, Endonezya ve Doğu Afrika ile olan bütün ticârî bağlantıları İran tarafından engelleniyordu. O dönemde İran, Yunanistan, Mısır, Kuzey Suriye ile Çin, Hindistan, Endonezya, Doğu Afrika arasındaki bütün ticaret yolları Kureyş'in kontrolü altına girdi. Bunun tek istisnası Kızıl Deniz ticaret yolu olan İran'ın kontrolü altındaki Yemen'di. Bu durumda Roma için geriye Kureyş'in elindeki ticaret yolundan başka yol kalmıyordu.

Arap tüccarlar, Doğu Roma mallarını Arap denizi ve İran körfezi limanlarına taşımaya, sonra bu limanlardan alınan doğu ülkelerine özgü malları da Roma topraklarına nakletmeye başladılar. İşte bu durum Mekke'yi uluslararası ticaretin önemli bir merkezi haline getirmişti. Dolayısıyla Kureyş ticareti tekelinde tutar hale gelmişti. Ne var ki Arabistan'da hüküm süren o dönemin şartları, Kureyş'in dinî nüfuz ve konumunu muhafaza için yeterli olmaması sebebiyle kendi topraklarından

---

⁶⁵ Kasas 28/57.

kervanları geçen kabilelerle problemsiz bir ticârî nakliyat için iyi ilişkiler içinde olmasını gerekli kılıyordu. Binaenaleyh ilişkide olduğu kabilelerle anlaşmalar yapmak, kârlarından onlara hisseler ödemek, kabile reislerine ve diğer etkili insanlara hediyeler göndermek zorundaydı. Bununla beraber geniş ölçüde faizcilik yapmak suretiyle tüccarları ve neredeyse bütün civar kabile reislerini kendi hegemonyaları altına alıyorlardı. Efendimiz aleyhi-s selam, İslâm davetine başladığında Kureyş'in ve Arabistan'ın durumu böyleydi.⁶⁶

Onlar, tebliğ edilen Allah'ın (c.c.) mesajını kendi çıkarları için tehlikeli görüyorlardı. Putperestlik ve çoktanrıcılığın yanlış, Tevhidin doğru olduğu aklî ve mucizevi delillerle ispatlansa, doğruluğu hakkında şüpheleri kalmasa bile, Tevhidi kabullenmeyi kendileri için yıkım olarak görüyorlardı. Zirâ Tevhidi kabul ettikleri takdirde bütün Arabistan kabilelerinin kendilerine karşı ayaklanacağını tevehhüm ediyordular. Kendilerince Kâbe muhafızlığından çıkarılacak, çok tanrıci kabilelerle yaptıkları bütün dostluk antlaşmaları, kurdukları tüm dostane ilişkileri bozulacak ve böylece kendi ticaret kervanlarını anlaşmalı kabile topraklarından emniyetle geçirmenin yegâne garantisi ortadan kalkmış olacaktı. Dolayısıyla bu yeni inanç yalnızca dinî nüfuzlarının değil, aynı zamanda ekonomik refahlarının da sonu demek olacaktı; hatta diğer Arap kabileleri tarafından Mekke'den bile sürülebileceklerdi.⁶⁷ Halbuki bu çıkarım onların kötü zanlarından başka bir şey değildi. Hz. Nûh suresinde Tevhide teslimiyetin insanları refaha götüreceği açıkça belirtilmiştir:

فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿١﴾ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ﴿٢﴾ وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا ﴿٣﴾

“Onlara dedim ki: “Ey halkım, gelin zulüm ve haksızlıktan vazgeçin ve Rabbinizden bağışlanma dileyin; gerçekten O, çok ama çok bağışlayıcıdır! Rabb'inize kulluk edin ki, göğün bütün maddî ve mânevî nîmetlerini üzerinize yağdırsın! Ve servetinize servet katsın, size sağlıklı ve hayırlı bir nesil bahşetsin, sizin için verimli bağlar, bahçeler ve hayat bahşeden ırmaklar yaratsın!”⁶⁸

⁶⁶ Mevdûdî, *Tefhimu'l Kur'ân*, Cilt 4, s. 175-176.

⁶⁷ A.g.e. Cilt 4, s. 176.

⁶⁸ Nûh, 71/10-12.

Rasûlullah (s.a.v.) müşrikleri tevhide inandırmak için elinden geleni yapmıştı. Fakat onlar bu mesajda ölümlerini gördüler. Öngörülerine göre inanç değişikliği onları yalnızca servet, refah ve nüfuzdan mahrum etmekle kalmayacak, ülkede onları tamamıyla desteksiz bırakacaktı.”⁶⁹

Bu mesaj sömürü düzenini kurmuş ve bundan menfaatlenen toplumun ileri gelenlerinin ve yandaşlarının işine gelmedi. Düzenin Allah'ın (c.c.) isteklerine göre kurulması onların sultalarının bitmesi, ayrıcalıklarının kalkması, diğer insanlarla eşit seviyeye gelmeleri demektir. En önemlisi de kurallarını kendileri koydukları ekonominin⁷⁰ ellerinden gitmesi demektir. Bu inançsız mütref topluluk, mevcut sistem sayesinde palazlanıp servet sahibi oldukları için, sistemin yıkılmasını asla istemezler. Kendilerini servet sahibi yapıp, diğer insanlara egemen kılan, garibanların kanlarını emmeye izin veren, toplumun fakir kesimi üzerinde kendilerini rabbleştiren, mevcut düzeni savunmaktadırlar. Kavmin ileri gelenleri peygamberlere uyacak olurlarsa, yüksek mertebelerini kaybedeceklerini,⁷¹ Onlara tabi olmazlarsa, makam ve mevkilerinin yükseleceğini zannetmişlerdi.

1.2. Taşdıkları İnançın Avantajlarını Kaybetme Endişesi

Araplar, kültürel geleneklerinin taşıyıcısı olarak kabul ettikleri atalarından intikal eden örf, adet ve geleneklere büyük önem veriyorlardı. Kureyşliler için putperestlik, korunması gereken bir değerdi. Tutucu davranışlarını haklı çıkarmak için babalarının geleneklerini ileri sürüyorlar; babalarını belli bir dine inanmış olarak bulduklarını ve kendileri için de en akıllıca yolun babalarının inançlarını sürdürmek olduğunu sık sık söylüyorlardı. Dolayısıyla ataları taklit; inanç, ibadet ve yaşam tarzı inkârcılar için vazgeçilmez bir esastı.⁷²

---

⁶⁹ Mevdûdi, Cilt 4, s. 175

⁷⁰ Bkz. Hûd, 11/87.

⁷¹ Ali Himmet Berki, Osman Kesikoğlu. *Hâtemu'l Enbiyâ Hz Muhammed Ve Hayatı*, 9. Baskı, Ankara, D.İ.B. Yayınları, 1981, s. 79.

⁷² İbrâhim Sarıçam, *Hz Muhammed Ve Evrensel Mesajı*, 7. Baskı, Ankara, D.İ.B. Yayınları, 2012, S.97.

Fakat Kur'ân-ı Kerîm, insanları Allah'ın birliğine inanmaya ve sadece ona ibadet etmeye çağırıyor, putları ve putperestliği kötülüyor, onların ne fayda ve ne de zarar verebileceğini açıklıyordu. Aynı zamanda meleklere ve cinlere tapanları eleştiriyor, insanların ve cinlerin Allah'a ibadet etmek için yaratıldıklarını açıklıyordu. Kısacası, kâfirlerin tüm bâtil inanç ve ibadetlerine karşı çıkıyor, kendilerini tevhide davet ediyordu. Bunun sonucu olarak efendimiz'e (s.a.v.) Muhalif olanlar, İslâm'ı atalarının yoluna, yani geleneksel davranış ve inançlarına saldırı olarak görüyorlar, atalarından miras olarak devraldıkları inanç, tapınma ve gelenekleri terk etmek istemiyorlardı. Şirk dininin kendilerine sağladığı imtiyazları kaybetmemek için her türlü bahane ile itiraz ediyorlardı.

Düzenlerinin yıkılacağından, böylece saltanatlarının sona ereceğinden endişe eden toplumun ileri gelenleri, peygamberlerin şirk düzenlerini değiştirip temeli adalet ve hürriyet olan tevhit sistemini getirmek, sahte rablerin yeryüzünde kurdukları düzenleri ortadan kaldırıp Allah (c.c.)'ın sistemini hâkim kılmak için geldiğini; eğer bu sistem toplumda tesis edilirse, elde ettikleri tüm gayr-ı meşrû servetlerin, makam ve mevkilerini kaybedeceklerinin farkındaydılar. Dolayısıyla kavmin ileri gelenleri halkın cahil kalmasını istemekte, halkın bilinçlenmesini, halkın peygamberle, kitapla tanışmasını istemiyorlardı. Bunun içinde onları atalarına tabi olmaya, ataların yoluna uymaya onları sorgulamadan adım adım taklit etmeye çağırılmışlardır. Çünkü bu inanç onların sistemlerini ayakta tutacaktır.⁷³

Toplumun dinini tekellerinde bulunduruyor bu sayede insanları yönetiyor onların sırtından servetler kazanıyorlardı. Elleri bulunan bu gücün gitmesine tahammülleri yoktur. Firavun'u Allah'ın yasalarına davet eden Hz. Mûsâ (a.s.) ve Hârûn (a.s.) Firavun ve çevresinin şiddetli tepkisi ile karşılaştılar. Allah'ın dinine teslim olmayı reddettiler

Firavun ve kurmayları bu önemli ve ciddi çağrıya teslim olmak istemediler. Âlemlerin Rabbinin ilâhlığına teslim olmayı arzu etmediler. Teslim oldukları zaman makamlarını, mevkilerini, hâkimiyetlerini, dayandırdıkları sistemlerinin çökeceğini

---

⁷³ Bkz. Ali Küçük, *Besâiru'l Kur'ân*. 1. Baskı, Konya, Adım Matbaacılık, 2003, Cilt 8, s. 293

biliyorlardı. Hz. Mûsâ'nın (a.s.) getirdiği vahiy ve mucizelerden sonra kurdukları düzeni devam ettirmeleri çok zordu. Firavun insanlara kendini ilah olarak kabul ettirmiş zulüm sistemini de bunun üzerine kurmuştu. Bundan dolayı Firavun ve çevresi Âlemlerin Rabbinin ilâhlığına teslim olmayı kendilerinin sonu olarak görmüşlerdi.⁷⁴

Câhiliye devri Arapları, kendilerini Hz. İbrâhim (a.s.) ile Hz. İsmâil'in (a.s.) evlatları sayıyor ve bu iki peygambere tam olarak bağlı olduklarını sanıyorlardı. Dini inanç ve düşüncelerinin bozulmasına rağmen dinlerinin, en üstün ve Allah katında makbûl din olduğunu düşünürlerdi. Halbuki, Hz. İbrâhim (a.s.) ve Hz. İsmâil'in (a.s.) getirdiği dini tanınmayacak hale getirmişlerdi. Aradan geçen yüzyıllarda Arapların din adamları, kâhinleri, kabile reisleri ve diğer ilgilileri, akide ve inançlarda değişiklik yapmış, beğenmedikleri şeyleri dinden çıkarmış, menfaatlerine uygun olan şeyleri buna eklemişlerdi.⁷⁵

Kureyşliler İsmâil'in (a.s.) torunları olduğundan, Araplar onlara Peygamber'in çocukları gözüyle bakıyorlardı. Bu hürmet onları Arabistan yarımadasında önemli bir konuma getirmişti. Buna ek olarak Kusay b. Kilâb'ın zekâsı sayesinde Mekke'yi yurt edinip, Kâbe muhafızlığını üstlendikleri zaman Arabistan yarımadasındaki önemleri daha da artmıştı. Çünkü Arabistan'ın en kutsal yöresinin yetkilileri ve aynı zamanda din görevlileri olmuşlardı. Dolayısıyla her Arap kabilesi yıllık hac seyahatleri sebebiyle onlarla iyi geçinmek, diplomatik münasebet kurmak zorundaydı. Bu avantajlar sayesinde Kureyş, Arabistan yarımadasında ticârî ekonomiye sahip bir halk olarak öne çıkmıştı.⁷⁶

1.3. Riyâset ve Nüfuz Kaybı Endişesi

Allah'ın (c.c.) peygamberleri, Allah'tan aldıkları vahiyle insanları Allah'ın (c.c.) dinine, davet etmişlerdir:

---

⁷⁴ Bkz. Kutup, 3/1347, Â'râf 7/109-110.

⁷⁵ Mevdûdi, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi ve Hz Peygamberin Hayatı*, Cilt 2, s. 17.

⁷⁶ Mevdûdi, *Tefhimu'l Kur'ân*, Cilt 4, s. 175.

"Ey insanlar, elinizle yaptıklarınıza tapmak batıldır,⁷⁷ hevâya ve hevese uymak sapıklıktır.⁷⁸ Başboş değilsiniz,⁷⁹ bu dünyada belli bir gaye için yaratılmışsınız⁸⁰, öbür dünya için imtihan olunmaktasınız.⁸¹ Hayır - şer, iyi - kötü yaptıklarınızdan sorumlusunuz.⁸² Haksız yere kan dökmeyin,⁸³ kimseye zulmetmeyin. Zayıfları, yetimleri ezmeyin,⁸⁴ onları himaye edin. Zayıfın hakkını çiğnemeyin, haklının hakkını verin. Köle ve fakirlere yardım edin.⁸⁵ Kadınlara kötü muameleden vazgeçin,⁸⁶ onları anneleriniz, kızlarınız ve kız kardeşleriniz bilin⁸⁷..."

İlâhî mesajı bildirmek üzere peygamber olarak Allah (c.c.) tarafından görevlendirilen Hz. Nûh, Hz. Hûd, Hz. Sâlih, Hz. Şuayb'da (a.s) kendi kavimlerine Allah'ın (c.c.) aynı emrini tebliğle gitmişler:

"Ey halkım!" "Allah'a gönülden boyun eğin ve yalnızca O'na kulluk edin! Zirâ sizin, O'ndan başka otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğeceğiniz bir efendiniz, bir ilâhınız yoktur! Şu hâlde, dürüst ve erdemlice bir hayat yaşayarak kötülüğün her çeşidinden korunmayacak mısınız? Sizin için, zâlimleri helak edecek olan büyük bir günün azâbından korkuyorum!" demişlerdir.⁸⁸

Cenâb-ı Allah Hz. Mûsâ (a.s.) ile Hz. Hârûn'u (a.s.) mucizelerle destekleyip Firavun'a ve onun toplum yönetiminde söz sahibi kurmaylarına gönderdi fakat onlar, hak ve hakikat karşısında anlamsız bir gurura kapılarak Allah'a (c.c.) başkaldırdılar. Hz. Mûsâ (a.s.) verilen mucizelerden sonra, Firavun ve adamlarının, Hz. Mûsâ'nın (a.s.) doğru söylediğine dâir en ufak bir kuşkuları kalmamasına rağmen kibir ve

---

⁷⁷ Bkz. Sâffât, 37/95.

⁷⁸ Bkz. Furkân, 25/43.

⁷⁹ Bkz. Kıyâmet, 75/36.

⁸⁰ Bkz. Zâriyât, 51/56.

⁸¹ Bkz. Ankebût, 29/2.

⁸² Bkz. Zilzâl, 99/7-8.

⁸³ Bkz. Mâide, 5/32.

⁸⁴ Bkz. Nisâ, 4/10.

⁸⁵ Bkz. Yâsîn, 36/47.

⁸⁶ Bkz. Nisâ, 4/34.

⁸⁷ Bkz. Âl-i İmrân, 3/195; Tevbe 9/71.

⁸⁸ Bkz. Â'râf, 7/59, 65, 73,85.

ihtirasları onları imândan alıkoydu. Bu yüzden, Hz. Mûsâ'nın dâvetini etkisiz kılmak amacıyla plânlar kurdular. Firavun, danışma meclisini toplayarak Hz. Mûsâ'nın durumunu gördü. Makam, mevki ve servetlerinin ellerinden alınacağından korkan, bu insanlar Hz. Mûsâ'nın (a.s.) davetine Firavundan daha şiddetli tepki gösterip karşı çıktılar.⁸⁹

قَالُوا أَجِئْنَا لِنُلْفِتَنَّا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا وَتَكُونَ لَكُمْ الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ بِمُؤْمِنِينَ

“Onlar dediler ki: Babalarımızı üzerinde bulduğumuz (dinden) bizi döndüresin ve yeryüzünde ululuk sizin ikinizin olsun diye mi bize geldin? Halbuki biz size inanacak değiliz.”⁹⁰

Hz. Şuayb'da (a.s.) diğer peygamberler gibi halkını Allah'a (c.c.) kulluğa çağırdıktan sonra “Ey kavmim ölçü ve tartıda adâleti gözetin; hiç kimsenin hakkını çiğnemeyin! Yeryüzünde ilâhî hükümler uygulanarak düzen ve denge kurulmuşken, sakın orada bozgunculuk çıkarmayın! İnsanı vahyin rehberliğinden uzaklaştırarak onu inkâr, zulüm ve ahlâksızlık bataklığına sürüklemeyin! Eğer gerçekten inanıyorsanız, bu sizin dünyada ve âhirette kurtuluşunuz için en hayırlısıdır!”⁹¹ Dedi.

“Hz. Peygamber (s.a.v.) , cahiliye kelimesi ile ifade edilen öyle bir devirde gelmişti ki, o günün Arap cemiyeti, tarihinin en karanlık, en vahşi devrini yaşıyordu. İnsanlar ilah diye arzu ve heveslerinin timsali olarak kendi elleriyle yaptıkları putlara tapıyorlardı. Kanun diye uyulan şey, kuvvetlinin arzusu idi. Köle ve kadınlar insan olmanın hürmet ve kerametinden nasibi olmayan kimseler olarak eşya muamelesi görüyorlardı. Himaye edeni ve destekleyeni olmayan fakir fukaraya da her türlü zulüm revâ görülüyordu. İnsanlık, hiçbir değer ölçüsüne sahip olmayan askerî ve parasal güç sahibi zorbaların av olma durumuna düşmüş müdafaasız, bîçare bir kimsenin durumundaydı.”⁹²

---

⁸⁹ Bkz. Â'râf, 7/110; Yûnus, 10/78; Mü'min, 40/26.

⁹⁰ Yunus 10/78.

⁹¹ Bkz. Â'râf, 7/85.

⁹² İbrâhim Canan, *Kütüb-i Sitte Hadis Ansiklopedisi*, 1. Baskı, İstanbul, Akçağ Yayınevi, 1993. Cilt 16, s. 132-133.

Mekke müşrik devletinin yönetim kadrosunda, Nadr b. Hâris, Ukbe b. Ebî Muayt, Ümeyye b. Halef, Übey b. Halef, Ebû Leheb, Ebû Süfyân, el Âs b. Vâil b. Hâşim es Sehmî gibi ekâbir, refah yüzünden şımarıp azmış , müşrik liderler vardı. Bu müşrikler; Hicâbe Sikâye' Rifâde, Nedve, Livâ, Kıyâde, Sefâre, Hazine-i emvâl, nezâre gibi bakanlıkları ellerinde bulunduruyorlardı. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Tevhîde ve Risâlet'e daveti, bu müşrik liderlerin iktidar ve itibarını tehlikeye düşürmüştü. İktidar koltuklarını ve şahsî menfaatlerini muhafaza etmek için Hz. Muhammed'in (s.a.v.) davetini itibarsızlaştırmak zorunda olduklarını anlamışlardı. Toplumda Hz Muhammed'in (s.a.v.) peygamber olamayacağı algısını oluşturmak için kara propagandaya başladılar.⁹³ Menfaatlerini ve nüfuzlarının devamını eski düzenlerinin devamında görüyorlardı. Bu sebeple, Hz. Peygamber'e (s.a.v.) ve O'na tabi olan Müslümanlara şiddetle karşı koydular. Onları ciddiye almadılar, toplumda yalnız bıraktılar alay ettiler. Buna rağmen Hz. Muhammed'in (s.a.v.) etrafında köle, zayıf ve fakirlerden oluşan mü'minler halkasının gittikçe genişlemeye başladığını görünce, zulme, işkenceye hatta öldürmeye başladılar."⁹⁴

1.4 Nefsâni Arzular Endişesi

İnkârcılar zevk ve arzularına uygun, hükümler, kanunlar, düzenlemeler istiyor, buna uygun olarak da, Allah'ın gönderdiği kitabın değiştirilmesini talep ediyorlar. Gönderilen kitapta, cehennemle cezalandırılacak amellerin mükâfata, arzu şehvet ve sosyal hayatlarına uymayan, yaşam biçimlerini sınırlayan haramların, helâle çevrilmesi; kendi mantıklarına uymayan kurallarında, haram kapsamına alınması yönünde bir düzenleme talep ettiler.⁹⁵ Önem verdikleri, saygı gösterdikleri, gönülden bağlı oldukları kutsallarına, gelen kitapta ayıplama, küçümseme yapılmamasını, bu mealde bulunan âyetlerin kaldırılmasını istediler. Ayrıca Allah (c.c.), yaradılış, dünya, hakkındaki inançlarından dolayı, akıllarını hafife alan âyetlerin, kabul edilemeyeceğini bunun yanı sıra Allah'ın kitâbında yer alan öldükten sonra diriliş ve amellerinden

---

⁹³ Bkz. Mevdûdi, *Tarih Boyunca Tevhîd Mücadelesi ve Hz Peygamberin Hayatı*. Cilt II, s. 382.

⁹⁴ Canan, Cilt 16, s. 132-133.

⁹⁵ Bkz. Et-Taberi, *Câmi'ü'l-beyân Óan teóvîli âyi'l-Óuróân*, et-tebatu'l ûlâ, Kahire, Dâr Hicr, 2001, Cilt 12, s.136, --

dolayı hesaba çekilme ile ilgili açıklamaların Allah'ın kitabından kaldırılmasını istediler.⁹⁶

İnkârcılar, kendilerine Allah (c.c.) tarafından yol gösterici gelmiş olmasına, putları konusundaki iddialarının herhangi bir delile dayanmamasına rağmen, nasıl oluyor da Allah'a (c.c.) ortak koşuyorlar diye sorguladığımızda, bunun cevabını onların yaşam tarzlarında buluyoruz. Onlar boş kuruntularının ve zanlarının, hevâ ve heveslerinin, hoşlarına giden şeytânî dürtülerinin peşinden gidiyor; bu yaşamlarını sürdürebilmek için kendilerine ahlâkî, sosyal hiçbir sorumluluk yüklemeyen âciz tanrılar icat ederek onlara ilah muamelesi yapmayı tercih ediyorlardı. İşte bir tek olan Allah'a kulluk etmekten kaçınıp atalarının yolunda ısrar etmelerinin yegâne sebebi budur.⁹⁷

Hız. Nûh'un (a.s.) dâvetinin, kurdukları sömürü düzenin sonunu getireceğini anlayan inkârcılar; kamuoyunu Hız. Nûh'a (a.s.) karşı kışkırtmak için, insanları toplayıp "Bu adam, sizin hayat tarzınızı kökünden değiştirmek istiyor!

وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ﴿٩٦﴾

*O hâlde, sakın ilâhlarınızı bırakmayın; özellikle de, inanç ve ideolojinizin birer simgesi hâline gelen Vedd'i ve Suva'yı, bir de Yeğus'u, Yeuk'u ve Nesr'i asla terk etmeyin!*⁹⁸ Yani, hayatınıza yön veren değerlere ve bu değerleri temsil eden atalarınıza, önderlerinize, efendilerinize sahip çıkın ve ne pahasına olursa olsun, vahiy kaynaklı değerlerin hayata egemen olmasına izin vermeyin!" Dediler.

Hız. Lût'un (a.s.) gönderildiği kavimde Allah'ın (c.c.) sosyal hayatlarına özellikle cinsel tercihlerine karışmasını istemiyor. Bu yönde nasihatte bulunan Hız. Lût'u (a.s.) tehdit edip karışmaması konusunda uyarıyorlar:

وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٩٧﴾ قَالَ إِنَّ هَؤُلَاءِ ضَيْفِي فَلَا تَفْضَحُونِ ﴿٩٨﴾ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزُونِ ﴿٩٩﴾ قَالُوا
أَوْلَكُم نُنْهَكُ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٠﴾

⁹⁶ Bkz. Mâverdi, *Tefsiru'l Mâverdi*, Beyrut/Lübnan, Dâru'l-Kütübu'l-İlmiyye Müessesetu'l-Kütübu's-Sekâfiyye, Cilt2, s. 427.

⁹⁷ Necm, 53/23-24.

⁹⁸ Nûh, 71/23.

Şehre gelen genç ve yakışıklı yolcuların, Hz. Lût'un (a.s.) evinde misafir olduğunu haber alan şehir halkı -ki pek çoğu eşcinsel insanlardı- iğrenç zevklerini tatmin edeceklerini düşünerek sevinç içerisinde gelip Hz. Lût'un (a.s.) karşısına dikildiler. Hz. Lût (a.s.) onlara, "Bunlar benim misafirimdir, ne olur beni utandırmayın!". "Allah'tan korkun da, beni rezil etmeyin!" dedi. Fakat onlar, gözleri dönmüş bir hâlde, "Biz seni başkalarının işine karışmaktan men etmemiş miydik?" dediler.⁹⁹

وَلَوْ طَآ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٧٠﴾ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿٧١﴾

"Ey halkım! Sizden önce dünyada hiç kimsenin yapmadığı bir hayâsızlığı mı yapıyorsunuz?" Demek siz kadınları bırakıyor da, cinsellik arzunuzu tatmin etmek için erkeklere yöneliyorsunuz, öyle mi? Doğrusu siz, gerçekten sınırı aşmış bir topluluksunuz!"¹⁰⁰

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿٧٢﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿٧٣﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا نِجْمًا

"Kardeşleri Hz. Lût (a.s.) onlara: Kötülüklerden, günahlardan sakınmayacak mısınız? Bakın, ben size hakkı tebliğ etmek üzere, Allah tarafından görevlendirilmiş güvenilir bir elçiyim. Allah'tan gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek, kötü davranışlardan sakının ve Allah'a kulluk konusunda beni model kabul edip benim izimden yürüyün!" Dedi.¹⁰¹

Seyyid Kutup Hûd suresi seksen yedinci âyeti tefsir ederken şöyle bir tespitte bulunuyor: Ne acı ki, bu gün aramızda kendilerine Müslüman adını verdikleri halde din ile ahlâkın, din ile dünyanın ayrılması gerektiğine inan ve aralarında hiçbir alakanın olmadığını savunanlar da bulunmaktadır. Gerek yerli gerekse yabancı üniversitelerden mezun olanlar arasında öyleleri ile karşılaşıyoruz ki, inkârcı bir üslupla : "İslâm, bizim özel hayatımıza niçin karışsın? Plajdaki çıplaklıkla, çarşı pazardaki kadının kılık kıyafetiyle, alkolle, kişinin cinsel isteklerini hangi yoldan karşıladığıyla, modern insanın tercihleriyle sosyal hayatla, eğitimle, ekonomiyle

⁹⁹ Hicr, 15/70.

¹⁰⁰ Bkz. Â'râf, 7/80-81.

¹⁰¹ Bkz. Şuarâ, 26/161-163.

İslâm'ın ne alakası var? Acaba bu sorular ile Medyenlilerin "Atalarımızın taptıkları ilahlara tapmayı bırakmamızı emreden faktör şu kıldığın namaz mıdır?" şeklindeki soruları arasında ne fark var? Eski cahiliyenin pençesinde kıvranan Medyenliler'den kendimizi fazla üstün görmememiz lazım. Bugün onlarınkinden daha koyu bir cahiliyenin pençesinde kıvranıyoruz. Sosyal hayatla Allah inancı ile kişisel davranışlar arasında bağ kuranları gericilikle, bağnazlıkla ve çağdışılıkla suçlayan, zamanımızın modern cahiliyesi; bilgili, deneyimli ve çağdaş oldukları iddiasında bulunan çağdaş Medyenlilerdir.¹⁰²

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Risâletle görevlendirildiği zaman diliminde Arabistan'da bir hükümet ya da siyaset düzeni yoktu. Devlet kavramı da kabile gelenekleri arasında kaybolup gitmişti. Her kabile özerk olarak yaşıyor, anayasa ve belli başlı kanunlar bulunmadığı için bir hukuk devleti tasavvuru da hemen hemen hiç yoktu.¹⁰³

Yasa ve kurallar güçlü ve kaba kuvvetten yanaydılar. Kim daha güçlüyse başkasının haklarına tecavüz eder, malına mülküne konardı. Bir Arap bedevisi için kabilesinden olmayan bir kişiyi öldürmekten ve malını gasp etmekten daha doğal bir şey yoktu. Ahlak ve kültür ile ilgili düşünce ve kavramları garip ve son derece ilkelidi. Temiz ile kirli, helâl ile haram, câiz ile câiz olmayan arasındaki farkı hiç bilmezlerdi. Temizlikten uzak yaşarlardı. Hareketleri vahşiydi. Zina, kumar, içki içmek, soygun, cinayet ve kan gütme Arapların günlük yaşantısının ayrılmaz parçaları haline gelmişti.¹⁰⁴

Çıplaklık ayıp değildi. Ulu orta çıplak dolaşmak bir âdetti. Kadınlardan çıplak vaziyette Kâbe'yi tavaf edenler vardı. Kızlarını, başkalarına vermemek gibi cahilane bir düşünce ile doğar doğmaz canlı canlı gömerlerdi. Araplarda, babalarının ölümünden sonra üvey anneleriyle evlenmek de bir anane idi.¹⁰⁵

---

¹⁰² Bkz. Kutup, Cilt 4, s.1920.

¹⁰³ Mevdûdi, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi ve Hz Peygamberin Hayatı*. Cilt 2, s. 16.

¹⁰⁴ A.g.e. Cilt 2, s. 16.

¹⁰⁵ A.g.e. Cilt 2, s. 17.

Ehl-i Kitap Cenâb-ı Allah'ın kendilerine emanet ettiği Tevrat ve İncil'i, arzu ve istekleri çerçevesinde yazıyor, değiştiriyor, tahrif ederek istedikleri yaşam biçimini ilâhi emir diye topluma sunuyorlardı.¹⁰⁶ Müşrikler de Allah'ın gönderdiği kitapları beğenmeyerek, ehl-i kitabın yaptığına eşdeğer ya da daha ileriye giden bir tavırla, Allah'ın elçilerinden kendi yaşam biçimlerine uygun bir kitap getirmesini istiyorlar. İlahlarına, önderlerine, kutsallarına dokunmayan bir kitap istiyorlar.¹⁰⁷ Bu istekleri Yûnus suresinde kendi ifadeleri ile yer almıştır:

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا أَنْتَ بِقُرْآنٍ غَيْرِ هَذَا أَوْ بَدَّلَهُ قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبَدِّلَهُ
مِنْ تَلْقَاءِ نَفْسِي إِنْ أَتَّبَعُ إِلَّا مَا يُوْحَىٰ إِلَيَّ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابٌ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٠٨﴾

*Onlara âyetlerimiz açık açık okunduğu zaman (öldükten sonra) bize kavuşmayı beklemeyenler: Ya bundan başka bir Kur'an getir veya bunu değiştir! Dediler. De ki: Onu kendiliğimden değiştirmem benim için olacak şey değildir. Ben, bana vahyolunandan başkasına uymam. Çünkü Rabbime isyan edersem elbette büyük günün azabından korkarım.*¹⁰⁸

İnkârcılar şunu kastetmekteydiler: "Eğer kavmine lider olmak istiyorsan onlara öyle bir mesaj sun ki, bu dünyada servet içinde yaşasınlar. Ayrıca Tevhid akidesinden, ahiret inancından, ahlâkî kurallardan vazgeç. Bu mümkün olmayacaksa, Kur'an'da öyle değişiklikler yap ki, bizimle senin aranda bir uzlaşma meydana gelsin. Bu uzlaşmayla senin Tevhid inancının içinde bizim şirkimize bir yer açılsın; kendi inancımızı yaşayabilelim; dünyada yaptıklarımızdan hesaba çekilmeyelim, ahirette kurtuluşumuz sağlansın. Ayrıca senin ahlakını kabul etmediğimizi de bilesin. Bu yüzden törelerimize, geleneklerimize, şahsî ve kavmî çıkarlarımıza izin verip; hevâ, heves ve şehvetlerimizin isteklerine karşı çıkmamalısn. Bizim uygun gördüğümüz konularda Allah (c.c.)'ın haklarına riayet etmeliyiz ama bununla birlikte dünya

---

¹⁰⁶ Bkz. Bakara, 2/79.

¹⁰⁷ Fahrudin Er Râzi, Mefâtîhu'l-gayb. et-Tefsîrû'l-kebîr , et-tebatu'l ûlâ, Beyrut/Lübnan, Dâru-l Fikr, 1981, Cilt17, s. 59.

¹⁰⁸ Yûnus, 10/15.

işlerimizi kendi istediğimiz gibi özgürce yönetebilmeliyiz. İnsan hayatının Tevhid inancıyla tanzim edilmesini öngören isteğini kabul edemeyiz." ¹⁰⁹

Zamanımızda olduğu gibi, Kur'ân-ı Kerîm'in indiği devirde de kendi kafalarına göre din isteyenler veya Allah'ın hükümlerinin kendi arzu ve heveslerine göre değiştirilmesini isteyenler olmuştur. Halbuki Kur'ân belli dönemlerdeki insanların geçici ve değişken arzularını karşılamak için değil, kıyamete kadar bütün insanlığın rûhî, ahlâkî ve manevî ihtiyaçlarını karşılamak, dünyevi ve uhrevî saadetin yolunu göstermek için indirilmiştir. Bu sebeptendir ki, âyette belirtildiği gibi¹¹⁰ Peygamber de dâhil olmak üzere hiç kimsenin Kur'ân'ın hükümlerini değiştirme yetkisi yoktur.

1.5. Tekebbür, Asalet ve Üstünlük İddiası

Güç sahibi inkârcılar kendilerini diğer insanlardan üstün ve asil görüyor. İnsanların kendilerinin kölesi olmalarını doğal bir hak telakki ediyorlardı.

Cenâb-ı Allah insanı yarattı ona mükemmel bir şekil verdi ve meleklerle, "Tüm insanlığın temsilcisi olarak karşınızda duran Hz. Âdem'e secde edin, size üstünlüğünü kabul ederek önünde saygıyla eğilin!" dedi. Bunun üzerine meleklerin hepsi Allah'ın emrine uyarak derhâl secde ettiler, ancak aralarında yaşayan ve aslen bir cin olan İblîs hariç;¹¹¹ o secde etmeyi gururuna yediremedi, Allah'ın emrine başkaldırma pahasına, Hz. Âdem'e secde etmekten kaçındı. Cenâb-ı Allah İblîs'e niçin secde etmediğini sorduğunda; iblîsin verdiği cevap kibirli inkârcıların kıyamete kadar verdiği cevabın ilki ve aslıdır:

قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ﴿٣٥﴾

"Beni ateşten, onu ise çamurdan yarattın! Benim bilgime, anlayışıma ve hayat tecrübeme göre, ateş çamurdan üstündür, benim ona secde etmem doğru olmaz. Bu

---

¹⁰⁹ Bkz. Mevdûdi, *Tefhimu'l Kur'ân*, Cilt 2, s. 296.

¹¹⁰ Bkz. Yûnus, 10/15.

¹¹¹ Bkz. Bakara, 2/34; Â'râf, 7/11; İsrâ, 17/61; Kehf, 18/50; Tâhâ, 20/116.

*yüzden, arzu ve beklentilerime uygun düşmeyen bu emri asla yerine getirmeyeceğim!”
Dedi.¹¹²*

İblîs ve onun takipçileri, kendilerini her zaman üstün ırk olarak görmüşlerdir. Tarih boyunca insanoğlunun işlediği zulümlerin çoğunda iblîs ve takipçilerinin bu ırkçı anlayışı vardır. Yahudiler, Hz Muhammed’in (s.a.v.) peygamberliğini, nesebinin Hz. İshâk (a.s.) ’dan değil de, Hz.İsmâil’den (a.s.) , müşriklerden bir kısmı da kendi soylarından değil de Hâşimoğulları’ndan gelmesinden dolayı kabul etmemişlerdir.

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَى رَجُلٍ مِنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيمٍ

Ve dediler ki: Bu Kur’ân iki şehirden bir büyük adama indirilse olmaz mıydı?¹¹³

Hz Muhammed’le (s.a.v.) aynı soydan geldiği için ya da başka bir sebeple ırk konusunda problem çıkarmayan küfrün diğer önderlerinin itirazı, kendilerinin sıradan insan olmadığını, eşraftan birinin diğerlerinden farklı imtiyazlı haklara sahip olması gerektiğini söyleyip İslâm dininde kendilerine ayrıcalık istediler. Ebû Leheb, Peygamber’in öz amcasıydı. Fakat sahip olduğu güç ve servetiyle kendini diğer insanlardan üstün görüyor kibre kapılarak İslâm çağrısını reddediyordu. Mesed suresinin nüzul sebeplerinden zikredilen şu diyalog, bunu açıkça ortaya koyuyor.

Ebû Leheb Peygamber'e (s.a.v.) gelip:

“Ey Muhammed (s.a.v.) Sana imân edecek olursam, bana ne verilecek?” Dedi

Hz Muhammed (s.a.v.) :

"Diğer Müslümanlara ne verildiye" Buyurdu.

Ebû Leheb:

“Benim onlara bir üstünlüğüm olmayacak mı?

Hz Muhammed (s.a.v.) :

"Daha ne istiyorsun?"

---

¹¹² Bkz. Â'râf, 7/12.

¹¹³ Zuhrûf, 43/31.

Ebû Leheb:

“Böyle bir din olmaz olsun. Ben bunlarla birlikte eşit mi olacağım,”

Bunun üzerine onun hakkında yüce Allah: "Ebû Leheb' in iki eli kurusun. Kurudu da zaten" buyruklarını indirdi. ¹¹⁴

Ebû Leheb başından beri Peygambere şiddetli muhâlefet göstermiş ve onun çağrısının insanlara ulaşmaması için çabalayıp durmuştu. Allah katında üstünlük ölçüsünün mal ve servet değil, ahlâk ve erdemlilik olduğunu ifâde eden İslâm prensibi, onun bu dine düşman olmasının en büyük sebebiydi.

Unutulmamalıdır ki, bir kişinin Hz. Muhammed'in (s.a.v.) soyundan gelmiş olması ona, Allah katında herhangi bir ayrıcalık veya üstünlük kazandırmaz.¹¹⁵ Ehl-i Beyt tâcını giyebilmenin en önemli şartı, O'na imân edip O'nun izinden yürümeğidir.

Kendilerini diğer insanlardan üstün asil gören insanlar sıradan halk tabakasıyla aynı sofrada oturmak aynı mevkide yolculuk yapmak istemezler onlarla beraber hareket etmenin asaletlerine zarar vereceği endişesi içindedirler. Bundan dolayı iblîsi takip eden birçok âdemoğlu peygamberlerin karşı safında yer almıştır. Kendini asil üstün görme hastalığı öyle tehlikelidir ki Müslüman olduktan sonra bile Müslümanlarda görülmeye devam etmiştir. İbn-i Mâce'de geçen bir hadis onların kibrini göstermesi açısından önemlidir:

Habbâb b. Eret'den (rh) rivâyet edildiğine göre kendisi Allah Teâlâ'nın;

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١١٦﴾

"Rablerinin rızasını isteyerek sabah akşam O'na yalvaranları kovma! Onların hesabından sana; senin hesabından da onlara herhangi bir sorumluluk yoktur ki onları kovup ta zâlimlerden olasın!"¹¹⁶ buyruğu hakkında şöyle demiştir:

---

¹¹⁴ Kurtubi, *el-Câmi' li-ahkâmi'l-Şurûh*, et-Tebatu'l ülä, Beyrut/Lübnan, er-Resalah, 2006, Cilt 22, s. 545.

¹¹⁵ Bkz. Ahzâb, 33/40.

EI-Akra' b. Habis et-Temîmi ve Uyeyne b. Hısn el-Fezârî Rasûlullah'ın (s.a.v.) ziyaretine geldiler. Rasûlullah'ı (s.a.v.) mü'minlerin zayıflarından Suheyb, Bilâl, Ammâr ve Habbâb ile beraber otururken buldular. Zayıf, fakir, mevki sahibi olmayan bu sahâbileri küçümseyip, hakir gördüler. Onlarla beraber oturmak istemediler. O fakir sahâbiler de bir kenara çekildiler, Rasûlullah'ın (s.a.v.) yanına varıp O'nunla yalnız kaldılar. "Yâ Rasûlullah, senin yanına Arabistan'ın dört bir yanından heyetler gelir; ziyaretine geldiğimizde bize özel bir oturum tahsis et ki Araplar bununla bizim üstünlüğümüzü görüp tanısınlar. Arapların bizi şu kölelerle (yâni fakir Müslümanlarla) beraber görmelerinden utanırız. Onun için biz senin yanına geldiğimiz zaman köleleri yanından uzaklaştır. Biz huzurundan ayrılınca dilersen onlarla beraber otur, dediler. ¹¹⁷ Kureyş uluları; kendileri için ayrıcalık tanımayan, herkesi bir tarağın dişleri gibi eşit tutan ve "Sizin, Allah katında en şerefli ve değerli olanınız, Allah'ın emir ve yasaklarına en çok dikkat edeninizdir." diyen bir dini, kabullenemediler. ¹¹⁸

İnsanlık tarihinin neredeyse her döneminde, topluma egemen olan inançsız zenginler grubu, peygamberlere karşı tavır alıp, halkı Allah'ın (c.c.) peygamberlerine karşı kıskırtmışlardır

Kendilerine hakkı gösteren tebliğciler zengin, makam sahibi, çevresi geniş, kimseler değilse inkârcılar onları dinlememiş hele hele işlerine gelmeyen şeyler söylenince tekebbürle karşı çıkmışlardır. Âd kavmi bunun örneklerindedir. Yeryüzünde kibirlenerek, Allah'ın (c.c.) peygamberine karşı çıkmışlardır:

فَأَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿٥٢﴾

Âd kavmine gelince; onlar, hak hukuk tanımaz bir hâlde yeryüzünde küstahça kibirlenerek, "Şu evrende, bizden daha güçlü kim varmış?" dediler. Hâlbuki, onları

---

¹¹⁶ En'âm, 6/52.

¹¹⁷ İbn Mâce, *Sünen-i İbn Mâce*, et-tebatu'l ülâ, Riyâd, Mektebetu'l Mearif, s. 686, Kitâbu'z Zuhd, Bâb-u Mecâlisetu'l Fugarâ (7), no:4127.

¹¹⁸ Bkz. Mustafa Âsım Köksal, *İslam Tarihi*, İstanbul, Şâmil Yayınevi, 1989. Cilt 4, s. 49-50.

yaratan Allah'ın kendilerinden çok daha güçlü olduğunu görmüyorlar mıydı? Doğrusu onlar, âyetlerimizi bile bile inkâr ediyorlardı.¹¹⁹

Semûd kavmiye Hz. Sâlih (a.s.) ve ona tabi olan toplumun gariban kesimine uymayı onlarla beraber aynı ilaha kulluk yapmayı içlerine sindirememişler halkı Allah'ın (c.c.) peygamberine karşı kışkırtıp ona cephe almışlardır.

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لِلَّذِينَ اسْتَضَعُّوا لِمَنْ آمَنَ مِنْهُمْ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صَالِحًا مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّهِ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٤٤﴾ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي آمَنْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٤٥﴾

Hız. Sâlih'in (a.s.) çağrısına karşılık, mustazafların emeğini sömürerek elde ettikleri güç ve servetle küstahça üstünlük taslayan ve Allah'a boyun eğmeyi kibirlerine yediremeyen ileri gelenler; ezilmiş, sömürülmüş ve geri bırakılmış inançlı insanlara, “Siz, gerçekten de Hz. Sâlih'in (a.s.) Allah tarafından gönderilmiş bir Peygamber olduğunu mu düşünüyorsunuz? Sakın O, sizi kullanarak iktidarı ele geçirmek isteyen bir maceraperest olmasın?” dediler. Onlar da, “Doğrusu biz, onun aracılığıyla gönderilen o dosdoğru inanç sistemine yürekten inanıyoruz!” diye cevap verdiler. Buna karşılık, üstünlük taslayanlar, “Fakat biz, sizin bu inandıklarınızı kesinlikle reddediyoruz! Çünkü evrensel adâlet, doğruluk, erdemlilik, fedâkârlık, hak, hukuk gibi safsatalarla keyfimizi bozmaya hiç niyetimiz yok!” dediler.¹²⁰

Zenginlik ve güç sahibi olanların ekseriyeti İnsanlık tarihi boyunca Allah'ın (c.c.) peygamberleriyle mücadele etmişlerdir; Nemrut ve Firavun bu inkârcı kesimin örneklerinden biridir.

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ آتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ ...

“Allah kendisine hükümdarlık verdi diye, O'nun bahşettiği zenginlik ve güçle şımarıp azgınlaşarak Rabb'i hakkında İbrâhim 'le (a.s.) tartışmaya girişen – Nemrut- adındaki kimsenin hâline bir baksana!”¹²¹

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَى وَهَارُونَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ﴿٤٦﴾

¹¹⁹ Fussilet, 41/15.

¹²⁰ Bkz. Mahmut Kısa, *Kur'ân-ı Kerîm ve Kısa Açıklamalı Meali*, 1. Baskı, Konya, Armağan Yayınları, 2009, Â'râf, 7/75.

¹²¹ Bakara, 2/258.

Sonra onların ardından da Firavun ve toplumuna Musa ile Harun'u mucizelerimizle gönderdik, fakat onlar kibirlendiler ve günahkâr bir toplum oldular. ¹²²

Hz. Şuayb'da (a.s.) kibirli inkârcıların muhalefeti ile karşılaşmıştı halkının büyüklük taslayan ileri gelenleri:

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَا شُعَيْبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْ لَتَعُوذُنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ
أَوَلَوْ كُنَّا كَارِهِينَ ﴿١٢٢﴾

“Ey Hz. Şuayb!” dediler, “Ya bizim hayat tarzımıza tamamen uyup dinimize dönersiniz, ya da seni ve seninle birlikte imân edenleri yurdumuzdan sürüp çıkarırız! Ya bunu böylece kabul eder, bizi sever, bizimle birlikte bizim gibi aynı hayatı yaşarsınız, ya da çeker gider, ülkemizi terk edersiniz!” Bunun üzerine Hz. Şuayb, “Peki, biz istemesek de bizi zorla dinimizden döndürecek misiniz? Zorla, baskıyla kalplerimize hükmedebileceğinizi mi sanıyorsunuz?” diye cevap verdi. ¹²³

الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ إِنْ فِي صُدُورِهِمْ إِلَّا كِبْرٌ مَا هُمْ بِبَالِغِيهِ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ
السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١٢٣﴾

Kendilerine gelmiş kesin bir delil olmaksızın, Allah'ın âyetleri hakkında münakaşa edenler var ya, hiç şüphe yok ki, onların kalplerinde, asla yetişemeyecekleri bir büyüklük hevesinden başka bir şey yoktur. Sen Allah'a sığın. Kuşkusuz O, işiten ve görendir. ¹²⁴

İmam Kurtubi tefsirinde bu âyeti “Burada kastedilenler müşriklerdir onlar bu kibre asla ulaşamazlar” şeklinde açıklıyor. Müşrikler Peygamber’e (s.a.v.) uyacak olurlarsa, yüksek mertebelerini kaybedeceklerini, Ona tabi olmazlarsa makam, mevki ve servetlerinin artacağını zannediyorlardı. Yüce Allah onları yalanlamak suretiyle

---

¹²² Yunus, 10/75.

¹²³ Bkz. Kısa, Kur'ân-ı Kerim ve Kısa Açıklamalı Meali, Â`râf, 7/88; İbrâhim 14/13.

¹²⁴ Mu`min, 40/56.

ulaşacaklarını ümit ettikleri yüksek mertebeye ulaşamayacaklarını haber vermektedir.¹²⁵

Bu âyetin tefsiride açıkça ortaya koyuyor ki Allah'ın (c.c.) peygamberlerine ve davetçilerine karşı çıkan inkârcı ileri gelenler, peygamberlerin getirdiği dini arzuladıkları makam, mevki ve zenginliklerle, ulaşmada engel olarak görüyorlardı.

İnkârcılar kendilerini üstün, aydın, imân ehlini de aşağı ve cahil görüyor, kibir denizinde yüzüyorlardı. O dönemin şirk önderlerinden Ebu Süfyân'a göre toplumun fakir, zayıf, ezilmiş garibanlarının bir davaya sahip çıkıp desteklemesi o davanın yanlış, geçersiz ve gayri meşru olmasının bir deliliydi. Bundan dolayı Heraclius'la arasında geçen diyalogda Hz Muhammed'in (s.a.v.) etrafında bulunanların gariban insanlar olduğunu özellikle vurgulamıştır. Bizans imparatoru Heraclius,¹²⁶ Hz. Peygamberin (s.a.v.) mübarek mektubunu aldıktan sonra Ebû Süfyân'ı yanına çağırıp, Rasûlullah (s.a.v.) hakkında bilgi almak istedi

Heraclius “ O peygambere kavmin eşraf takımımı yoksa zayıflarımı tabi oldu?” diye sordu. Ebu Sufyân ise "Bu kişiye ancak fakir ve miskinler tâbi olmuşlardır." Dedi.¹²⁷

O ve onun gibi düşünen şirk önderlerine göre bir dava ancak toplumun ileri gelen, aydın, kültürlü, ilerici, çağdaş, zengin liderleri tarafından kabul edildiği takdirde haklılık ve meşruluk kazanabilirdi.¹²⁸

Yahudilerin geliştirdiği dini nizam da bu sebepten dolayı diğer ırktan olanların hak ve hürriyetleri sınırlı kalmıştır. Kur'ân-ı Kerîm'de buna şu şekilde işaret edilir.

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَىٰ نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّاؤُهُ

Yahudiler ve Hristiyanlar "Biz Allah'ın oğulları ve sevgilileriyiz" dediler.¹²⁹

---

¹²⁵ Kurtubi, Cilt 18, s. 372.

¹²⁶Herakleios Bizans imparatoru (610-641).

¹²⁷ Buhari, *el-Cami 'u's-Sahih*, et-tebatu'l ûlâ, Kahire, Selefî Matbaası, 1979, Cilt 3, s. 208, Kitâbu't-Tefsir, 4. Bab.

¹²⁸ Bkz. Mevdûdi, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi ve Hz Peygamberin Hayatı*, Cilt 2, s. 390-391.

İnkârcıların en önemli özelliği kibirli olmalarıdır. Ya da hakka karşı kibirli olanlar inkârcı olmaktadır. Hz. Muhammed’i (s.a.v.) yetim, fakir ve makam sahibi olmamasından dolayı küçük görüyor kendilerini Risâlet makamına uygun görüyorlardı. Çocukları, servetleri ve makamları olmasına rağmen kendilerine verilmeyen Risalet’in Hz Muhammed’e (s.a.v.) verilmesini imkânsız görerek Hz. Peygamberi (s.a.v.) her gördüklerinde:

وَإِذَا رَأَوْكَ إِن يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُؤًا أَهْذًا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا ۞

“Bu mu Allah’ın elçi olarak gönderdiği?”¹³⁰ diyerek onu alaya alıyorlardı.

Hz Muhammed’e (s.a.v.) Risâlet’i layık görmeyen inkârcılar, onun tek ilaha Allah’a (c.c.) davetini ise duymazdan geliyor yıllardır peşinde gittikleri putlarını sistemlerini Haşimoğullarının yetiminden dolayı terk etmeyi gurularına yediremiyorlar kendilerinin doğru Hz. Muhammed’in (s.a.v.) ise yanlış yolda olduğunu iddia ediyorlardı:

وَقَالُوا نَحْنُ أَكْثَرُ أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ۞

İnkarcılar “Biz ekonomik ve sosyal açıdan sizden daha ileriyiz ve servet ve nüfus bakımından sizden daha öndeyiz! Bu da bizim doğru yolda olduğumuzun ispatıdır. Madem dünyada bu kadar nîmete nâil olduk, öyleyse âhirette de azâba uğratılacak değiliz!” diyorlar.¹³¹

Peygamberler onları bir tek olan Allah (c.c.)’a çağırdığında kalblerini kaplayan tekebbür imanlarına engel oluyor; Allah’ın (c.c.) âyetlerini dinlemiyor duymazdan geliyor peygamber yokmuş gibi davranıyorlar:

إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ۞

---

¹²⁹ Mâide, 5/18.

¹³⁰ Furkân, 25/41.

¹³¹ Sebe, 34/35.

Çünkü onlara: Allah'tan başka tanrı yoktur, denildiği zaman kibirle direnirler.¹³²

إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكَرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿١٣٢﴾

Sizin ilâhınız, bir tek İlâh olan Allah'tır. Ve bu, o kadar açık bir gerçektir ki, akli olan her insan bunu kabul eder. Fakat âhirete inanmayanların (günahlarla kirletilmiş) kalpleri, anlamsız inat ve kibirleri yüzünden bu dupduru hakikati inkâr ediyor!¹³³

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَلَّىٰ مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ فِي أُذُنَيْهِ وَقْرًا فَبَسَّرَهُ بَعْدَآبِ أَلِيمٍ ﴿١٣٣﴾

Ona âyetlerimiz okunduğunda, sanki kulaklarında sağırlık varmış da onu hiç duymuyormuş gibi, anlamsız bir kibre kapılarak küstahça sırt çevirir! O hâlde onu, can yakıcı bir azap ile müjdele!¹³⁴

Kendilerini her konuda her şeyi bilen her şeye karar veren makamda görüp: "Ben de hayatı düzenleyecek kanunlar, kurallar koyabilir, Allah'ın yol göstericiliğine ihtiyaç duymaksızın, insanı mutluluğa ulaştıracak hayat sistemi oluşturabilirim." Diyerek peygambere karşı alternatifler getirmeye çalışırlar:

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَنْ قَالَ سَأُنزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمْرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُو أَيْدِيهِمْ أَخْرَجُوا أَنفُسَكُمْ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٣٤﴾

Allah'a karşı yalan uydurandan yahut kendisine hiçbir şey vahyedilmemişken "Bana da vahyolundu" diyenden ve "Ben de Allah'ın indirdiği âyetlerin benzerini indireceğim" diyenden daha zalim kim vardır! O zâlimler, ölümün boğucu dalgaları içinde, melekler de ellerini uzatmış, onlara: "Haydi canlarınızı kurtarın! Allah'a karşı gerçek olmayanı söylemenizden ve O'nun âyetlerine karşı kibirlilik taslamış

¹³² Sâffât, 37/35.

¹³³ Nahl, 16/22.

¹³⁴ Lokman, 31/7.

*olmanızdan ötürü, bugün alçaklık azabı ile cezalandırılacaksınız!" derken onların halini bir görsen!"*¹³⁵

1.6. Kıskançlık Duygusunu Yenememe

Kıskanmak, çekememek, başkasında olan sağlık, zenginlik ve benzeri nimetlerden dolayı rahatsız olarak o kişiden o nimetin gitmesini istemektir. Kalpte bulunan ve insanı kötülöklere sürükleyen gayri ahlâkî özelliklerden, hastalıklardan birisidir. Bilgisizlik ve tamahkârlığın birleşmesinden, kaynaşmasından doğar. Allah'ın kullar arasında yaptığı taksim ve takdire razı olmamaktır. Haset ettiği kimsenin elindeki nimetin, ister kendi eline geçsin, ister geçmesin, haset ettiği kişide bulunmasını istememektir. Haset ettiği insanın elindeki nimetin, kendi eline geçmesini istemektir. Eğer kendi eline geçmeyecekse, onun elinde de olmamasını arzu etmektir. Allah'ın peygamberlerinin kâfirlerin itirazlarıyla karşılaşmalarının en önemli sebeplerinden birisi de hased ya da başka bir deyişle kıskançlıktır.

Kıskançlık, apaçık hakikatleri kabul etmemeye bile bile gerçeği reddetmeye sürükleyen bir etken olmuştur.¹³⁶ Mucize gösteren bir peygamber bile olsa kendi dinlerine tabi olmayan hiçbir kimseyi kabul etmemişlerdir.¹³⁷ Kendilerine Allah katından iknâ edici bilgi ve belgeler ulaşmasına rağmen, sırf ihtirâs ve kıskançlık yüzünden Allah'ın âyetlerini tahrif ederek dinde ayrılığa düşmüşlerdir.¹³⁸

Kendi soyundan gönderilmeyen peygamberin davetini ırkçılıktan ve kıskançlıktan dolayı reddedip ona karşı mücadeleye girişen Mahzûm kabilesinden Ebu Cehl kıskançlık sebebiyle davete itiraz edenlerin en belirgin örneklerinden biridir.

İbn-i İshâk'da geçen şu rivâyet bunu açık bir şekilde ortaya koyar: İbn-i İshak derki; "bana Muhammed b. Müslim b. Şihâb ez-Zühri anlattı, Ona da şöyle anlatılmış. Ebu Süfyân b.Harb, Ebu Cehl b. Hişâm ve Zühre oğullarının müttefiki Ahnes b. Şüreyk b. Ömer b. Vehb es- Sakafi bir gece evinde namaz kılan Rasûlullah'ı (s.a.v.) dinlemeye gittiler. Her biri peygamberimizi dinleyebileceği bir yere oturdular.

---

¹³⁵ En'âm, 6/93.

¹³⁶ Bkz. Bakara, 2/109.

¹³⁷ Bkz. Âl-i İmrân, 3/73.

¹³⁸ Bkz. Şûra, 42/14.

Birbirlerinin oturduğundan habersizdiler. Sabah olup oradan ayrılana kadar onu dinlediler. Yolda birbirleri ile karşılaştılar ve bu yaptıklarından dolayı birbirlerini kınadılar. "Eğer insanlardan biri bizi görecekt olursa içlerine kuşku düşer" deyip birbirlerine bir daha böyle bir şey yapmamaları uyarısında bulup dağıldılar. Ama üç ayrı günde üç kere aynı şekilde karşılaştılar.”

Üçüncü gün güneş doğduktan sonra Ahnes b. Şurayk, Ebu Cehl’le görüşmek üzere, evine girerek ona " Ya Ebe'l-Hakem, Hz. Muhammed'den (s.a.v.) duydukların hakkında ne düşünüyorsun?" dedi Ebu Cehl" ne duydum ki? Biz ve Abdulmenafogulları şeref konusunda çekişiyorduk. Onlar yemek yedirdiler bizde yedirdik, onlar bir sorumluluk aldılar bizde aldık. Onlar yoksullara bir şey verdiler, bizde verdik. Bu durum diz dize oturup eşit düzeye gelene kadar sürdü. Biz ve onlar iki yarış atı gibi çekişiyorduk sonra kalkıp "bizim bir peygamberimiz var ona gökten vahiy geliyor" dediler Peki biz ne zaman böyle bir imkân elde edeceğiz? Allah'a and olsun ki, hiçbir zaman ona inanmayacağız onu doğrulamayacağız dedi. Bunun üzerine Ahnes b. Şurayk yanından kalkıp gitti.”¹³⁹

Ebu Süfyân liderliğindeki Emevîler'in, Velîd b. Muğire liderliğindeki Mahzûm kabilesinin, Haşimoğullarıyla olan lider olma rekabetleri, onları kıskançlığa ve Allah (c.c.)'in son peygamberi Hz Muhammed'e (s.a.v.) cephe almaya yöneltti.

فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١﴾ وَكَأَنَّ الْكِبْرِيَاءَ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿٢﴾

“Evet; her türlü övgü ve yücelik-büyüklik-kibir, göklerin, yerin ve bütün âlemlerin gerçek Sahibi, Efendisi ve Rabb'i olan Allah'a aittir! Göklerde ve yerde büyüklik ve azamet sadece O'nun hakkıdır ve yalnızca O'dur, sonsuz kudret ve hikmet sahibi!”¹⁴⁰

1.7 Sorumluluğu İnkâr Politikası

İslâm'a göre insan yaptıklarından sorumludur. Bu sorumluluğun hesabını ahirette verecektir. Zerre kadar olan iyiliklerinden mükafaat alırken, yaptığı zerre

¹³⁹ Bkz. *İbn İshâk*, s. 169-170; İbn Kesir, *el-Bidâye ve'n-nihâye*, Cilt3, s. 278-279.

¹⁴⁰ Câsiye, 45/36-37.

kadar kötülüklerinde cezasını alacaktır. İnkârcıların bir kısmı, amel dosyaları olumsuzluklarla kabarık olduğundan öldükten sonra dirilmeyi, Âhirette yeni bir hayatın başlayacağını inkar ederler (وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَإِذَا كُنَّا تُرَابًا وَآبَاءُنَا أَتِنَّا لَمُخْرَجُونَ)¹⁴¹. Nefislerinin kendilerini aldattığı, Yahudiler ve Hıristiyanlar, ise Allah (c.c.) katında özel bir yerlerinin olduğu zannıyla hesaba çekilmeyecekmiş gibi davranıp: “Bizler Allah’ın oğulları ve sevgili kullarıyız, dolayısıyla her ne yaparsak yapalım, Son Elçiyi inkâr etsek bile, kesinlikle cennete gireceğiz!” derler (وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّاؤُهُ)¹⁴².

Hız. Muhammed’den (s.a.v.) yüz çevirenlerin başında, Übey İbni Halef ve Âs İbni Vâil gibi müşriklerin servet sahibi önderleri gelmektedir. Menfaatlerinden dolayı mevcut sistemin inanç ve yaşantı olarak devam etmesini istemektedirler. Kendilerinden önce gelmiş inkârcı önderler gibi Hız Peygamberin (s.a.v.) getirdiği dini, kendi toplumsal ve ekonomik statüleri için tehlike görerek O’nun getirdiği her şeyi ahiret inancıyla beraber reddetmişlerdir.

İbni Kesir tefsirinde geçen şu rivâyet bu durumun açık örneğidir: Katâde’den gelen rivâyette, Übey İbn Halef Rasûlullah’a (s.a.v.) gelmiş, eline çürük bir kemik parçası alarak, ufalayarak havaya saçmış ve: “Ey Muhammed -(s.a.v.) -, Allah’ın bunu mu dirilteceğini iddia ediyorsun?” Hız. Peygamber: “Evet, Allah Teâlâ seni öldürecek, sonra diriltecek ve sonra da cehenneme sokacak!” Bunun üzerine Yâsîn sûresinin son kısmındaki *أُولَٰمُ يَرَ الْإِنْسَانَ أَنَا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ* bu âyetler nazil oldu. İbn Ebu Hatim der ki: Bize Ali İbn Hüseyin Abdullah İbn Abbâs’tan nakletti ki; Âs İbn Vâil çakılların arasından bir kemik alıp eliyle onu paralayarak Rasûlullah’a (s.a.v.) : “Allah Teâlâ şu gördüğün şeyi mi diriltecek?” demiş. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdular: “Evet, Allah Teâlâ seni öldürecek, sonra diriltecek ve sonra da cehenneme sokacak. Bunun üzerine Yâsîn sûresinin sonundaki bu âyetler *أُولَٰمُ يَرَ الْإِنْسَانَ أَنَا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ* nazil oldu.¹⁴³ Keşşaf’ta geçen bir

---

¹⁴¹ Neml, 27/67.

¹⁴² Mâide, 5/18.

¹⁴³ İbn Kesir, *Tefsîrü l-Şurâhi l-Öazîm*, et-tebatu’l-ûlâ, Kahire, Kurtuba müessesesi, 2000. Cilt 11, s. 383

rivâyette bu sözleri Rasûlullah'a (s.a.v.), içinde Übey İbni Halef, Ebu Cehl, el-Âs İbn-i Vâil ve Velîd İbn-i Muğire'nin de bulunduğu Küfrün önderleri söylemişlerdir.¹⁴⁴

Bu servet sahibi azgın inkârcılar hayat biçimlerinden dolayı hesaba çekilecekleri yeni bir hayatla karşılaşacaklarını bir an olsun düşünmüyorlardı. Yaşadıkları hayat inkârcıların bir kısmını o kadar içine çekmişti ki ahiret akıllarının ucundan geçmiyor dilleri ile değil ama amelleri ile “âhiret yok” der gibi bir hayat sürüyorlardı:

Âyetlerin apaçık tehditleri karşısında şirkin önderleri İslâm'a teslim olup tevbe kapısından geçeceklerine inatla efendimizle mücadeleye girişmiş içinde buldukları servet ve konumun hesabını vermekten kaçınma adına ahireti inkâr etmişlerdir. İnkârcılar, “Ölüp giden bir kimseyi, Allah bir daha asla diriltmeyecektir!” diye olanca güçleriyle yemin ederek¹⁴⁵:

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَئِذَا كُنَّا تُرَابًا وَآبَاؤُنَا أَئِنَّا لَمُنْخَرَجُونَ ﴿١٤٥﴾

“Ne yani; ölüp toprak ve çürümüş kemik yığına dönüşükten sonra yeniden mi diriltileceğiz, hem biz, hem de geçmiş atalarımız, öyle mi? Dediler.”¹⁴⁶ Allah'ın (c.c.) resülü Hz. Muhammed'in (s.a.v.) halkın gözündeki itibarını düşürmek için her gördüklerinde onunla alay edip:

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ يُنْبِئُكُمْ إِذَا مُزِقْتُمْ كُلٌّ مِّنْكُمْ لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٤٦﴾

“Ey! Mekke halkı, öldükten ve vücutlarınız didik didik parçalanıp iyice dağıldıktan sonra yeni bir yaratılışla hayata döneceğinizi iddia eden bir adamı size gösterelim mi?”¹⁴⁷ Diyerek efendimizi işaret ediyorlar: “Bu adam bizim olmadığımız yerde size, öldükten ve de toza toprağa karışıp kemik yığına dönüşükten sonra yeniden diriltileceğinizi mi vaad ediyor? İmkânsız, bu size vaad edilen gerçekten imkânsız! Çünkü bu dünyada yaşadığımız hayattan başka bir hayat yoktur; bir nesil

¹⁴⁴ Zamahşeri, *el-Keşşâf Óan háqāóíqí gavâmizi 't-tenzil ve Óuyúni 'l-eqāvîl fi vüçuhi 't-teóvîl*, et-tebatu'l-ülâ, Riyad, Mekteb Ubeykân, 1998, Cilt 4, s.196 (Yâsîn 36/77)

¹⁴⁵ Bkz. Nahl 16/38.

¹⁴⁶ Bkz. Râd, 13/5; Mu'minun, 23/82; Neml, 27/67; Secde, 32/10; Sâffât, 37/16, 53; Nâziat79/10-11; Secde 32/10.

¹⁴⁷ Bkz. Sebe 34/7.

ölüp gider, ardından yeni bir nesil gelir; sadece bir kere ölür, bir kere yaşarız, asla yeniden diriltilecek değiliz! Tamamen fiziksel şartlar ve sebepler çerçevesinde doğar, yaşar ve ölürüz; bizi öldüren, zamanın akışından başka bir şey değildir! Yoksa Tanrının adâleti veya cezalandırması diye bir şey yoktur! Bu adam, uydurduğu yalanları Allah'a yakıştıran bir yalancıdan başka bir şey değil; bu yüzden biz, ona kesinlikle inanmıyoruz!”¹⁴⁸ Diyerek efendimize muhalefet ettiler.

---

¹⁴⁸ Kısa, *Kur'ân-ı Kerîm ve Kısa Açıklamalı Meali*, Mu'minûn, 23/35-37; En'âm, 6/29; Duhân, 44/35; Câsiye, 45/24.

2. BÖLÜM

PEYGAMBERLERİN DAVETİNE KARŞI İNKÂRCILARIN İTİRAZ GEREKÇELERİ

2.1. Yüce Allah ile İlgili İleri Sürdükleri Gerekçeler

İnkârcılar Ahireti inkârın yansıra bir çeşit kaderiyeci anlayışla peygamberlerin davetini de boşa çıkarmaya çalışmışlardır. İçinde buldukları durumun Allah'ın (c.c.) isteği ile olduğunu kendilerinin Allah'ın (c.c.) iradesinin dışında bir şey yapamayacaklarını söyleyerek şirklerinin sorumluluğunu Allah'a (c.c.) attılar. Sosyal hayata getirdikleri kanun ve ölçülerden Allah'ın (c.c.) razı olduğunu, olmasaydı engel olacağını söyleyerek inkârlarına yol açtılar.

سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
حَتَّى ذَاقُوا بَأْسَنَا قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿١٤٩﴾

Putperestler diyecekler ki: "Allah dileseydi ne biz ortak koşardık ne de atalarımız. Hiçbir şeyi de haram kılmazdık..."¹⁴⁹

وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَنُ مَا عَبَدْنَاهُمْ ...

Ve dediler ki: Rahmân dileseydi biz onlara tapmazdık...¹⁵⁰

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ ... ﴿١٥١﴾

Ortak koşanlar dediler ki: "Allah dileseydi ne biz ne de babalarımız ondan başkasına tapardık. Onun emri olmadan hiçbir şeyi de haram kılmazdık."...¹⁵¹

İnkârcılar suçlarını ve yanlış davranışlarını haklı göstermek için her çağda Allah (c.c.)'in irâdesi'ni öne sürmüşlerdir. "Biz yeryüzünde canlı veya cansız birilerini ya da bir şeyleri Allah (c.c.)'a denk görüyor onlara yönetme, kanun koyma yetkisi veriyorsak, size göre haram olan işleri yapıyorsak bunların hepsi elbette Allah'ın dilemesi sonucudur. Eğer Allah böyle yapmamızı dilememiş olsaydı biz hiçbir zaman bu tür şeyleri yapamazdık. Demek ki yaptıklarımız,

¹⁴⁹ En'âm, 6/148.

¹⁵⁰ Zuhrûf, 43/20.

¹⁵¹ Nahl, 16/35.

Allah'ın iradesine uygundur. Sonuç olarak yaptıklarımız doğrudur. Eğer yaptıklarımız doğru değilse, bu durumda suçlanması gereken biz değil, Allah'tır. Allah'ın dilemesi dışında hiçbir şey yapabilmeyiz elbette hayır! O halde yaptığımız ne varsa Allah'ın dilemesine bağlı olarak yapıldığı ortadadır.

Müşrikler peygamberlerin getirdiği apaçık deliller ve mucizeler karşısında aklî olarak itiraz edebilecekleri; tutunabilecekleri hiçbir şey kalmayınca; yaptıkları işin kötü olmadığını asra uygun modern bir uygulama olduğunu iddia etmişlerdir. Bununla da kalmayıp Allah (c.c.)'ın yaptıkları işi onayladığını da söylemişlerdir: "Allah, bizim müşrik olmamamızı dilemiş olsaydı biz bunları yapamazdık; ya bize seçme hürriyeti vermez, hepimizi imâna mecbur kılar veya bize yardım eder, imânı tercih ettirir ve daha ne yapar yapar şirkimize engel olurdu. Bu inanç ve amellerimizi atalarımız yaptı halen bizde yapıyoruz. Mademki Cenâb-ı Allah (c.c.), atalarımız için böyle dilemiş ve biz böyle yapmışızdır; demek ki bunlar bizim rızamız gibi Allah'ın da rızasına uygundur."

İnkârcılar Ahireti inkârtutumlarına dayalı olarak bir çeşit kaderiyeci anlayışla peygamberlerin davetini de boşa çıkarmaya çalışmışlardır. İçinde buldukları durumun Allah'ın (c.c.) isteği ile olduğunu kendilerinin Allah'ın (c.c.) iradesinin dışında bir şey yapamayacaklarını söyleyerek şirklerinin sorumluluğunu Allah'a (c.c.) attılar.

Madem Allah'tan başka varlıklara tapıyoruz, demek ki Allah buna izin vermiştir. Yani, bizim alın yazımız böyleymiş, ne yapalım!"¹⁵² diyorlar.

İnkârcılar, bu konuda Allah'ın neler emrettiğine dâir hiçbir geçerli bilgiye sahip değiller; onlar sadece yalan söylüyorlar!¹⁵³ Buradan yola çıkarak vardıkları sonuç apaçık yanlıştır: "O hâlde yaptıklarımız O'nun rızasına uygundur ve hiçbir sakıncası yoktur. Öyle ya, Allah bizzat kendisinin izin verdiği şeyi niçin yasaklasın? Onlardan öncekiler de böyle saçma gerekçelerle hakîkati yalanlamaya kalkmış, fakat sonunda Allah'ın (c.c.) azabını tatmışlardı. Ellerinde, yaptıkları küfür ve şirk amellerini, Allah'ın emrettiğine dâir herhangi bir delil ve bilgileri

---

¹⁵² Bkz. Zuhrûf, 43/20-22.

¹⁵³ Bkz. Zuhrûf, 43/20-22.

yoktur. İnkârcılar ne Kur’ân’ın ne de daha önceki vahiylerin yolunda değil, ancak keyif ve zanlarının peşinden gidiyor ve sadece yalan söylüyorlar.

Allah (c.c.) imtihân hikmeti uyarınca insana akıl ve irâde vermiş ve yaptığı kötülöklere derhâl müdâhale etmeyerek bunları yapmalarına izin vermiştir. Fakat Allah’ın bir şeye izin vermesi, ondan razı olduğu anlamına gelmez. O’nun razı olduğu şeyleri öğrenmek için “neleri emrettiğine” ve “neleri yasakladığına” Allah’ın (c.c.) kitabına peygamberinin sünnetine bakmak gerekir. En üstün ve en mükemmel bilgi ve delil, Allah’ın katından gelen Kur’ân’dır. Ve Kur’ân diyor ki;

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا ...

Allah dileseydi, elbette irâdenizi elinizden alır ve hepinizi doğru yola iletirdi. Fakat O, özgür irâdenizle doğruyu seçip imân etmenizi dilemiştir. Aksi hâlde, insanı insan yapan ve meleklerden üstün kılan en büyük meziyeti ortadan kalkan, onun ahlâk ve erdemliliğinin hiçbir anlam ve değeri olmazdı. ¹⁵⁴

2.2. Peygamberlerle Alakalı Gerekçeler

2.2.1. Sihirbazlık İsnadı

Allah’ın Elçilerini Sihirbazlıkla İtham ettiler halbuki sihir kandırma, gerçeği olmayan hayallerdir. El çabukluğundan dolayı gözleri yanıltan illüzyonistin; kulakları, süslü sözlerle gerçeği anlamayı engelleyen dedikoducunun yaptıkları buna güzel bir örnektir.

“İnsanların gözlerini büyülediler ve onları ürküttüler”¹⁵⁵ “Sihirbazların değnekleri ve ipleri, sihirleri yüzünden, Hz. Mûsâ’ya sanki yürüyorlarmış gibi geldi”¹⁵⁶

İnkârcıların Allah’ın (c.c.) peygamberlerine sihirbaz büyücü demelerinin arkasında yatan gerçeği anlamak için Hz. Mûsâ’nın (a.s.) mücadelesinin bilinmesine

---

¹⁵⁴ Bkz. En’âm 6/148-149, Bkz. Nahl 16/35, Bkz. Yûnus 10/99.

¹⁵⁵ Â’râf 7/116.

¹⁵⁶ Tâhâ 20/ 66, Râğıb el-İsfehâni, *Müfredâtü elfâzi’l-Şuróân*, Şam/Beyrut, Daru’l- Kalem Daru-ş-Şam, 1997, s.400.

ihtiyaç vardır. Hz. Mûsâ (a.s.) sihrin çok yaygın ve saygın olduğu bir zamanda gönderilmiştir. O'nun dâveti gerçek olanla, sihrin (aldatmanın) mücadelesidir

Firavun, Mısır'da sahip olduğu güç ve saltanatla şımarıp kibre kapılmış ve saltanatını sürdürüebilmek için halkı çeşitli gruplara ayırmıştı. Kendine nesep olarak yakın olanları el üstünde tutarken, İsrail Oğullarını köle olarak kullanıp tamamen zayıf ve çaresiz bir hâle getirmişti. Nüfuslarının artmasını engellemek için erkek çocuklarını hunharca boğazlatıyor, kız çocuklarını ise utanç verici işlerde kullanmak üzere sağ bırakıyordu. O, gerçekten de yeryüzünde bozgunculuk çıkaran zâlim kimselerdendi. Cenâb-ı Allah (c.c.) ise, bu ülkede ezilen, sömürülen bu insanlara lütufta bulunarak onları adâlet, dürüstlük ve erdemlilik konusunda insanlığa örneklik ve öncülük eden önderler kılmak, Firavunu helâk ettikten sonra, onları yeryüzünün nîmet ve zenginliklerini devralan mirasçılar yapmak, yeryüzünde kudret ve egemenlik bahşetmek istiyordu. Ayrıca onlar vasıtasıyla, Firavun'a baş danışmanı Hâmân 'a ve ordularına korktukları şeyi gösterip saltanatlarını başlarına geçirmek istiyordu.¹⁵⁷ Cenâb-ı Allah "Firavuna gidin ve yaptığınız zulümden vazgeçip emirlerime itaat etmesi için onu uyarın; o, gerçekten de sınırı aştı."¹⁵⁸ Diye vahyetti. Bunun üzerine Hz. Mûsâ (a.s.) ve kardeşi Hz. Hârûn (a.s.) hakîkati ortaya koyan delillerle ve mucizelerle desteklemiş, apaçık bir yetkiyle Mısır diktatörü Firavun'a, onun ordu komutanı Hâmân'a ve ekonomik destekçisi Karun'a gitti.¹⁵⁹

Firavunu hak dine davet edip,¹⁶⁰ şöyle dediler: "*Biz ikimiz, seni yoktan var eden Rabbinin sana ve halkına gönderdiği hidâyet elçileriyiz!*"¹⁶¹ Allah hakkında gerçek dışında bir şey söylememek, bizim için bir insanlık ve kulluk borcudur. Hz. Mûsâ (a.s.) devamla benim görevim, Allah'ın bana bildirdiği hakîkati dile getirmekten başka bir şey değildir. Bakın, sözlerimin doğruluğunu ispatlamak üzere, size Rabbinizden apaçık bir delil getirdim; o hâlde, şu köleleştirmiş olduğun İsrâiloğulları'nın bırak da, benimle birlikte Mısır'dan çıkıp atalarının yurdu Filistin'e

---

¹⁵⁷ Bkz. Kasas 28/4-6.

¹⁵⁸ Bkz. Tâhâ 20/43.

¹⁵⁹ Bkz. Mu'min 40/ 23; Zuhrûf 43/46; Naziât 79/17.

¹⁶⁰ Bkz. Naziât 79/20.

¹⁶¹ Bkz. Tâhâ 20/47.

gelsinler.¹⁶² Onlara köle muamelesi yaparak zulmetmekten vazgeç! Eğer kurtuluşa ulaşmak istiyorsan, Allah'ın gösterdiği yolda yürümelisin. Dünyada ve âhirette gerçek anlamda barış, mutluluk, huzur ve esenlik, yalnızca doğru yolu izleyenlerin hakkıdır! Bize vahyedilen bilgilere göre, Allah'ın elçilerini yalanlayan ve O'nun âyetlerinden yüz çeviren kimseler âhirette korkunç bir azâba uğrayacakları kesindir.”¹⁶³

Firavun Allah'ın (c.c.) vahyine teslim olup Hz. Mûsâ'ya (a.s.) itaat etmeyi düşündü ama sonra vazgeçip isyana devam etti. Zaten zorba idarecilerin gönülden vahye teslim olduğu hiç görülmemiştir. Vicdanlarıyla hareket ederek kendi hükümlerinin, hâkimiyetlerinin temelsiz olduğunu, otoritelerinin gayri meşru olduğunu kabul etmemişlerdir! Ama vicdanlarında asıl otoritenin âlemlerin rabbi Allah'a (cc) ait olduğunu bilmektedirler. Onlar tevhit gerçeğinin açıklanmasıyla ortaya çıkacak sonucun farkındadırlar. Hak geldiği zaman batılın gitmesi kaçınılmazdır. Onlar vahyin hâkim olmasıyla yurtlarından sürülecek, hâkimiyetleri ellerinden alınacak, idare mekanizmalarının meşruiyeti iptal edilecektir. Ya da çağdaş ifadeyle söylersek: "Kendilerine darbe yapılacaktır!"¹⁶⁴

Firavun, siteminin karşı karşıya olduğu bu tehlikeyi savuşturabilmek için: “Hz. Mûsâ (a.s.) gerçekten Allah'ın (c.c.) elçisi ise haydi bize bir mucize gösterebilir bakalım, dedi. Bunun üzerine Hz. Mûsâ âsâsını atıverdi yere; bir de ne görsünler, o cansız değnek, kocaman bir yılanı dönmüş! Arkasından elini koynuna sokup çıkardı; bir de ne görsünler, koynuna sokmadan önce normal olan eli, şimdi görenlere hayranlık verecek derecede ıslık ıslık, bembeyaz!”¹⁶⁵

Böylece Firavunun ve adamlarının, Hz. Mûsâ'nın doğru söylediğine dâir en ufak bir kuşkuları kalmadı. Fakat kibir ve ihtirâsları onları imândan alıkoydu. Bu yüzden, Hz. Mûsâ'nın dâvetini etkisiz kılmak amacıyla plânlar kurmaya başladılar. Firavun'un çevresinde bulunan toplumun önde gelen söz sahibi kimseleri, قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ “Bu adam, olsa olsa,

---

¹⁶² Bkz. Â'râf 7/103-109.

¹⁶³ Tâhâ 20/47-48.

¹⁶⁴ Bkz. Kutup, Cilt 3, s. 1348 Â'râf 7/109-110.

¹⁶⁵ Bkz. Â'râf 7/106-108; Mu'minûn 23/45; Mu'min 40/ 23.

*işini iyi bilen bir sihirbazdır! Tek amacı, tahtınızı ele geçirip sizi yurdundan çıkarmak.” Dediler Bunun üzerine Firavun: “Peki, teklifiniz nedir?” Diye onlara sordu.*¹⁶⁶ Firavun çevresindeki yönetim tabakasının tekliflerine uyararak Mısır’daki bütün usta ve mahâretli sihirbazları toplayıp huzuruna getirtti. Hz. Mûsâ ile (a.s.) karşı karşıya gelmelerini sağladı. Bu karşılaşma sonunda Cenâb-ı Allah’ın (c.c.) Hz. Mûsâ’yı (a.s.) mucizelerle desteklemesiyle hakikat tüm berraklığıyla ortaya çıktı. Sihirbazların birer düzenbaz, Hz. Mûsâ’nın ise gerçek bir Peygamber olduğu anlaşıldı; ayrıca gerek Firavun’un, gerek sihirbazların yaptıkları işler, kurdukları bunca hîle ve entrikalar da boşa gitmiş oldu.¹⁶⁷

Firavun ve Mısır’ın ileri gelenleri de dâhil olmak üzere Hz. Mûsâ’nın (a.s.) ortaya koyduğu mucizeleri, görenlerin tamamı onun bir sihirbaz olmadığını Allah tarafından gönderilmiş bir peygamber olduğunu anlamışlardı. Sihirbazlar, gördükleri mûcize karşısında derhâl secdeye kapandılar ve *“Biz Hz. Mûsâ ile Hz. Hârûn aleyhimu’s-selâm’ın dâvet ettikleri, tüm varlıkların gerçek sahibi, yöneticisi ve efendisi olan Âlemlerin Rabbi Allah’a (c.c.) imân ettik!”* Dediler.¹⁶⁸ Sihirbazların dışında Firavun ve kurmaylarının kendilerine eziyet edeceğinden korktukları için, kavminden ancak bir grup genç Hz. Mûsâ’ya açıkça imân etti. Diğer pek çoğu ise, inancını gizlemek zorunda kaldı. Çünkü Firavun, yeryüzünde küstahça böbürlenene ve hak hukuk tanımayan acımasız bir diktatördü.¹⁶⁹

Bu manzara karşısında çılgına dönen Firavun, *“Ben size izin vermeden ona inandınız, öyle mi?”* diye haykırdı, *“Demek siz, ta başından beri Hz. Mûsâ adına çalışan birer ajan idiniz! Nasıl da akıl edemedim? Aslında bütün bu olup bitenler, bu ülkenin halkını buralardan sürüp çıkarmak ve böylece tahtımıza, tacımıza konmak için daha siz şehirde iken bana karşı hazırlamış olduğunuz sinsî bir tuzaktan ibaret! Otoriteme başkaldırma cüretinde bulunduğunuz için, yemin olsun ki, önce ellerinizi ayaklarınızı çaprazlama kesecek, sonra da hepinizi çarmıha gerip asacağım!”* Dedi ve onları şehit etti.

---

¹⁶⁶ Bkz. Â’râf, 7/108-110.

¹⁶⁷ Bkz. Â’râf, 7/112-118.

¹⁶⁸ Bkz. Â’râf, 7/119-122.

¹⁶⁹ Bkz. Yûnus, 10/83.

Onların bu “şehâdeti” Firavun’un bütün suçlamalarını anlamsız kılmış ve Hz. Mûsâ’nın Peygamberliğini açıkça gözler önüne sermişti.¹⁷⁰ Hz. Mûsâ’nın (a.s.) Allah’ın (c.c.) peygamberi olduğu açıkça ortaya çıkmasına rağmen Firavun ve çevresi Hz. Mûsâ’ya (a.s.) iman etmek istemedi onu büyücülük, sihirbazlıkla suçladı:

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿١٧٠﴾ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَقَارُونَ فَقَالُوا سَاحِرٌ كَذَّابٌ ﴿١٧١﴾

*Andolsun ki biz Hz. Mûsâ’yı mucizelerimiz ve apaçık hüccetle, Firavun’a, Hâmân’a ve Karun’a gönderdik de onlar: "Bu, çok yalancı bir sihirbazdır!" dediler.*¹⁷¹

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّفْتَرَىٰ وَمَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأُولَىٰ ﴿١٧٢﴾

*Hz. Mûsâ onlara apaçık âyetlerimizi getirince: Bu, olsa olsa uydurulmuş bir sihirdir. Biz önceki atalarımızdan böylesini işitmemiştik, dediler.*¹⁷²

Firavun ve zenginlikle şımarıp azgınlaşan Mısır’ın ileri gelenleri saltanatlarının, mevkilerinin, servetlerinin yok olmasından endişe ettikleri için onu reddedip, imân sorumluluğundan kendilerini kurtarabilmek için ona sihirbaz deyiverdiler. O’nu Allah’ın elçisi olarak kabullendikleri andan itibaren tüm saltanatları bitecekti. Firavun’un tahakkümü kalmayacak istedikleri gibi halka zulmedemeyeceklerdi. İstedikleri gibi insanların kanlarını ememeyeceklerdi. Yanındaki avenesi de istedikleri gibi devlet imkânlarından yararlanamayacaktı. Bu sebepten Firavun ve ileri gelen adamları Hz. Mûsâ’yı (a.s.) sihirbazlık ve büyücülükle suçladılar. O güne kadar pek çok sihirbaz görmüşlerdi; bu sihirbazlardan hiç birisi Hz. Mûsâ’nın yaptığını yapamamıştı. Bundan dolayı sözleri sırtıp kalmasın diye, (قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ¹⁷³) ilme dayanan bilgin bir sihirbazdır diyorlardı¹⁷⁴

¹⁷⁰ Bkz. Â'râf, 7/123-126.

¹⁷¹ Mu'minûn, 40/ 23-24.

¹⁷² Kasas, 28/36.

¹⁷³ Â'râf, 7/109.

¹⁷⁴ Kutup, Cilt 3, s. 1814.

H.z. Muhammed (s.a.v.) H.z. Mûsâ (a.s.) gibi zamanın inkârcılarını Allah'a (c.c.) teslimiyete çağırdı. Onun'da önceki peygamberlerin gördüğü tepkinin aynısını gördüğü şu ayetlerde açıkça görülmektedir:

“وَإِذَا تُلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا رَجُلٌ يُرِيدُ أَنْ يَصُدَّكُمْ عَمَّا كَانُوا يَعْبُدُ آبَاءَكُمْ ۗ”

Onlara apaçık âyetlerimiz okunduğu zaman demişlerdi ki “Muhammed’in (s.a.v.) - güzel sözlerine aldanmayın! Aslında bu adamın tek amacı, atalarınızın kulluk ettiği şeylerden sizi vazgeçirmektir!”

وَقَالُوا مَا هَذَا إِلَّا إِفْكٌ مُّفْتَرَىٰ ۗ

“Bu Kur’ân, insan tarafından uydurulmuş bir safsatadan başka bir şey değildir!” derler.

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ۗ

Fakat hakikat kendilerine ulaşıp da, Kur’ân gönülleri fethetmeye başlayınca, kâfirler onun kitlelerce benimsenmesini engellemek için, “Hepimizi acze düşüren, vicdanları sarsıp derinden etkileyen bu büyüleyici sözler, apaçık bir sihirden başka bir şey olamaz! Derler.”¹⁷⁵

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُّبِينٌ ۗ

“Katımızdan onlara hak (mucize) gelince: Bu elbette apaçık bir sihirdir” dediler.¹⁷⁶

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ۗ

“Onlar şöyle dediler: Sen, olsa olsa iyice büyülenmiş birisin!”¹⁷⁷

... لَاهِيَةً قُلُوبُهُمْ وَأَسْرُوا النَّجْوَى الَّذِينَ ظَلَمُوا هَلْ هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ أَفَتَأْتُونَ السَّحَرَ وَأَنْتُمْ تَبْصُرُونَ ۗ

“Kendi aralarında gizlice fısıldaşarak: “Okuduğu o büyüleyici sözlerle vicdanları sarsıp tüm benliğinizi derinden etkileyen bu adam, sizin gibi ölümlü bir

¹⁷⁵ Bkz. Sebe 34/43.

¹⁷⁶ Yûnus 10/76.

¹⁷⁷ Şuâra 26/185.

insandan başka nedir ki? Şimdi siz, onun sözlerini dinleyip de, göz göre göre sihire mi kapılacaksınız?’’¹⁷⁸

Bize göre bu Kur’ân, mutlaka sihir ürünü bir sözdür. Yoksa okuma yazma bile bilmeyen bir insanın böyle harikulade sözler söylemesi başka türlü izah edilemez. Böylece, Kur’ân’ın insanüstü bir kaynaktan geldiğini itiraf ederek, hidâyetin tam eşiğine kadar gelirler. Fakat kibir ve inatçılıkları, imân etmelerine engel olurdu.

كَذَلِكَ مَا آتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ ﴿١٧٨﴾

Zaten onlardan önceki kâfirlere de ne zaman bir elçi veya dâvetçi geldiyse, her defasında “Bu adam, insanların gözünü boyayan bir büyücü ya da zavallı bir delidir!” demişlerdi.¹⁷⁹

Cenâb-ı Allah Hz Muhammed’i (s.a.v.) risâletle görevlendirdikten sonra Hz. Mûsâ (a.s.) ve önceki peygamberlerin karşılaştığı tepki ve iftiralarla karşı karşıya kaldı. Zulüm ile sahip oldukları makam, mevki, saltanat ve servetlerinin ellerinden gideceğinin farkına varan inkârcılar her fırsatı değerlendirerek peygamberlerin davetini boşa çıkarmaya çalışmışlar. Peygamberlerin davetinin açıklığı, berraklığı, hak ve mucizevî olması karşısında âciz kalıp hiçbir şey yapamamışlardır. Menfaatlerini korumak için ellerinde kalan tek kozları ise hakkı bâtil, bâtil’ı hak göstermek olmuştur. Gelen mucizelere en çok yakışan batıl yafta da “sihir” idi. İnkârcılar Peygamberlerin mucizelerini bu bâtil sözle etkisiz kılmaya çalışmışlardır.¹⁸⁰

İbn-i İshak der ki: Hac mevsimi geldiğinde, Kureyş’in ileri gelenleri, yaşlı ve deneyimli olan Velîd İbn-i Muğire etrafında toplandılar. Velid onlara dedi ki: “Hac mevsimi yaklaştı. Bu sezonda Arapların elçileri size geleceklerdir. Onlar şimdi Muhammed’in–(s.a.v.)- yaptıklarını duymuşlardır. Siz, onun hakkında görüş birliğine varın. Ayrılığa düşüp birbirinizi yalanlamayın. Sözleriniz birbiriyle çelişmesin.” Onlar dediler ki: “Ey Velid, sen bize bir görüş söyle, biz de aynısını söyleyelim.

---

¹⁷⁸ Bkz. Enbiya, 21/3.

¹⁷⁹ Zâriyât, 51/52.

¹⁸⁰ Kutup, Cilt 5, s. 3185-3186.

Velid: “Önce siz görüşlerinizi belirtin bir dinliyeyim” dedi. Onlar dediler ki, “*kâhin*” diyelim. Velid: “Hayır. *Allah'a yemin ederim ki, O kâhin değildir.* Biz çok kâhin gördük. Bu, kâhinlerin bilinmeyen âlemlerden geldiği zannedilen, kafiyeli sözleri değildir” dedi. Onlar dediler ki: “*cin çarpmış bir mecnûn*” diyelim. Velid: “*O cin çarpmış bir mecnûn değildir.* Çok cin çarpmış gördük, biz cin çarpmanın ne olduğunu biliyoruz. Onda mecnûnların boğulmalarına, çırpınmalarına ve vesveselerine benzer bir davranış yok” dedi.” Onlar dediler ki: “*Şâir*” diyelim. Velid: “*O şâir değildir.* Biz beyitleriyle, kıtalarıyla, açığı-kapalısı, kısası ve uzunuyla şiirin her çeşidini biliyoruz. O yüzden bu şiir değildir, dedi. Onlar “*Sihirbaz*” diyelim dediler. Velid: “*O Sihirbaz değildir,* büyücüleri de büyülerini de çok gördük, bu onların üfürüklerine ve düğümlerine benzememektedir, dedi. Bunun üzerine onlar; “*o halde ne diyelim?*” diye sordular. Velid: “Allah'a yemin ederim ki, O'nun sözünün bir tatlılığı vardır, kökü sağlam, dalları meyve vermiştir. *Siz, O'nun hakkında ne söylerseniz söyleyin, mutlaka söylediğiniz sözün saçma olduğu ortaya çıkacaktır. Bu konuda insanları inandırabileceğimiz tek sözün “Bu adam bir sihirbazdır. Büyü gibi etki eden bir söz söylüyor, böylece oğul ile babanın, kardeş ile kardeşin, koca ile karısının, kişi ile akrabalarının arasını açıyor, demenizdir” dedi.* Bu konuda anlaşılan Kureyş'in ileri gelenleri kalkıp gittiler. Hac mevsiminde hacılar gelmeye başladığında insanların yollarına oturuyor, oradan gelip-geçen herkese Hz. Muhammed'in (s.a.v.) yaptıklarını anlatıp, ondan sakınmalarını söylüyorlardı.¹⁸¹

İşte Kureyş büyüklerinin “O büyücüdür, yalancıdır, mecnûndur.” sözleri hakkındaki asıl görüşleri buydu. Onlar böyle derken aslında kendilerinin böyle demekle yalan söylediklerini biliyorlardı. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) büyücü, yalancı ve mecnûn olmadığını çok iyi biliyorlardı.

Şüphe götürmeyen bir gerçektir ki, Kureyş'in ileri gelenleri çok iyi tanıdıkları Abdullah'ın oğlu Hz. Muhammed'e (s.a.v.) “Bu bir sihirbazdır.” “Bu bir yalancıdır” gibi yakıştırmalarda bulunurken, kendileri bir an dahi bu söylediklerinin doğruluğuna inanmamışlardır! “*Bu çok yalancı bir sihirbazdır*” sözü hakkı gölgeleme, gerçeği saptırma adına Kureyş ileri gelenlerinin büyük bir ustalıkla kullandıkları aldatma

---

¹⁸¹ *İbn İshâk*, s. 132.

savaşının silahlarından ve günümüzdeki gibi algı oluşturma operasyonlarının taktiklerinden başka bir şey değildir. Onlar, bu savaş ile kendilerini, kendilerine basamak ve dayanak yaptıkları çürük değerlerini, temelsiz, zulme dayanan makam, mevki ve konumlarını İslâm'dan korumaya çalışıyorlardı!¹⁸² Bu şaşılacak bir şey değildir, halk kitlelerinin kendi kontrollerinden çıkıp tevhide sarılmalarından korkan yönetim kadrolarının üst düzeyinde yer alan zâlimler, kitleleri kandırmak için yalan dâhil her tür yola başvururlar, çünkü Tevhit daveti ile haksız yere işgal ettikleri makamların ellerinden gideceğinin farkındaydılar.¹⁸³

2.2.2. Mecnûnluk İsnadı

Peygamberlerin davetlerini engelleyemeyen inkârcılar, onlara tabi olmamak ve hiç kimseyi de onlara tabi yapmamak için her türlü bahane ve iftiraya başvuruyorlardı, bu bahanelerden birisi de peygamberleri delilik, mecnûnluk ve şâirlikle suçlamalarıdır:

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَازْدُجِرَ

*Onlardan önce Hz. Nûh'un kavmi de yalanladı, hem de kulumuzun yalancı olduğunda ısrar ederek: O, delirdi, dediler. Ve (Hz. Nûh, davetten vazgeçmeye) zorlandı.*¹⁸⁴

وَفِي مُوسَى إِذِ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ۖ فَتَوَلَّىٰ وَرُكْنِهِ وَقَالَ سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ

*Hz. Mûsâ'da da (ibretler vardır). Onu apaçık bir delil ile Firavun'a göndermiştik. Firavun ordusuyla birlikte yüz çevirmiş: "O, bir büyücüdür veya bir delidir" demişti*¹⁸⁵

قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمْ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ

*Firavun alay ederek, "Bakın, size Allah tarafından gönderilmiş olduğunu iddia eden sözde Peygamberiniz, kesinlikle çıldırmış!" dedi.*¹⁸⁶

---

¹⁸² Kutup, Cilt 5, s. 3008. Sâd 38/4.

¹⁸³ A.g.e. Cilt 5, s. 3185-3186.

¹⁸⁴ Kamer 54/9.

¹⁸⁵ Zâriyât 51/38.

كَذَلِكَ مَا آتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ ﴿١٨٦﴾

*İşte böylece, onlardan öncekilere her hangi bir peygamber geldiğinde hemen: O, bir büyücüdür veya delidir, dediler.*¹⁸⁷

Âyette buyurulduğu üzere önceki peygamberler gibi Hz peygamber hakkında da inkâr çevreleri delilik isnadında bulunmuşlardır.

وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ﴿١٨٧﴾ لَوْ مَا تَأْتِينَا بِالْمَلَائِكَةِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ

*“Ey kendisine Kur’ân adında bir uyarı gönderilen adam!” “Hiç kuşku yok ki, sen cinlerin istilasına uğramış bir deli, bir mecnûnsun! Eğer Peygamberlik iddianda doğru isen, haydi melekleri karşımıza getirsene!” dediler.*¹⁸⁸

2.2.3. Peygamberin Beşer, Fakir Ve Desteksiz Olması Bahanesi

Kur’ân-ı Kerîm karşısında âciz olan inkârcılar sömürü düzenlerinin bozulmaması için buldukları ortama göre farklı farklı iftiralar atıp bahaneler üretmişlerdir, bu bahanelerden birisi de peygamberlerin bir insan olmasıdır. Peygamberlerin normal insan olmasını birçok yönden eleştirerek kendileri için zengin bir bahane serveti bulmuşlardır. Peygamberlerin insan olması ile bahanelerini zikredecek olursak şunları söyleyebiliriz: “Kendi cinsimizden; yalnız, tek, peşinden gideni olmayan, çağırdığı şeyde kendisine uyanı olmayan, kavmin ileri gelenlerinin iltifat etmediği bir beşere tâbi olamayız.”¹⁸⁹ “Peygamberler sadece melek olabilir, insanlardan peygamberlik iddia edip olağanüstü haller arz eden herkes sihirbazdır, Onun getirdiği mucize de sihirdir.”¹⁹⁰ “Her iki taraf da insan o halde biri diğerinden üstün olamaz.”¹⁹¹ “Eğer peygamberlik bir insana verilecekse güçlü olan, tahtta bulunan tercih edilir.

¹⁸⁶ Suarâ 26/27.

¹⁸⁷ Zâriyât 51/52.

¹⁸⁸ Bkz. Hicr 15/4-8.

¹⁸⁹ Bkz. Vehbe Zuhayli, et-Tefsiru'l-Muniu fi'l-Akîdeti ve's-Şerîati ve'l-Menhec. et-Tabatu'l-Âşiratu. Şam: Daru-l Fikr, 2009., Cilt 14, s. 180

¹⁹⁰ A.g.e. Cilt 9, s. 14 (Enbiya 21/3)

¹⁹¹ Bkz. A.g.e. Cilt 7, s. 239 (İbrâhim 14/11)

Bunun dışında hiçbir özelliği olmayan bir insan peygamber olamaz.”¹⁹² “Zengin ve güçlüler peygamber olur sıradan insanlar peygamber olmaz”¹⁹³ Bunların asıl amacı “Yönetimi ele geçirmek olduğundan size üstün olmaya çalışıyorlar ama “bunlar sadece insan” o kadar dediler.”¹⁹⁴

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا ﴿١٩٢﴾ قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ
مَلَائِكَةٌ يَمشُونَ مُطْمَئِنِّينَ لَنَزَلْنَا عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكًَا رَسُولًا ﴿١٩٣﴾

“Zaten, kendilerine hidayet rehberi geldiğinde, insanların (buna) inanmalarını sırf, Allah, peygamber olarak bir beşeri mi gönderdi? demeleri engellemiştir. Allah (bula bula bizim gibi ölümlü) bir insanı mı elçi olarak gönderdi?” demeleridir. (Peygamberin kendileri gibi bir insan olmasını yadırgayan o câhillere) şu sözümüzü ileterek) de ki: “Eğer yeryüzünde huzur ve güven içinde gezip dolaşanlar insan değil de melek olsaydı, o zaman onlara gökten elçi olarak elbette bir melek gönderirdik.”¹⁹⁵

Hz. Nûh’un kavmi ona inanmamak için şu bahaneyi uydurdular:

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا تَرَاكَ إِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا وَمَا تَرَاكَ اتَّبَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا بِرَأْيِ الرَّأْيِ وَمَا
تَرَىٰ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ كَاذِبِينَ ﴿١٩٤﴾

“Kavminden ileri gelen kâfirler dediler ki: "Biz seni sadece bizim gibi bir insan olarak görüyoruz. Bizden, basit görüşle hareket eden alt tabakamızdan başkasının sana uyduğunu görmüyoruz. Ve sizin bize karşı bir üstünlüğünüzü de görmüyoruz. Bilakis sizin yalancılar olduğunuzu düşünüyoruz.”¹⁹⁶

Semûd kavmi de peygamberleri olan Hz. Sâlih’e şöyle itiraz ettiler:

فَقَالُوا أَبَشَرًا مِنَّا وَاحِدًا تَتَّبِعُنَا إِذَا لَفِيَ ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿١٩٥﴾ أَلْقَىٰ الذِّكْرُ عَلَيْهِ مِنْ بَيْنِنَا
بَلْ هُوَ كَذَابٌ أَشْرٌ ﴿١٩٦﴾

¹⁹² Bkz. A.g.e. Cilt 14, s. 178 (Kamer 54725-26)

¹⁹³ Bkz. A.g.e. Cilt 14, s. 180 (Kamer 54725-26)

¹⁹⁴ Râzi, Cilt 23, s. 92 (Mu'minûn 23/24)

¹⁹⁵ İsrâ, 17/94-95.

¹⁹⁶ Hûd, 11/27.

“Bizim içimizden çıkan bizim gibi fâni bir insana mı itaat edecekmişiz?” demişlerdi, “O zaman büyük bir yanılmanın ve ahmaklığın pençesine düşmüşüz demektir! Aramızda bunca zengin ve asil insan dururken, ilâhî öğüt ona mı indirilmiş Hayır o, yalancı ve şımarığın biridir”¹⁹⁷

Hûd veya Sâlih kavmi de aynı gerekçeyi şu şekilde ileri sürdüler:

وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِلِقَاءِ الْآخِرَةِ وَأَتْرَفْنَاهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ ﴿١٩٧﴾ وَلَئِنْ أَطَعْتُمْ بَشَرًا مِثْلَكُمْ إِنَّكُمْ إِذَا لَخَاسِرُونَ ﴿١٩٨﴾

Onun kavminden, kâfir olup ahirete ulaşmayı inkar eden ve dünya hayatında kendilerine refah verdiğimiz varlıklı kişiler: "Bu, dediler, sadece sizin gibi bir insandır; sizin yediğinizden yer, sizin içtiğinizden içer. Gerçekten, sizin gibi bir beşere itaat ederseniz, herhalde ziyan edersiniz."¹⁹⁸

Firavun ve onun elit tabakası ise şu iddiada bulundular:

فَقَالُوا أَنُؤْمِنُ لِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا لَنَا عَابِدُونَ ﴿١٩٩﴾

“Bizim gibi ölümlü birer insan olan şu iki adama mı îmân edecekmişiz?” dediler, “Hem de, soydaşları bize kölelik edip dururken?”¹⁹⁹

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُرِيدُ أَنْ يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأُولَى ﴿٢٠٠﴾

Bunun üzerine, “kavminin inkarcı ileri gelenleri şöyle dediler: "Bu, tıpkı sizin gibi bir beşer olmaktan başka bir şey değildir. Size üstün ve hâkim olmak istiyor. Eğer Allah (peygamber göndermek) isteseydi, muhakkak ki melekler gönderirdi. Biz geçmişteki atalarımızdan böyle bir şey duymadık.”²⁰⁰

Kur’ân-ı Keîm, inkarcıların ortak bahanesine temas ettikten sonra Hz. Peygamber (s.a.v.) ile ilgili aynı itirazlarını şöyle dile getiriyor:

مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّهِمْ مُحَدَّثٍ إِلَّا اسْتَمَعُوهُ وَهُمْ يَعْبُونَ ﴿٢٠١﴾ لَاهِيَةً قُلُوبِهِمْ وَأَسْرُوا النَّجْوَى الَّذِينَ ظَلَمُوا هَلْ هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ أَفَتَأْتُونَ السَّحَرَ وَأَنْتُمْ تَبْصِرُونَ ﴿٢٠٢﴾

¹⁹⁷ Bkz. Kamer, 54/24-25.

¹⁹⁸ Mu’minûn, 23/33-34.

¹⁹⁹ Bkz. Mu’minûn, 23/47.

²⁰⁰ Mu’minûn, 23/24.

“Rablerinden kendilerine ne zaman yeni bir ihtar gelse, onlar bunu, hep alaya alarak dinlerler. Kalpleri hep eğlencede (gaflette) ,hem o zâlimler şu gizli fısıltıyı yaptılar: Bu (Hz. Muhammed (s.a.v.)), sizin gibi bir beşer olmaktan başka nedir ki! Siz şimdi gözünüz göre göre büyüye mi kapılıyorsunuz?”²⁰¹

Küfrün önderleri, düzenlerinin yıkılacağı ve böylece sultalarının sona ereceği endişesiyle, kendilerine gelen Allah'ın (c.c.) peygamberlerine, sıradan bir insan gibi davranmışlar, diğer insanları da buna inandırmak için çalışmışlardır. Ölümlü bir insandan elçi olamayacağı propagandasını yapmışlar, Allah'ın (c.c.) göndereceği elçinin, olağanüstü güçlere sahip bir melek olması gerektiği batıl görüşlerini bilimsel bir veri gibi insanlara sunmuşlardır.

Hz. Muhammed (s.a.v.) peygamberlikle görevlendirilmeden önce toplum içinde bilinen ve tanınan bir kimseydi. Kureyş kabilesinin en saygın kolu olan Hâşimoğulları'na mensup olmasının yanı sıra sahip olduğu ahlaktan dolayı toplum içinde saygın bir yere sahipti. Aralarında ona "güvenilir kişi" anlamında "el-Emin" adını vermişlerdi. Peygamber olarak görevlendirilmeden çok önce Haceru'l Esved'in Kâbe'deki yerine yerleştirilmesi anlaşmazlığında, hakemliğine rıza gösterilmesinin en önemli sebebi El Emin olmasıdır.²⁰²

(وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ) “En yakın akrabayı uyar”²⁰³ âyeti nazil olduğunda Safa tepesine çıkıp onları Allah (c.c.)'ın dinine davet edip: "Şu dağın arkasında saldırıya geçmek üzere bir süvari ordusunun beklediğini haber versem inanır mısınız?" diye sorduğunda "Evet inanırız, çünkü sen bizim aramızda hiçbir zaman yalan söylemekle suçlanmış biri değilsin" demişlerdi.²⁰⁴

Ama ne zamanki Hz. Muhammed (s.a.v.) peygamber olarak görevlendirilip: “ Ey insanlar, bütün sahte ilâhları reddederek, bütün kölelik zincirlerini kırıp atarak, hepiniz Allah'ın çağrısına koşun ve O'nun himayesine sığının! Hiç

---

²⁰¹ Enbiya, 21/1-3.

²⁰² *Neysâbüri, Müstedrek ale's-Sahîhayn*, et-Tabatu'l ûlâ, Kahire: Daru-l Haremeyn, 1997, Cilt 1, s. 630, Kitabu'l Menâsık (16), no:1685.

²⁰³ Suarâ, 26/214

²⁰⁴ Buhari, Cilt 2, s. 333, *Kitâbu't Tefsîr*, no: 4971.

kuşkusuz ben, size O'nun tarafından gönderilen ve ilâhî nîmetleri müjdeleyen apaçık bir uyarıcıyım! Allah ile beraber başka bir ilâh edinmeyin! Yalnızca Allah'a kulluk edin ve O'ndan başka hiçbir varlığa kayıtsız şartsız boyun eğmeyin! ²⁰⁵ Deyip İnsanlığı hak dine, Allah'ın (c.c.) âyetlerine dâvet edince, inkârcılar tavırlarını değiştirip, onunla alay etmeye اللَّهُ رَسُولًا "Allah bu adamı mı peygamber olarak gönderdi?" ²⁰⁶ Demeye başladılar.

Acaba bu tutumları, onun saygın şahsının ve getirdiği kitabın küçümsenmeyi hak ettiğine inandıklarından mı kaynaklanıyordu? Kesinlikle hayır. Bu tutumları, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) kişiliğinin ve Kur'ân-ı Kerîm'in karşı konulmaz etkisini yok etmek amacı ile önde gelen Kureyşlilerin hazırladığı iğrenç bir planın uzantısıydı. Sosyal kurumlarını, ekonomik yapılanmalarını ve bu yapıların temeli olan asılsız hurafe ve efsânelere dönüşen inanç sistemlerini tehdit eden bu yeni davete karşı, direnme amacı ile başvurdukları yöntemlerden biriydi.²⁰⁷

İnkârcılar ölümlü bir insanın Peygamber olmasına itirazlarının yanı sıra eğer insandan peygamber olursa O çarşıda-pazarda dolaşıp geçimini sağlamaya çalışmamalı Allah onun geçimini karşılamalıdır dediler.

وَقَالُوا مَا لِهَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَيْهِ الْمَلَكَ فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا ﴿٢٠٥﴾ أَوْ يُنْفِئُ إِلَيْهِ كَنْزًا أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ الظَّالِمُونَ... ﴿٢٠٦﴾

*İnkârcular şöyle dediler: Bu ne biçim peygamber; bizler gibi yemek yiyor, çarşılarda dolaşıyor! Ona bir melek indirilmeli, kendisiyle birlikte o da uyarıcı olmalıydı! Yahut kendisine bir hazine verilmeli veya içinden yiyip meşakkatsizce geçimini sağlayacağı bir bahçesi olmalıydı.*²⁰⁸

Oysa yüce Allah, Peygamberinin bir hazineye konmasını, ya da ürünleri ile rahatça beslenebileceği bir bahçesi olmasını uygun görmemiştir. Çünkü yüce Allah, Peygamberin, ümmeti için tam anlamı ile canlı bir örnek olmasını istemiştir. Buna

---

²⁰⁵ Bkz. Zâriyât, 50/50-51.

²⁰⁶ Furkân 25/41.

²⁰⁷ Bkz. Kutup, Cilt 5, 2564-2565.

²⁰⁸ Furkân 25/7-8.

göre Peygamber, bir yandan o kadar olağanüstü derecede önemli olan peygamberlik görevinin gereklerini yerine getirirken, öte yandan tıpkı ümmetinin her ferdi gibi geçimini sağlamak için çalışacak, ter dökecektir. Yüce Allah böyle olmasını istemiştir. Çünkü O'nun ümmetinden geçimini emeği ve alın teri ile kazanan herhangi bir ferdin, şöyle konuşmasını istemiyordu: “Efendim, Peygamber'in geçimi sağlanmıştı, hayat kavgasının sıkıntısını çekmemişti. Bu yüzden kendini inancına, peygamberlik görevine ve bu görevini yükümlülüklerine adayabildi. Benim katlandığım sıkıntıların hiç birine katlanmadı, benim önüme dikilen engellerin hiç biri onun önünde yoktu.” Yüce Allah, Peygamberimizin çevresindeki hiç kimsenin bu tür bahaneler ileri sürmekte haklı olmasını istememişti. Herkes gördü ki, Peygamber bir yandan geçimini sağlamak için ter dökerken, öbür yandan Peygamberlik görevini yerine getirmek için çalışmıştı. Buna göre ümmetinin hiç bir ferdi bu yüce görevin omuzlarına yükleyeceği zorluklardan kaçınmazdı, Peygamberin kendisine önereceği görevleri yapmamak için ileri süreceği hiçbir haklı mazereti olamazdı. Çünkü önderinin oluşturduğu somut örnek önünde duruyordu!

Daha sonraki dönemlerde Peygamberimizin bol malı da oldu. Cenâb-ı Allah Onu zenginlikle de imtihan etti. Zenginlik Peygamberimizi ana görevinden alıkoyamamış, O'nu ihmale sürükleyememişti. O mala kavuştuğu günlerde yağmur yüklü bir bulut gibi cömert olmuştu. Böylece servet sınavını başarı ile aşarak dünya malının insanların gözündeki değerini düşürmüştü. Artık hiç kimse şöyle diyemezdi: “Evet, Hz. Muhammed -(s.a.v.) - kendini Peygamberlik görevine adadı çünkü yoksuldu, kendisini meşgul edecek; vaktini alacak malı yoktu.” Peygamberin eline bol mal geçtiği günler oldu. Fakat eskisi gibi çağrı görevini yürütmeye devam etti. Tıpkı yoksulluk günlerindeki gibi insanları gerçeğe çağırmayı sürdürdü. Ayrıca ölümlü ve güçsüz insan, kalıcı ve güçlü yüce Allah ile ilişki kurunca malların, hazinelerin, bahçelerin ne anlamı olur? İnsan her şeyin yoktan var edicisi, azın ve çoğun bağışlayıcısı olan yüce Allah ile bağlantı kurduktan sonra şu yeryüzü ile bütün üzerindikiler, hatta tümü ile yaratıklardan oluşan şu koca evrenin ne değeri

olabilir ki? Fakat Peygamberimizin muhatapları o günlerde henüz bu gerçeği kavrayamamışlardı.²⁰⁹

İnkârcılar Peygamberlerin insan olmasını onların davetini reddetmek için sebep olarak kullanmışlardır

Allah'ın (c.c.) elçileri, muhataplarına hiçbir zaman kendilerinin insanüstü bir varlık olduklarını söylememişlerdir. Onların kendilerini insanlara arz ediş şekli şu âyette ifade edildiği gibidir:

وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ ... ﴿٢١٠﴾

*Ben size: "Allah'ın hazineleri benim yanımdadır" demiyorum, gaybı da bilmem. "Ben bir meleğim" de demiyorum, ...*²¹⁰

“Evet, ben de sizin gibi bir insanım, bundan öte bir iddiam yok. Ben yalnızca, dünya ve âhirette kurtuluşunuzu sağlayacak hayat prensiplerini Allah'ın bana bildirdiğini söylüyorum. Fakat siz, bu iddiamın doğru olup olmadığını anlamak için mesajıma kulak vereceğiniz yerde, bana gayba ait sorular soruyor, mucizeler göstermemi istiyorsunuz. Oysa ben size “Allah'ın hazineleri benim yanımdadır ve onları dilediğim şekilde kullanabilirim!” demiyorum; gaybı ben de dâhil Allah'tan başka hiç kimse bilemez. Size bir melek olduğumu da söylemiyorum وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ”²¹¹

Rasulullah (s.a.v.) ve ondan önce gönderilmiş olan bütün Peygamberler, tıpkı onun (s.a.v.) gibi yiyip içen ve çarşı pazarda dolaşan ölümlü kimselerdi وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي الْأَسْوَاقِ²¹².

İnkârcılar, Raûlullah'in (s.a.v.) fâni bir insan olmasını gerekçe göstererek Peygamberliğine itiraz ediyorlar. Oysa Ondan (s.a.v.) önce gelen bütün peygamberler de onun gibi bir insandı وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِي إِلَيْهِمْ²¹³. Zirâ onlar, bütün hal ve hareketleriyle mü'minlere önder ve örnek olacaklardı. Allah, her devirde insanlar

²⁰⁹ Bkz. Kutup, 2003, Cilt 4, s. 2553.

²¹⁰ Hûd, 11/31.

²¹¹ Hûd, 11/31; Fussilet 41/6.

²¹² Furkân, 25/20.

²¹³ Yusuf, 12/109; Nahl, 16/43; Enbiya, 21/7.

arasından elçiler seçmiş ve onları, hakîkati gözler önüne seren apaçık delillerle ve hikmet dolu kitaplarla insanlığı aydınlatmak üzere göndermiştir (يُخْرِجُ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ)²¹⁴. Cenâb-ı Allah (c.c.) âyetlerini düşünüp ibret alsınlar diye Hz. Peygamberi (s.a.v.) hikmet, uyarı ve öğütlerle dolu, insanlara indirilen son ilâhî vahiy Kur'ân-ı Kerîm'le göndermiştir. Kur'ân-ı Kerîm'in pratik hayata uygulanmasının, bireysel ve toplumsal bir modelini de ortaya koyup tüm insanlığı (وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا)²¹⁵ açıkça İslâm'a davet etmesini istemiştir.

İnsanlara, insan cinsinden bir elçi gönderilmesinin kolayca kavranabilecek gerekçeleri, ilâhi hikmetleri vardır. İnsan cinsinden olan peygamber hemcinslerinin duygularını paylaşır, onların algılarını tadar, onların psikolojik deneyimlerini yaşar, acılarını ve umutlarını kavrar, içgüdülerini ve özlemlerini hisseder, ihtiyaçlarını ve bağımlılıklarını yakından bilir (وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً)²¹⁶. Bu yüzden yetersizliklerini ve kusurlarını hoş görür (وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ)²¹⁷, güçlenmelerini ve yükselmelerini gönülden diler; onları adım adım ileriye götürürken psikolojik durumlarını, nelerden etkilendiklerini ve nelere nasıl tepki gösterdiklerini başka bir canlı türüne göre çok daha iyi değerlendirir. Çünkü o da onlardan biridir (فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا)²¹⁸, yüce Allah'tan gelen mesajın kılavuzluğu ve desteği ile hemcinslerini Allah'a ulaştıran yola iletmeye, bu yolda karşılaşılan engelleri de bertaraf etmeye çalışmaktadır. Ayrıca hemcinslerinden olan bir peygamber, insanlar için özendirici ve cesaretlendirici bir örnek oluşturur (لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ)²¹⁹. Çünkü bu seçkin peygamber insandır, onlardan biridir (لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ)²²⁰. Yüce Allah'ın insanlara farz kıldığı davranışları ve yükümlülüklerin uygulamalarını, Allah'ın (c.c.) istediği

---

²¹⁴ İbrâhim, 14/1.

²¹⁵ Sebe, 34/28.

²¹⁶ Râd, 13/38.

²¹⁷ Enbiya, 21/107.

²¹⁸ Mu'minûn, 23/32.

²¹⁹ Ahzâb, 33/21.

²²⁰ Tevbe, 9/128.

ahlak modelini, onların gözleri önünde hayata yansıtır.²²¹ Kendi kişiliği ile tebliğini üstlendiği inanç sisteminin canlı (فَإِنَّ خُلُقَ نَبِيِّ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- كَانَ الْقُرْآنَ) örneğidir. Onun hayatı, hareketleri, tutum ve davranışları diğer insanların önlerine açılmış bir kitap sayfasıdır; İnsanlar bu sayfayı satır satır okurlar, cümlelerinin anlamlarını aşama aşama özümserler. Onu yanı başlarında gördükleri için vicdanlarında onu taklit etmeye, (قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ) ona özenip onun gibi olmaya ilişkin güçlü bir istek duyarlar. Kendileri gibi bir insanda somutlaşan söz konusu hayat biçimini, hiç bir zaman yapamayacakları, özü itibari ile düzeylerini aşan bir yaşam tarzı olarak algılamazlar. Eğer başlarındaki Peygamber bir melek olsaydı, onun yapısı bizimkinden farklıdır, davranışlarının da bizimkilerden farklı olması normal ve kaçınılmazdır. Bizim ona benzemeye çalışmamız, onun örneğini kendi pratik hayatımıza yansıtmayı istememiz yersizdir, yaratılışımızın özünü aşan bir hayaldir deyip; onun davranışlarını düşünce süzgecinden geçirmeye kalkışmaz, onu taklit etmeye gayret etmez ona özenmezdik. İnsanlığa önderlik etmek üzere "insandan" bir peygamber seçmiş olması, yüce Allah'ın üstün hikmet ve lütuflarından biridir لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ

---

²²¹...Bize Humejd b. Ebî Humejd et-Tavîl haber verdi ki, kendisi Enes b. Mâlik (r.a.)'ten şöyle derken işitmiştir: üç kişi Peygamber'in kadınlarının evlerine geldi de, Peygamber'in ibadetinden soruyorlardı. Bunlara Peygamber'in ibâdeti haber verilince kendileri bu ibâdeti azımsadılar ve: Biz nerede, Peygamber nerede? Muhakkak Allah Peygamber'inin geçmiş olan ve gelecekte işlenmesi muhtemel bulunan bütün günahlarını mağfiret etmiştir, dediler. İçlerinden biri: Bana gelince, ben geceleri dâima namaz kılacağım! dedi. Diğeri de: Ben her zaman oruç tutacağım ve oruçsuz olmayacağım, dedi. üçüncüsü de: Ben de kadınlardan ayrı yaşayacağım, hiç evlenmeyeceğim" dedi. Onlar bu sözleri söylerken Rasûlullah (a.s.) onların yanlarına çıkageldi de: "Sizler şöyle şöyle söyleyen kimselersiniz. Dikkat edin! Allah'a yemin ederim ki, ben sizin Allah'tan en çok korkunuz ve en çok takvalı olanınız bulunuyorum. Bununla beraber ben oruç tutarım, oruçsuz bulunurum, nafîle namaz kılarım, (gecenin bir kısmında) uyurum, kadınlarla da evlenirim. (İşte benim sünnetim, hayat yolum budur.) Her kim benim bu sünnetimden (hayat yolumdan) yüz çevirirse, o benden değildir" buyurdu. (*Buhari, el Cami's-Sahih* 3, S.354, *Kitâbu'n Nikâh*, No:5063)

²²² Müslim, *Sahih-i Müslim*, et-tebatu'l ûlâ, Beyrut, Daru'l-İhyai'l-Kütüb'l-Arabi, 1991, Cilt 1, s. 512-513, *Kitâbu's salatu'l musâfiriyn ve kasruha*, (18) Bab'u câmi's salâti'l-leyli ve nâme anhu ev merida

²²³ Âl-i İmrân, 3/31.

²²⁴ Âl-i İmrân, 3/164.

Peygamberin "insan" cinsinden gönderilmesine itiraz etmek, bu yolla yüce Allah'ın insanı onurlandırdığını anlayamamak, ilâhi hikmetten de habersiz olmak demektir.²²⁵

2.2.4. Şâirlik İsnadı

بَلْ قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ بَلْ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا بِآيَةٍ كَمَا أُرْسِلَ الْأَوْلُونَ ﴿٣٥﴾

Kâfirler, Kur'ân'ın kitleler üzerindeki etkisini kırabilmek için olmadık iftiralar attılar fakat her defasında, kendi iftiralarını kendileri de beğenmeyerek fikir değiştirdiler. İlk önce, “*Muhammed'in (s.a.v.) bu söyledikleri, aslında karmakarışık hayallerden ibarettir!*” dediler. Sonra da, “Yok yok, bu kadar mükemmel sözlerin hayal ürünü olduğuna kimseyi inandıramayız; onu bilinçli olarak uyduruyor diyelim. Fakat hayır, Muhammed'in (s.a.v.) buna gücü yetmez ki! O hâlde, onun cinlerden bilgi alan bir şâir olduğunu söyleyelim.” Dediler.²²⁶ Ve bunu gündemlerine aldılar her yerde وَيَقُولُونَ أَئِنَّا لَتَارِكُو آلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَّجْنُونٍ *“Muhammed adındaki cin çarpmış, çılgın, deli bir şâirin sözüyle, yüzyıllardan beri tapındığımız ilâhlarımızı terk mi edeceğiz?”*²²⁷ diye propaganda yapmaya başladılar.

Bu iddia onların inanmadığı ama sistemlerinin dağılmasını engellemek için kullandıkları iftira silahından başka bir şey değildi. Hz Muhammed'in (s.a.v.) şâirlikle alakasının olmadığı Kureyş ve diğer Arap kabileleri tarafından bilinen bir gerçektir. Bu iftira karşısında kafirleri yalanlama ve, tehdit ayrıca Hz Muhammed'e (s.a.v.) destek Cenâb-ı Allah (c.c.) tarafından geldi:

أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَّتَرَبَّصُ بِهِ رَبِّبَ الْمُتُونِ ﴿٣٥﴾ قُلْ تَرَبَّصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُتَرَبِّصِينَ ﴿٣٦﴾

*Yoksa onlar: (O,) bir şâirdir; onun, zamanın felâketlerine uğramasını bekliyoruz mu diyorlar? De ki: Bekleyin. Ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim*²²⁸

²²⁵ Kutup, Cilt 5, s. 2553.

²²⁶ Bkz. Enbiya, 21/5.

²²⁷ Bkz. Sâffât, 37/35-36.

²²⁸ Tûr, 52/30-31

Kimin haklı çıkacağını zaman içerisinde, inkârcılar da dahil bütün insanlık görecektir. Bu Kur’ân, şerefli bir Elçi olan Cebrâil’in getirdiği, Allah’ın sözüdür. Cebrâil, onu doğrudan Allah’tan alıp Hz. Muhammed’in (s.a.v.) kalbine indirmiştir. Açık yüreklilikle onu okuyan herkes onun bir şâir sözü olmadığını anlayacaktır. O Kur’ân âlemlerin Rabb’i tarafından gönderilen hikmet dolu bir hidâyet rehberinden başka bir şey değildir

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿١﴾ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تُؤْمِنُونَ ﴿٢﴾ وَلَا بِقَوْلِ كَاهِنٍ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾ تَنْزِيلٌ مِّنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤﴾

*Hiç şüphesiz o (Kur’ân), çok şerefli bir elçinin sözüdür. Ve o, bir şâir sözü değildir. Ne de az iman ediyorsunuz! Bir kâhin sözü de değildir (o). Ne de az düşünüyorsunuz!(O), âlemlerin Rabbi tarafından indirilmiştir.*²²⁹

2.2.5 Kâhinlik İsnadı

Kâhin gizli ilimleri bildiğini ve gaipden haber verdiğini ileri süren kişidir. Kehanet, sezgi veya bir tür ilhamla yahut bazı işaretlerin yorumuyla ileride meydana gelecek olayları önceden görme ya da haber verme, gizli veya esrarengiz bilgiyi ortaya çıkarma işi yahut sanattır. İbrânîce’de kohen kelimesi “din adamı” Arapça’da “gelecekte haber veren” mânasında kullanılmıştır. Kehanet vahiyden, falcılıktan, bilimsel ve istatistik öngörüden farklıdır, sezgi gücüne dayanılarak yapılır. Kâhin çeşitli riyâzet ve meditasyon yollarıyla kendinden geçip trans haline gelmekte, bu esnada gözle görünmeyen varlıklarla irtibat kurup onlardan bilgi aldığını iddia etmektedir.²³⁰

Dilciler genelde kâhini “gelecekte haber veren kişi” olarak tanımlarken Râgıb el-İsfahânî geleceğe ait olaylardan haber verene “arrâf”, geçmişte meydana gelip gizli kalan haberleri ortaya çıkaranlara da kâhin dendiğini belirtir. Kâhinlik

²²⁹ Hâkka, 69/40-43

²³⁰ Bkz. Ömer Faruk Harman, “Kâhin” maddesi *T.D.V. İslâm Ansiklopedisi*, 1. Baskı, Cilt 24, s. 170

“beşerî ruhların cin ve şeytan gibi soyut varlıklarla ilişkiye girerek onlardan meydana gelecek olaylar hakkında bilgi edinmesi” şeklinde tarif edilir.²³¹

İslâm’dan önce kehanet yaygın olup kâhinlerin cin ve şeytanlarla irtibatlı oldukları kabul edilirdi. Şairler gibi kâhinlerin de göğe çıkıp meleklerin konuşmalarını dinleyen cinlerinin bulunduğu inanılırdı. Kabilelerin özel şair ve hatipleri yanında kâhinleri de bulunur ve işleri karşılığında “hulvân” denilen bir ücret alırlardı. Kâhinler secili ve kafiyeli ifadelerle kısa ve âhenkli cümleler kullanır; yer, gök, ay, güneş, gece, gündüz üzerine yemin ederek kehanete başlardı.²³²

Kâhinlerin yani falcıların yardımcıları şeytanlardır. Şeytanlar, meleklerin sözlerine kulak misafiri olurlar ve aldıkları bilgileri kâhinlere fısıldarlar. Kahinler de bu bilgileri kılıktan kılığa sokarak, allayıp pullayarak, yanına bir sürü yalan da katarak insanlara aktarırlar.²³³

Hız. Muhammed’in (s.a.v.) şeytanlarla işinin olmadığı açıktır. Kâhin diye iftira atanlar. Bu mesnetsiz sözlerinin altında ezilmişlerdir. Hız. Muhammed (s.a.v.) hayatı boyunca şâirlerin ve kâhinlerin işlerinden hiç bir şey yapmadığı gibi, onların işleriyle uzaktan yakından bir ilgisi de olmamıştır. O, davetine karşılık bir ücret istemiyordu. Üstelik şâirlerin ve kâhinlerin yapamayacağı bir şeyi; daveti uğruna hayatını feda etmeyi göze alıyordu. İnsanlara tebliğ ettiği Kur’ân ise ne bir şâir sözüne, ne de kâhinlerin yalanlarına benziyordu.

Kur’ân onların bu iddialarını yalanlayarak şöyle diyor:

فَذَكِّرْ فَمَا أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا مَجْنُونٍ ﴿٥٥﴾

“Şu halde onlara öğüt verip hatırlat çünkü sen, Rabbinin nimetiyle ne bir kâhinsin, ne de bir mecnûn.”²³⁴

Hız. Muhammed’in (s.a.v.) davetinin şâirlerin şiirleriyle, kâhinlerin saçma sapan uyduruk sözleriyle hiç bir ilgisi yoktur. O’nun aldığı vahiy de kesinlikle

---

²³¹ Bkz. İlyas Çelebi, “Kâhin” *T.D.V. İslâm Ansiklopedisi*, 1. Baskı, Cilt 24, s. 171

²³² Bkz. A.g.e., Cilt 24, s. 171

²³³ Bkz. Sâffât 37/6-10.

²³⁴ Tûr 52/29.

âlemlerin Rabbi Allah'ın sözüdür. Düşünen ve aklını kullanan kimseler Kur'ân ile kâhinlerin ve şâirlerin sözleri, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) kişiliği ile kâhinlerin kişiliği arasındaki farkı görürler.²³⁵

2.2.6. Başkaları Tarfindan Eğitildiği İsnadı

İnkârcıların asılsız ilim, bilgi ve akıldan yoksun iddialarına göre: “ Hz. Muhammed (s.a.v.) , -hâşâ- Allah'tan vahiy almamıştır; geçmiş kavimler, Peygamber kıssaları, kıyâmet, âhiret, evrenin ve insanın yaratılışı ve benzeri konularda bu kadar kapsamlı ve isabetli bilgiler verebileceğini, hayranlık verici hikmet ve öğütlerle dolu böyle mükemmel bir kitap hazırlayabileceğini akıl da kabul etmez. Demek ki ona bu kitabı, hitâbet ve belâgat konusunda hiç kimsenin kendisiyle boy ölçüşemeyeceği ilim ve hikmet sahibi bir kudret öğretiyor ki, bu da olsa olsa, İncil ve Tevrat hakkında bir şeyler bilen bazı kimseler yâhut kim olduklarını bilemediğimiz esrarengiz bir topluluktur²³⁶” Diyorlar.

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا إِفْكٌ افْتَرَاهُ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا

وَقَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمْلَى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا

*İnkâr edenler: Bu (Kur'ân), olsa olsa onun (Muhammed'in (s.a.v.)) uydurduğu bir yalandır. Başka bir zümre de bu hususta kendisine yardım etmiştir, dediler. Böylece onlar hiç şüphesiz haksızlığa ve iftiraya başvurmuşlardır. Yine onlar dediler ki: (Bu âyetler), onun, başkasına yazdırıp da kendisine sabah-akşam okunmakta olan, öncekilere ait masallardır.*²³⁷

Kur'ân-ı Kerîm hakkındaki bu sözleriyle, Kur'ân'ın insanüstü bir kaynaktan geldiğini itiraf ediyor, ama kibir ve inatçılıkları yüzünden hakikati kabullenmek istemiyorlar. Dediklerinin hiçbir ilmî, aklî temeli olmamasına rağmen bu itirazlarını abartarak şişirerek topluma yaydılar. Onlar bu Kur'ân'ın eskilerden kalma bir masal derlemesi olmadığını iyi biliyorlardı. Onların amaçları sömürü

---

²³⁵ Hâkka, 69/39-47.

²³⁶ Bkz. Furkân, 25/5.

²³⁷ Furkân, 25/4-5.

düzenlerini devam ettirmek için sadece tartışma çıkarma, reddetme ve yalanlama için bahaneler bulmak, akla uzak kuşku tohumları üretmekti.

ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلِّمٌ مَّجْنُونٌ ﴿٢٣٨﴾

“Bu adam, Yahudi ve Hıristiyan bilginler tarafından eğitilen ve kendisini Peygamber zanneden bir akıl hastasıdır!” diyerek onun getirdiği mesajdan yüz çevirdiler”²³⁸

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا إِفْكٌ افْتَرَاهُ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا ﴿٢٣٩﴾ وَقَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَسَبَهَا فَهِيَ تُمَلَّى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٤٠﴾

*İnkâr edenler: Bu (Kur’ân), olsa olsa onun (Muhammed’in) uydurduğu biryalandır. Başka bir zümre de bu hususta kendisine yardım etmiştir, dediler. Böylece onlar hiç şüphesiz haksızlığa ve iftiraya başvurmuşlardır. Yine onlar dediler ki: (Bu âyetler), onun, başkasına yazdırıp da kendisine sabah-akşam okunmakta olan, öncekilere ait masallardır dediler.*²³⁹

Samimi bir yaklaşımla Kur’ân-ı Kerîm’i inceleyen herkes bu mübarek kitabın Hz. Muhammed’e (s.a.v.) göklerin ve yerin bütün gizliliklerini bilen Allah (c.c.) tarafından gönderildiğini açıkça görebilir. Hz Muhammed’in (s.a.v.) peygamberliğini kabul etmek istemeyen inkârcılar, Kur’ân-ı Kerîmi bir insanın ona öğrettiği iftirasını atarak Rasûlullah’ı (as) başkasına yaptırdığını kendine isnat eden bir aldatıcı gibi göstermek istiyorlardı.

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا إِفْكٌ افْتَرَاهُ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا ﴿٢٣٩﴾ وَقَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَسَبَهَا فَهِيَ تُمَلَّى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٤٠﴾ قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٢٤١﴾

İnkâr edenler: Bu (Kur’ân), olsa olsa onun (Muhammed’in (s.a.v.)) uydurduğu bir yalandır. Başka bir zümre de bu hususta kendisine yardım etmiştir, dediler. Böylece onlar hiç şüphesiz haksızlığa ve iftiraya başvurmuşlardır. Yine onlar dediler ki: (Bu âyetler), onun, başkasına yazdırıp da kendisine sabah-akşam okunmakta olan, öncekilere ait masallardır. De ki: Onu göklerde ve yerdeki

²³⁸ Duhân, 44/7-15.

²³⁹ Furkân, 25/4-5.

gizlilikleri bilen Allah indirdi. Şüphesiz O, çok bağışlayıcıdır, engin merhamet sahibidir.²⁴⁰

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِّسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَمِيٌّ وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ ﴿٢٤٠﴾

"Onların "Bu Kur'ân'ı Muhammed'e biri öğretiyor" dediklerini kesinlikle biliyoruz. Bu asılsız yakıştırmayı ileri sürerken kastettikleri kişinin dili yabancıdır, Arapça değildir, oysa Kur'ân'ın dili fasih bir Arapça'dır."²⁴¹

Başkası tarafından öğretildi, yazdırıldı bühtanının gerçeğe uzaktan yakından ilgisi yoktur. Mekke'de bulunan hıristiyan kölelerden birinden bunu öğrendi demişlerdir. Bu var denilen kişi de çeşitli kaynaklarda şudur ya da budur diye farklı kimseler olarak zikredilmiştir. Anlaşılan o ki inkârcılar iftirayı atmışlar daha sonra "kimden bahsediyorsunuz" diye kendilerine sorulduğunda her biri ilk aklına gelen bir Hristiyan'ı söylemişlerdir. İsim zaten önemli değildir olmayan bir şeyin varlığı ispat edilemez. Müşriklerin bu iftiralarına maddeler halinde cevap vermeye çalışalım:

1- Peygambere öğretiyor iddiasında buldukları kimsenin dili yabancıdır.

2- Öğretti denilen kişi böyle bir maharete sahip biri ise kendisi niçin yazmamıştır?

3- Kur'ân, bütün kâinata meydan okuyup dururken öğrettiği söylenen şahıs niçin "Sana öğreten ben değil miyim?" diye yüzüne vurmuyor?

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِّن دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٤١﴾

"Eğer kulumuza indirdiklerimizden herhangi bir şüpheye düşüyorsanız, haydi onun benzeri bir sûre getirin, eğer iddianızda doğru iseniz Allah'tan gayri şahitlerinizi (yardımcılarınızı) da çağırın."²⁴²

---

²⁴⁰ Furkân 25/4-6.

²⁴¹ Nahl 16/103.

²⁴² Bakara, 2/23

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ وَاذْعُوا مَنِ اسْتَعْطَمْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنَّ كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٤٣﴾

Yoksa, "Onu (Kur'an'ı) kendisi uydurdu" mu diyorlar? De ki: Eğer doğru iseniz Allah'tan başka çağırabildiklerinizi (yardıma) çağırın da siz de onun gibi uydurulmuş on sûre getirin.²⁴³

قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ﴿٢٤٤﴾

"De ki: Andolsun, bu Kur'an'ın bir benzerini ortaya koymak üzere insü cin bir araya gelseler, birbirlerine destek de olsalar, onun benzerini ortaya getiremezler."²⁴⁴

4- Öğrettiği söylenen bu şahıs niçin Kur'ân'ın benzerlerini yapmamış?

5- Kur'ân-ı Kerîm, bütün Arap edebiyatçıları benzerini yapmaktan âciz bırakmıştır. Bunu Arap olmayan biri nasıl yapabilmıştır?

6- Hz Muhammed'e (s.a.v.) nazire getirmek için olağanüstü çaba gösteren küfrün önderleri, Arap diline hakim olmalarına rağmen Kur'ân-ı Kerîm'in bir benzerini kendileri niçin yazamamıştır.²⁴⁵

İnkârcılar, Kur'ân-ı Kerîm'in âlemlerin Rabbi tarafından gönderilen bir vahiy olduğunu kabullenmek istemiyorlardı. Çünkü onlar bu varlık âleminin bir ilahı olduğunu, vahyin ve peygamberlerin varlığını inkâr ediyorlardı! O'na bir insan öğretiyor demelerinden gayeleri insanların aklını çekmek, fikir ve düşüncelerini Allah'tan bir insana çevirmektir. Böylece söyledikleri şeylerin büsbütün akla aykırı olduğu ortaya çıkmaktadır.

---

²⁴³ Hûd, 11/13.

²⁴⁴ İsrâ, 17/88.

²⁴⁵ Bkz. Elmalılı, *Hak Dini Kur'ân Dili*, 1. Baskı, İstanbul, Zehraveyn-Azım Dağıtım, 1992, Cilt 5, s. 260-262

2.2.7. Yalancılık İsnadı

Sahip oldukları güç ve zenginlikle küstahça kibirlenen ve Allah'a boyun eğmeyi kabullenemeyen küfrün liderleri; kölelik düzenlerinin bozulacağından, bunun sonucunda alıştıkları yaşantının sona ereceğinden endişe edip, gelen bütün öğüt ve uyarılara rağmen, peygamberleri yalancılıkla suçlamışlardır.²⁴⁶

Peygamberlerin kendileri gibi bir insan olması ayrıca toplumun fakirlerinin zenginlerden önce imân etmesini sebep göstererek peygamberleri yalancılıkla suçladılar.

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا تَرَاكَ إِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا وَمَا تَرَاكَ اتَّبَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا بِادْيِ الرَّأْيِ وَمَا تَرَى لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ كَاذِبِينَ ﴿٢٤٦﴾

"Kavminden ileri gelen kâfirler dediler ki:(Ey Nûh) Biz, seni sadece bizim gibi bir insan olarak görüyoruz. Bizden, basit görüşle hareket eden alt tabakamızdan başkasının sana uyduğunu görmüyoruz. Ve sizin bize karşı bir üstünlüğünüzü de görmüyoruz. Bilakis sizin yalancılar olduğunuzu düşünüyoruz." ²⁴⁷

Peygamberlerin asıl amacının, kendilerinin sahip olduğu makam ve mevkileri ele geçirip başa geçmek istediklerini, asıl niyetlerini gizlemek için risâleti öne sürdüklerini söylediler.

قَالُوا أَجِئْنَا لِنُلْفِتَنَّا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا وَتَكُونَ لَكُمُ الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٢٤٨﴾

Onlar (Firavun ve kurmayları) dediler ki: Babalarımızı üzerinde bulduğumuz (dinden) bizi döndüresin ve yeryüzünde ululuk sizin ikinizin olsun diye mi bize geldin? Halbuki biz size inanacak değiliz²⁴⁸

Öldükten sonra dirilme ve yeni bir hayata inanmadıklarından bu konuda yapılan çağrılarının hepsini yalan ve uydurma kabul etmişlerdir.

---

²⁴⁶ En'âm, 6/34; Â'râf, 7/64, 66, 92; Hâc, 22/42-44; Şuarâ, 26/105, 123, 141, 160, 186; Sâd, 38/12-14; Mu'min, 40/5; Kâf, 50/12-14; Kamer, 54/18, 23, 33.

²⁴⁷ Hûd, 11/27.

²⁴⁸ Yûnus, 10/78.

هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ لِمَا تُوعَدُونَ ۖ إِنَّ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٣٦﴾ إِنَّ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ
افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٣٧﴾

"Bu size vâdedilen (öldükten sonra yeniden dirilmek, gerçek olmaktan) çok uzak! Hayat, şu dünya hayatımızdan ibarettir. (Kimimiz) ölürüz, (kimimiz) yaşarız; bir daha diriltilecek de değiliz. Bu adam, sadece Allah hakkında yalan uyduran bir kimsedir; biz ona inanmıyoruz."²⁴⁹

Elde ettikleri güç ve servetle küstahça üstünlük taslayan ve Allah'a boyun eğmeyi kibirlerine yediremeyen küfrün önderleri; kölelik sistemlerinin yıkılacağından, böylece alışageldikleri yöneticiliklerinin sona ereceğinden endişe edip, bütün öğüt ve uyarılara rağmen, peygamberleri yalancılıkla suçladılar.²⁵⁰

2.3. Gönderilen Kitaplarla Alakalı Gerekçeler

Peygamberlerin getirdiği apaçık beyyineler karşısında da acze düşüp, bu durumdan çıkış olarak, tıpkı kendilerinden önceki kâfirlerin söylediklerini tekrar ederek: "Bu Kur'ân, Muhammed'in (s.a.v.) kendi kafasından uydurduğu bir kitaptır."²⁵¹ "Bu kitapta yer alan kıssalar, inanç ilkeleri, hükümler, öğütler ve uyarılar, çok eski zamandan kalma köhnemiş kanunlar ve önceki milletlerin uydurup dilden dile naklettiği efsâneler ve masallarından başka bir şey değildir."²⁵² Gibi gerekçeler ileri sürdüler. Bu gerekçelere incelendiğinde inkârcıların gelen vahye uymamak için ihdas ettikleri itirazları görmek mümkündür.

İnkârcılar, Hz Muhammed'e (s.a.v.) ve Kur'ân'a kibir, bencillik, inat ve önyargıyla yaklaştıklarından, peygamberliği ve vahyi doğru ve sağlıklı bir şekilde değerlendirememişlerdir. Günahkârca tutum ve davranışları alışkanlık hâline

---

²⁴⁹ Bkz. Mu'minûn 23/36-38.

²⁵⁰ En'âm 6/34; Â'râf 7/64, 66, 92; Hâc 22/42-44; Şuarâ 26/105, 123, 141, 160, 186; Sâd 38/12-14; Mu'min40/5; Kâf 50/12-14; Kamer 54/18, 23, 33.

²⁵¹ Bkz. Furkân, 25/4.

²⁵² Bkz. En'âm, 6/25; Enfâl, 8/31; Nahl, 16/24; Mu'minûn, 23/83; Furkân, 25/5; Neml, 27/68; Ahkâf, 46/17; Kalem, 68/15; Mutaffifin, 83/13.

getirmiş, atadan deden kalma, geleneksel anlayışlara, önyargılara körü körüne ve inatla sarılıp Kur'ân'ın güzelliklerini göremez hâle gelmişlerdir.²⁵³

Gerek ticârî hayatlarında, gerekse diğer toplumsal ilişkilerinde kendi arzu ve heveslerine göre yaşam biçimleri, ölçüler icat etmişler, yeryüzünde hak hukuk tanımayıp küstahça büyüklük taslamış, yeniden diriltilip hesaba çekileceklerini unutmuş, nimetleri vereni hiç hesaba katmadan, dünyadan tadabilecekleri bütün zevklerin peşine düşüp, bile bile doğru yoldan uzaklaşıp, sapkın sınırı olmayan hürriyet arzularından dolayı Allah'ın (c.c.) gönderdiği elçilere, bile bile mecnûn, omuzlarına ahlâkî sorumluluklar yükleyen Allah'ın (c.c.) kitaplarına da, eskilerin masalları ya da efsaneleri demişlerdir.

Allah'ın peygamberleri kendilerine geldiğinde “Allah vahiy nâmına hiçbir şey göndermiş değildir!” Diyerek Allah'ın varlığı konusunda bir itirazda bulunmamışlar fakat Allah'ın sosyal hayatlarına sınırlar çizebileceğini kabul etmemişlerdir. Allah bizim hayatımıza karışmaz bunları nereden çıkarıyorsunuz tavırları ile itiraz etmişlerdir.

قَالُوا بَلَىٰ قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِن شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ﴿٢٥٤﴾

*Onlar şöyle cevap verirler: Evet, doğrusu bize, (bu azap ile) korkutan bir peygamber gelmişti; fakat biz (onu) yalan saymış ve: Allah'ın bir şey gönderdiği yok; siz olsa olsa büyük bir sapıklık içindesiniz! demiştik.*²⁵⁴

İnkârcılar, Peygamberlerin getirdiği vahyi uydurma, yalan kabul edip onları Allah adına âyetler uydurmakla suçlamışlardır. Peygamberleri uydurdukları yalanları -hâşâ- Allah'a yakıştıran yalancılar olarak görüp:

إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٢٥٥﴾

*"Bu adam, sadece Allah hakkında yalan uyduran bir kimsedir; biz ona inanmıyoruz."*²⁵⁵ dediler.

---

²⁵³ Bkz. En'âm, 6/25.

²⁵⁴ Mülk 67/9.

²⁵⁵ Mu'minun 23/38.

Allah'ın kitapları onların yanında nesilden nesile aktarılan hikmetli insan sözleridir.

فَقَالَ إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ يُؤْتَرُ إِنَّ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ❁

"Bu (Kur'ân) dedi, olsa olsa (sihirbazlardan öğrenilip) nakledilen bir sihirdir. Bu, insan sözünden başka bir şey değil."²⁵⁶

Allah'ın âyet , kitap indirmediğini peygamberlerin -hâşâ- yalan söylediklerini topluma inandırmaya çalışmışlardır:

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ❁

Onlara, "Rabbiniz (Muhammed'e (s.a.v.)) ne indirdi?" diye sorulsa, insanların hak dine yönelişini engellemek için, "Hiçbir şey indirmedim! Muhammed'in söyledikleri, eskilerin efsâne ve masallarındır!" derler.²⁵⁷

Kur'ân-ı Kerîm, Muhammed'e (s.a.v.) neden toptan bir defada indirilmedi de, yirmi üç yıllık uzun bir süre içinde, bölümler hâlinde indirildi?"²⁵⁸ Diyerek işi yokuşa sürdüler.

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا

❁

"İnkâr edenler: Kur'ân ona bir defada topluca indirilmeli değil miydi? Dediler. Biz onu senin kalbine iyice yerleştirmek için böyle yaptık (parça parça indirdik) ve onu tane tane (ayırarak) okuduk".²⁵⁹

Toptan bir defada indirilen, elleriyle dokunabilecekleri, gözleriyle görebilecekleri bir kitap istediler. Eğer Cenâb-ı Allah Kur'ân-ı Kerîm'i elleriyle dokunabilecekleri, gözleriyle görebilecekleri kâğıtlar halinde indirmiş olsaydı yine de bu gerçeği kabul etmeyecek, bu apaçık bir büyüdür diyeceklerdi;

---

²⁵⁶ Müddessir 74/24-25.

²⁵⁷ Nahl 16/24.

²⁵⁸ Furkân 25/32.

²⁵⁹ Furkân 25/32.

وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ لَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٢٦٠﴾

*Eğer sana kâğıt üzerine yazılmış bir kitap indirseydik de onlar elleriyle onu tutmuş olsalardı, yine de inkâr ediciler: Bu, apaçık büyüden başka bir şey değildir, derlerdi.*²⁶⁰

Problem, Kur'ân-ı Kerîm'in topluca, kâğıda yazılı bir kitap olarak inmemesi değildi. Bu itirazlar inkârcıların imân etmemek, peygambere tabi olmamak için nasıl itiraz edebiliriz diye düşünüp ürettikleri sözlerdir. Aslında Kur'ân-ı Kerîm'in nasıl indiğinin onlar açısından hiç bir önemi de yoktu.

Kur'ân-ı Kerîm'in yirmi üç yılda âyet-âyet inmesinin hikmetlerini şöyle sıralayabiliriz.

1) Hz. Peygamber (s.a.v.) okuma-yazma bilmiyordu. Binâenaleyh eğer Kur'ân ona bir defada indirilmiş olsaydı, o onu zapt edemez (aklında tutamaz), belki de yanılırdı, Tevrat, toptan indirilmiştir. Çünkü o, Hz. Mûsâ'nın (a.s.) okuyabileceği bir biçimde levhalara yazılmış olarak gelmişti.

2) Yanında kitap bulunan, çoğu kez kitapta yazılı olana güvendiği için, onu ezberlemek istemez. İşte bu sebeple Allah Teâlâ Hz. Peygamber'e (s.a.v.) Kur'ân'ı bir defada değil, onu daha iyi ezberleyebilsin ve yanılmaktan, az okumaktan uzak olsun diye parça parça indirdi.

3) Allah Teâlâ, eğer Kur'ân'ı tek bir defada indirmiş olsaydı, onun bütün hükümleri, insanlara toptan inmiş olurdu ve bu, insanlara çok ağır gelirdi. Ama Cenâb-ı Hak onu parça parça muayyen zamanlarda indirince, dinin emir ve yasakları da azar azar inmiş oldu. Onları yerine getirmek de o nispette daha kolay oldu.

4) Hz. Peygamber (s.a.v.) Cebrâil'i (a.s.) zaman zaman gördüğünde, kalbi onu görmesinden dolayı güç-kuvvet kazanıyordu. Böylece de, üstlendiği peygamberlik vazifesini yerine getirme ve ondan dolayı gelen ezâ-cefalara

---

²⁶⁰ En'âm 6/7.

sabretme, kavminin eziyetine tahammül gösterip cihâd etme hususunda kendisini daha güçlü hissediyordu.

5) Parça parça inmesine rağmen Kur'ân'ın mucize olduğu ortadadır. Kur'ân-ı Kerîm'in yirmi üç senede inmesine itiraz edenler parça parça indirilen kitabın bir mislini bir benzerini yapamamışlar her âyet inişiyile âciz bırakılmışlardır.

6) Kur'ân âyetleri onların sorularına, isteklerine cevap vermek için ayrıca başlarına gelen hâdiselere göre iniyordu. Böylece onlar daha fazla basiret sahibi oluyorlardı. Böylece Kur'ân'ın fesahatine, ğaybden haber verme işi de ekleniyordu.

7) Kur'ân, parça parça ve aralıklarla inince, Hz. Peygamber (s.a.v.) sanki Kur'ân'ın her bir parçası ile onlara meydan okumuş oldu. Binâenaleyh onlar Kur'ân'ın parçalarının benzerini yapamadıklarına göre, bütününün benzerini hiç yapamazlar. İşte bu yolla, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) gönlünde, inkârcıların artık hiç bir zaman Kur'ân'ın benzerini yapamayacakları hususu iyice yer etmiş oldu.

8) Allah ile peygamberleri arasında, elçilik görevini üstlenmek ve ilâhî kelâmı insanlara ulaştırmak büyük bir makamdır. Binâenaleyh şöyle denilebilir: "Allah Teâlâ eğer Kur'ân'ı Hz. Muhammed'e (s.a.v.) tek bir defada İndirmiş olsaydı, Cebrâil (a.s.) işte böylesi bir makamı (bu vahyi defalarca taşıma şerefini) elde edemezdi. Ama Cenâb-ı Hak Kur'ân'ı parça parça, belli zamanlarda indirince, bu büyük şeref Cebrail'de (a.s.) sürüp gitti. İşte bundan Ötürü Hak Teâlâ, Kur'ân'ı parça parça, belirli aralıklarla indirdi.²⁶¹

İnkârcılar, ister Kur'ân, ister İncil, ister Tevrat ya da Zebur, onları bir tek Allah'a kul olmaya çağırın ve omuzlarına ahlâkî sorumluluklar yükleyen kutsal kitapların hiçbirini kabul etmediler.²⁶² *Eğer bu Kur'ân iyi bir şey olsaydı, bu ayak*

---

²⁶¹ Bkz. Râzi, Cilt 24, s. 79.

²⁶² Bkz. Kasas 28/48.

takımı insanlar, ona inanmakta bizden öne geçemezlerdi. Muhammed'in (s.a.v.) getirdiği dilden dile gelen eski bir efsâneden başka bir şey değil.²⁶³” Dediler.

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَلَا تَمْلِكُونَ لِي مِنَ اللَّهِ شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفِيضُونَ فِيهِ كَفَىٰ بِهِ شَهِيدًا

بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٢٦٣﴾

“Yoksa "Onu uydurdu" mu diyorlar? De ki: Eğer ben onu uydurmuşsam, Allah tarafından bana gelecek şeyi savmaya gücünüz yetmez. O, sizin Kur’ân hakkında yaptığınız taşkınlıkları çok daha iyi bilir. Benimle sizin aranızda şahit olarak O yeter. O, bağışlayan, esirgeyendir.”²⁶⁴

Eğer onu Hz. Muhammed (s.a.v.) -hâşâ- uydurmuş olsaydı, hiç kimse Allah’tan gelecek azâba karşı onu koruyamazdı.” Çünkü Cenâb-ı Allah, kendi adına yalan uyduran kimseleri kesinlikle azâba uğratacaktır. Hiç kimse başkasının hatırı için kendini ateşe atmaz. Böyle bir şeyi Hz. Muhammed (s.a.v.) yapmayacağını herkes bilir. Cenâb-ı Allah, bu iftira kampanyasının elbette farkındadır ve cezasını verecektir.²⁶⁵

Hız. Muhammed’in (s.a.v.) en büyük mûcizesi Kur’ân-ı Kerîm’dir. Kur’ân, kendisinin mûcize oluşunu Allah’tan başka hiçbir gücün onun bir benzerini gerçekleştiremeyeceğini bildirmek ve bu hususta inkârcılara meydan okumak suretiyle ispat etmiştir. Kur’ân’ın Allah kelâmı değil insan sözü olduğunu iddia edenlere karşı yine Kur’ân’la meydan okunması, onun, bütün insanları benzerini ortaya koymaktan âciz bırakan bir mükemmelliğe sahip olduğunun ilâmıdır.

Kur’ân’ın Hz. Muhammed’in (s.a.v.) mûcizesi oluşu, âyetlerde ifade edildiği üzere onun beşer sözü değil Allah kelâmı olmasından kaynaklanır; bir benzerini ortaya koymanın imkânsızlığı da Allah kelâmı oluşunun zorunlu bir sonucudur.

---

²⁶³ Bkz. Ahkâf 46/11.

²⁶⁴ Ahkâf 46/8.

²⁶⁵ Bkz. Ahkâf 46/8.

قُلْ أَوْحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا ❁

“Biz hayranlık verici, doğru yolu gösteren bir Kur’ân dinledik ve ona iman ettik”²⁶⁶

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ❁ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَا تُؤْمِنُونَ ❁ وَلَا بِقَوْلِ كَاهِنٍ قَلِيلًا مَا تَدْكُرُونَ ❁ تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ❁ وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ ❁ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ❁ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ❁ فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ ❁

Hiç şüphesiz o (Kur’ân), çok şerefli bir elçinin sözüdür.- Ve o, bir şâir sözü değildir. Ne de az iman ediyorsunuz!- Bir kâhin sözü de değildir (o). Ne de az düşünüyorsunuz!-(O), âlemlerin Rabbi tarafından indirilmiştir.-Eğer (Peygamber) bize atfen bazı sözler uydurmuş olsaydı,- Elbette onu kısıvrak yakalardık.- Sonra onun can damarını koparırdık (onu yaşatmazdık).-Hiçbiriniz buna mâni de olamazdınız.²⁶⁷

وَمَا تَنْزَلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَظِيلُونَ ❁

O’nu (Kur’ân’ı) şeytanlar indirmedi. Bu onlara düşmez; zaten güçleri de yetmez.²⁶⁸

تَنْزِيلًا مِمَّنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَاوَاتِ الْعُلَى ❁

(Kur’ân) yeri ve yüce gökleri yaratan Allah tarafından peyderpey indirilmiştir.²⁶⁹

---

²⁶⁶ Cin, 72/1-2

²⁶⁷ Hâkka 69/40-47.

²⁶⁸ Şuara 26/210-211.

²⁶⁹ Tâhâ 20/4.

2.4. Olağanüstü Beklentileriyle İlgili Gerekçeler

İnkârcılar akla hayale gelmez cinsten, kabul etmemek adına Allah'ın elçilerinden (a.s.) mucizeler istemişlerdir. Bu isteklerin arkasındaki gerçekleri anlayabilmemiz için, Hz. Âdem'den bu yana gönderilen peygamberlerle aynı tepkilere maruz kalmış son peygamber Hz. Muhammed'e (s.a.v.) risâletin gelişi ile Medine'ye hicreti arasındaki bazı olayları özet olarak tahlil etmek gerekir.

Kureyş çeşitli kabile ve gruplardan oluşuyordu, düşünce tarzları da farklı farklıydı. Bu sebepten Kureyş'in müşrik liderleri Hz. Muhammed'e (s.a.v.) ve İslâm'a karşı ortak bir tutum belirleyemiyorlardı. Kureyş kabilesinin tümü Hz. Muhammed'e (s.a.v.) ve İslâm'a düşman değildi. Diğer peygamberlerin kavminde olduğu gibi, Hz. Peygamber'in kavmi olan Kureyş'in önde gelen kabile reisleri²⁷⁰ Hz. Muhammed'e (s.a.v.) ve İslâm'a şiddetle muhalifti. Düşmanlıkta her şeyi göze almayan fakat İslâm'a ve Müslümanlara karşı tavır alınırken, reylerini bu kabile reislerinden yana veren birçok İslam düşmanı kabile lideri vardı.²⁷¹

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) davetini engellemek için birçok yola başvurdular. Onunla uzlaşma ve anlaşma zemini aradılar. Bu amaçla Hz. Peygamber'e (s.a.v.) çeşitli heyetler, sayılı ve tanınmış kişiler yolladılar. Tehdit ettiler, efendimizi ikna için Ebu Tâlib'e umut bağladılar, Hâşimoğulları'na efendimizi öldürüp yerine başka bir genç vermeyi teklif ettiler Kur'ân-ı Kerîm okunurken gürültü çıkardılar ve yanlış anlaşınlar diye batıl tevillerde bulundular, Müslüman olanlarla dalga geçtiler. Hz. Zeynep (r.anh.)'i Ebu'l Âs İbnu'r Rabî'l Abşemî'l Kuraşî'den boşatmaya çalıştılar; Hz. Peygamber'in (s.a.v.) Oğlunun Ölümü Üzerine sevinç içerisinde psikolojik harp yaptılar.

Kureyşliler Hz. Peygamber'in (s.a.v.) davetinin, kitleler tarafından kabulünü önlemek, O'na yönelişlerini engellemek, halkın daha hafif ve zevkli şeylerle meşgul olmalarını sağlamak ve onları uyutmak için hikâyeciler, fikracılar kâhinler,

---

²⁷⁰ Ebu Cehl, Ebu Leheb, Esved b. Abd-i Yeğûs vb.

²⁷¹ Utbe b. Rebia, Şeybe b. Rebia ve Ebu Süfyân b. Harb vb.

sihirbazlar, hokkabazlar komedyenler, dansçılar getirdiler.²⁷² Ukâz, Mecenne ve Zülmeceaz gibi panayırlarına ya da hac mevsiminde hacca gelenlerin efendimizin davetinden etkilenmemeleri için o bir sihirbazdır diye propaganda yaptılar.²⁷³

Bütün bu yıldırma siyasetine rağmen toplumun farklı kesimlerinden çok kimse Müslüman olmuştu.²⁷⁴ Halkın ve çevre şehirlerdeki insanların Müslüman olması üzerine işkenceyle daveti engellemeye çalıştılar. Birçok sahâbiye işkence yaptılar.²⁷⁵ Fakat işkence Müslümanların dinini terk etmesini sağlamadı. İşkenceyle de sonuç alamayacaklarını anlayan müşrikler Hz. Peygamberi engellemek olmazsa uzlaşma yapmak için yollar aradılar.

İşte müşrikleri "Eğer sen peygambersen bizim için yerden bir kaynak fişkirt, Allah (c.c.) sana hurma bahçesi ve üzüm bağları versin, içlerinden gürül gürül ırmaklar akıtsın yahut iddia ettiğin gibi, üzerimize gökten parçalar yağdır, Allah'ı ve melekleri gözümüzün önüne getir. Allah (c.c.) sana altından bir ev versin, ya da göğe çık bize okuyacağımız bir kitap indir"²⁷⁶ gibi mucizeler istemelerine iten süreç böyle başladı. Bu süreçte geçen olaylar zinciri şöyledir:

Utbe Kureyş'in kararıyla ikna için Hz Muhammed'in (s.a.v.) yanına gitti yaptığı işin yanlış olduğunu yumuşak bir dille ifade ettikten sonra O'na mal, mülk, kabile reisliği ve Kureyş'in Krallığını teklif etti. Rasûlullah (s.a.v.) Utbe'ye Fussilet suresini baştan 38. âyete kadar okuyarak cevap verdi. Utbe oradan kalkıp Kureyşli kabile reislerine doğru yönelince arkadaşları aralarında, "vallahi Utbe'nin yüzü değişmiştir. Utbe bizden gittiği yüzle gelmiyor" dediler ve yanlarına gelince de Hz. Peygamber'in (s.a.v.) ne dediğini sordular. Utbe kendilerine şöyle dedi: "Allah aşkına ben bundan evvel böyle bir kelâm dinlememiştim. Vallahi billahi, bu ne şiirdir, ne sihirdir, ne de kehânet. Ey Kureyşliler, beni dinleyin ve bu adamı rahat bırakın."²⁷⁷

---

²⁷² Bkz. Zuhayli, Cilt 11, s. 144

²⁷³ İbn İshâk, s. 132, s. 132.

²⁷⁴ İsrâ 17/90-93.

²⁷⁵ Bkz. İbn İshâk, s. 242-243

Utbe'nin bu girişiminden sonuç alamayınca "Bir sene sen bizim ilahlarımıza, bir senede biz senin ilahına tapalım" diye uzlaşma yolu aradılar. Kureyşliler Hz. Muhammed (s.a.v.) ile uzlaşma girişimlerinde bulundular. O'na "tanrılarımızı kötülemekten vazgeçersen senin peşinden gelmeye razıyız." Dediler, karşılığında Mekke'nin en zengin kişisi olacak kadar servet vermeyi, istediği bayanla evlendirmeyi teklif ettiler. Arkasından "Bu teklifi beğenmezsen bir sene sen mabûdlarımız Lât ve Uzza'ya ibadet et, bir sene de biz senin mabuduna ibadet edelim." Aramızda uzlaşalım dediler. Bunun üzerine "De ki: 'Ey kâfirler, sizin ibadet ettiklerinize ben ibâdet etmem. Ne de siz benim ibadet ettiğime ibadet edersiniz. Ne ibadet ettiklerinize ibadet edeceğim, ne de benim ibadet ettiğime siz ibadet edeceksiniz. Sizin dininiz size, benim dinim bana." (Kâfirûn; 1-6). Âyetleri nazil oldu.²⁷⁸

Başarısızlıkla sonuçlanan bu uzlaşma çabasından sonra Ebu Tâlib'e bir heyet gönderildi, gönderilen heyet²⁷⁹: "Ey Ebu Tâlib, yeğeniniz bizim mabûdlarımızı kötülemiş, dinimizde ayıplamış, bizim aklımızı kaçırdığımızı iddia etmiş ve atalarımızın yanlış yolda olduğunu ifade etmiştir. Bundan böyle onu, bizi üzmemek ve kırmaktan alıkoyacaksınız ya da bizimle onun arasından çıkıp O'na arka durmayacaksınız." Diye tehdit ettiler. Ebu Tâlib onlara iyi davrandı, onların söylediklerini dikkatle dinledi. Kendileriyle tatlı konuştu ve iyi sözle söyleyerek öfkelerini yatıştırdı. Onları güzellikle savdı.²⁸⁰

Efendimiz (s.a.v.) davetine devam edip Kureyşin tehditlerine boyun eğmeyince yine bir heyet gönderdiler. İkinci heyet : "Ey Ebu Tâlib, siz yaşlı bir büyüğümüzsünüz. Mevki ve makamınız, şeref ve haysiyetiniz vardır. Biz onu (Hz. Peygamber'i) desteklemekten vazgeçmenizi istemiştik, ama siz desteğinizi çekmediniz. Biz artık atalarımızın, aklımızın ve mabûdlarımızın kötülenmesine, ayıplanmasına tahammül edemeyeceğiz. Bundan sonra ya siz onu durduracaksınız ya

---

²⁷⁸ Bkz. Taberi, Cilt 24, s. 703.

²⁷⁹ Beni Abd-i Şems b. Abd-i Menaf tan Utbe b. Rebi'a ve Şeybe b. Rebi'a, Beni Ümeyye'den Ebu Süfyân, Beni Esed b. Ab-dü'l-Uzzâ'dan Ebu'l-Bahteri As b. Hişâm ve Esved b. el-Muttalib, Beni Mahzûm'dan Ebu Cehl ve Velid b. Muğire ve Beni Sehm'den Haccâc'ın oğulları Nübeyye ve Münebbih ve As b. Vâil

²⁸⁰ Bkz. İbn Kesir, *el-Bidâye ve'n-nihâye*, Cilt 3, s. 253.

da sizinle bizim aramızda çatışma patlak verip her iki taraftan birisi ölecek.²⁸¹ Diye meydan okudular. Yakup b. Utbe b. Muğire b. Ahnes'ten rivâyet ederek dedi ki; Kureyşliler, Ebu Tâlib e böyle dedikten sonra o, Rasûlullah'a (s.a.v.) haber gönderip yanına çağırtdı. Ona şöyle dedi: "Yeğenim, kavmin bana geldi. Şöyle şöyle dediler. Bana ve kendine bir çıkış yolu bırak. Beni, yapamayacağım bir işi yapmaya zorlama." "Ey Amca! Allah'a yemin ederim ki, bu işi bırakmam karşılığında güneşi sağ elime, ayı da sol elime koysalar, yine de Allah bu daveti güçlendirinceye veya ben bu yolda ölünceye kadar bu işi bırakmayacağım!"²⁸²

İbn İshak dedi ki: Bundan sonra Kureyşliler, Ebu Tâlib'in, Rasûlullah'ı (s.a.v.) yardımsız bırakmaya ve kendilerine teslim etmeye yanaşmadığını, Hz. Muhammed'i -(s.a.v.) - koruma uğruna kendilerinden ayrılmayı göze aldığını, kendilerine karşı durmaya kararlı olduğunu anladıklarında tekrar heyet gönderdiler. Heyet Ebu Tâlib'e gelip: Yeğeninizi çağırın ve ona deyin ki mabûdlarımızı kötölemekten vazgeçsin, biz de onun mabuduna bir şey söylemeyiz." Bu sözler üzerine Ebu Tâlib, Hz. Muhammed'i (s.a.v.) yanına çağırdı ve kendisine şunları söyledi: "Bak evladım, bunlar senin amcaların, senin milletinin eşrafı, şeyh ve reisleridirler. Seninle makul bir şey konuşmak istiyorlar. Onlar dedi ki: "Sen bizi bizim tanrılarımızla bırak ve onları kötöleme. Biz de seni senin tanrıyla bırakırız." Efendimiz (s.a.v.) : "Ben sizi öyle bir kelimeye çağırıyorum ki, bunu kabul ettiğiniz takdirde Arabistan'a hâkim olur ve Acem de size tabi olur." Onlarda: Biz böyle bir değil, birkaç kelime söylemeye hazırız." Rasûlullah (s.a.v.) o zaman "Lâ ilahe İllallah deyin." Kureyş'li reisler ve soylu kişiler bunu duyunca öfke ve nefretle: " Ey ahâlî! Haydi, yürüyün, ilâhlarınıza bağlılıkta direnin! Bu, mutlaka yapılması gereken bir şeydir!" Diyerek ayrıldılar.²⁸³

Ebu Tâlib'in Hz. Muhammed'i (s.a.v.) himaye etmekten hiçbir şekilde vazgeçmeyeceğini anlayan Kureyşliler son bir hamlede bulunarak, Velîd İbn-i Muğire'nin oğlu Umare b. Velid'i yanlarında götürüp şöyle dediler: "Ey Ebu Tâlib,

---

²⁸¹ Bkz. A.g.e., Cilt 3, s. 253.

²⁸² Bkz. A.g.e. Cilt 3, s. 253-254.

²⁸³ İbn-i Hişâm, *es-Siyretü'n Nebeviyye*, et tebatu's sâlisetu, Beyrut, ed-Daru-l Kitâb'l Arabi, 1990, Cilt 2, s. 65-66

bak şu 'Umare b. Velid'i görüyor musun? Bu, Kureyşin en tanınmış, en yakışıklı gencidir. Bunu al ve kendine evlat edin. Buna karşı yeğenini bize ver. O yeğenin ki, atalarımızın dinine muhalefet etmiş, milletimizi bölmüş ve parçalamış, hepimize aptal demiştir. Biz bir kişiyi sana verip, başka bir kişiyi öldürmek için alıyoruz. Ebu Tâlib kendilerine şu cevabı verdi: "Vallahi, siz benimle pazarlığın en iğrencini yaptınız. Siz evlat edinmem için kendi çocuğunuzu veriyor ve benim evlâdımı öldürmek için almak istiyorsunuz."²⁸⁴

İbni Sâd'ın bir rivâyeti şöyledir: "Rasûlullah'a (s.a.v.) muhalefet en çetin safhada iken ve henüz Habeşistan'a hicret yapılmamışken bir gün Ebu Tâlib ve ailenin bazı fertleri Hz. Muhammed'in (s.a.v.) evine geldiler ve kendisini bulamadılar. Bunun üzerine Ebu Tâlib, yeğeninin öldürülmüş olabileceği kuşkusuna kapıldı. Derhal Beni Hâşim ile Beni Muttalib'in gençlerini toplayarak kendilerine şöyle dedi: "Herkes hançer ve benzeri silahlar alıp elbisesine saklasın ve benimle beraber gelsin. Ben Mescid-i Harâm'a girince, Ebu Hanzaiyye'nin (Ebu Cehl) Kureyş eşrafının hangi grubunda bulunduğunu tespit edeceksiniz. İşte o grubun hiçbir üyesini sağ bırakmayacaksınız. Zirâ Hz. Muhammed'i (s.a.v.) mutlaka bu grup öldürmüştür." Ebu Tâlib gençlerle beraber Harem'e doğru yürürken yolda Hz. Zeyd b. Hâris ile karşılaştı ve ondan Hz. Muhammed (s.a.v.)'in sağ olduğunu öğrendi.

Ertesi sabah Ebu Tâlib, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) evine gitti ve onu elinden tutarak Beni Hâşim ile Beni Muttalib'in gençleri ile birlikte Kureyş'li kabile reislerinin toplantısına vardı ve onlara şöyle seslendi: "Ey Kureyşliler, benim ne karar verdiğimi biliyor musunuz?" Bunun üzerine Ebu Tâlib bir gün önceki olayları anlattı ve gençlere dedi ki, örtülerinizi çekin. Gençler örtülerini çekince her birinde bir silah olduğu görüldü. Sonra Ebu Tâlib şöyle dedi: "Allah hakkı için, Hz. Muhammed 'i (s.a.v.) öldürürseniz, hiçbirinizi sağ bırakmayacağım. Aramızda öyle bir savaş başlayacaktır ki hepimiz çarpışarak öleceğiz." Bu olay Kureyş'e Hz. Peygamber efendimiz'e (s.a.v.) el kaldırmanın kolay olmayacağı gerçeğini hatırlattı. Ebu Tâlib ve Beni Hâşim ile Beni Muttalib'in açık destek vermesi özellikle Hz.

---

²⁸⁴ A.g.e., Cilt 1, s. 199-300.

Peygamber'in (s.a.v.) hayatına kasteden Ebu Cehl ve Kureyşlilerin cesaretini iyice kırmıştı.²⁸⁵

Bu noktadan Hz. Peygambere suikast düzenlemeye karar verdikleri zamana kadar, başka bir deyişle efendimizin hicretine kadar buldukları ortamlarda mucize isteyerek kendilerince efendimizi küçük düşürmeye çalışmışlardır. Efendimize karşı güçleri ancak buna yetmiştir. İnkârcıların mucize istekleri âyetlerde şöyle ifade edilmiştir:

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ أَوْ لَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ... ﴿٢٨٥﴾

Fakat onlara tarafımızdan o hak (Peygamber) gelince: "Mademki Muhammed Peygamber olduğunu iddia ediyor, o hâlde, ona da Hz. Mûsâ'ya verilen mucizelerin bir benzeri verilseydi ya!" dediler. Peki, daha önce Hz. Mûsâ'ya verileni de inkâr etmemişler miydi? ...²⁸⁶

وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا ﴿٢٨٦﴾ أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَعِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْأَنْهَارَ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا ﴿٢٨٧﴾ أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا زَعَمَتْ عَلَيْنَا كِسْفًا أَوْ تَأْتِيَ بِاللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ قَبِيلًا ﴿٢٨٨﴾ أَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِنْ زُخْرَفٍ أَوْ تَرْفَىٰ فِي السَّمَاءِ وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ حَتَّىٰ تُنَزَّلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَقْرُوهُ ﴿٢٨٩﴾

Onlar: "Sen, dediler, bizim için yerden bir kaynak fişkırtmadıkça sana asla inanmayacağız." "Veya senin bir hurma bahçen ve üzüm bağı olmalı; öyle ki, içlerinden gürül gürül ırmaklar akıtmalısın." "Yahut iddia ettiğin gibi, üzerimize gökten parçalar yağdırmalısın veya Allah'ı ve melekleri gözümüzün önüne getirmelisin." "Yahut da altından bir evin olmalı, ya da göğe çıkmalısın. Bize, okuyacağımız bir kitap indirmediğin sürece (göğe) çıktığına da asla inanmayız...²⁸⁷

Buna benzer ve daha fazla ifadeler Hz. Mûsâ'ya'deki bir rivâyetde şöyle geçmektedir: Âmir derki: Kureyşliler Resûlullah'a (s.a.v.) şöyle dediler: "Eğer iddia ettiğin gibi peygamber isen memleketimiz dardır şu Mekke'nin iki dağına dört ya da beş günlük mesafe kadar uzaklaştı ki ekin ekip hayvanlarımızı otlatalım. Ölü olan

²⁸⁵ Bkz. İbni Sâd. *Kitâbu't-Tabakâti'l Kebîr*, et-tebatu'l ûlâ, Kahire, Mektebetü'l Hâncı, 2001, Cilt I, s. 172.

²⁸⁶ Bkz. Kasas 28/48.

²⁸⁷ İsrâ 17/90-93.

babalarımızı dirilt ki bizimle konuşsunlar ve senin peygamber olduğunu söylesinler. Senin (bir gecede Miraca çıktığını) iddia ettiğin gibi bizi de bir gecede Şam'a veya Yemen'e ya da Hire'ye götürüp getir"²⁸⁸

İbn Kesir tefsirinde geçen başka bir rivâyette şu şekildedir: Onlar dediler ki “Ey Muhammed (s.a.v.); sana sunduğumuz teklifi kabul etmiyorsan, o zaman senin peygamberliğini tasdiklememiz için şu isteklerimizi yerine getir: Sen de biliyorsun ki bizim kadar memleketi küçük-dar olan kimse yoktur. Hiç kimsenin bizim kadar malı mülkü az ve geçimi bizden daha sıkıntılı değildir. O zaman seni vahiyle gönderen Rabbinden iste de; bizi dar bir alanda yaşamaya mecbur eden şu dağları yürütüp memleketimizi genişletsin. Orada tıpkı Irak'ta Şam'da bulunan ırmaklar gibi ırmaklar kaynatsın. Atalarımızdan ölmüş olanları geri göndersin. Bize gönderecekleri arasında, doğru sözlü lider Kusayy İbn Kilâb da bulunsun. Getirdiğin hak mı yoksa bâtil mi, onlara soralım. Eğer istediğimizi yaparsan ve onlar da seni tasdiklerse, biz de artık seni tasdik ederiz. Böylece senin Allah katındaki mertebeni ve Onun tarafından gönderildiğini anlarız. Rabbinden iste de sana bahçeler, altın ve gümüşten köşkler, hazîneler yaratsın da bunlara olan ihtiyacını ortadan kaldırsın. Çünkü sen, çarşı pazarda duruyor ve bizim gibi geçim peşinde koşuyorsun. Rabbin sana bahçeler, altın ve gümüşten köşkler, hazîneler yaratırsa işte o zaman senin Rabbin katında bir mevkiin olduğunu, üstünlüğün bulunduğunu öğreniriz. Şayet iddia ettiğin gibi bir peygamber isen bu iş olur. Senin iddia ettiğin gibi, Rabbin her istediği şeyi yapabiliyorsa göğü yere indir. Çünkü biz, bunu yapmadığın takdirde sana asla inanmayacağız. Allah'a andolsun ki sen, göğe merdiven dayayıp oraya çıkıp beraberinde dört melek ile birlikte, söylediğine şehâdet eden apaçık bir kitapla gelinceye kadar seni bekleyeceğiz"²⁸⁹

Kâfirler, Kur'an'ın kitleler üzerindeki etkisini kırabilmek için olmadık iftiralar attılar fakat her defasında, kendi iftiralarını kendileri de beğenmeyerek fikir değiştirdiler. İlk önce, “Muhammed'in (s.a.v.) bu söyledikleri, aslında karmakarışık hayallerden ibarettir!” dediler. Sonra da, “Yok yok, bu kadar mükemmel sözlerin

---

²⁸⁸ Ebi Şeybe, *Musannef*. et-tebatu'l ûlâ, Kahire, el Faruk el Hadiyse, 2008, Cilt 13, s. 20

Kitâbu'l Meğâzi, Babu fi ezâ Kureys linnebiyyi ve ma lağıye minhum, No: 37584.

²⁸⁹ İbn Kesir, *Tefsîrü'l-Şurâhî'l-Öazîm*, Cilt 9, s. 78-80. (İsrâ 17/90-93)

hayal ürünü olduğuna kimseyi inandıramayız; onu bilinçli olarak uyduruyor diyelim. Fakat hayır, Muhammed’in (s.a.v.) buna gücü yetmez ki! O hâlde, onun cinlerden bilgi alan bir şâir olduğunu söyleyelim. İyi de, onun şiirle uzaktan yakından ilgisi olmadığını herkes biliyor! İyisi mi, şöyle diyelim: Madem Peygamber olduğunu iddia ediyor, öyleyse bize önceki ümmetlere gönderilen türden bir mucize gösterse ya!” dediler.²⁹⁰

وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِنْ ... ❁

O zâlimler ki, “Madem Muhammed Allah’ın elçisi olduğunu iddia ediyor, o hâlde, bunun ispatlanması için *Rabbinden ona mûcizeler gönderilmeli değil miydi?*” dediler...²⁹¹

الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عٰهَدَ اِلَيْنَا اَلَّا نُوْمِنَ لِرَسُوْلٍ حَتّٰى يَأْتِيَنَا بِقُرْبٰنٍ تَاْكُلُهٗ ... ❁

Ama gel gör ki onlar, Son Elçiye inanmamak için bin bir türlü bahane öne sürerek: “*Allah’ın bize emrettiğine göre, gökten mûcize olarak inen ateş tarafından yakılan bir kurban getirmediğe, hiçbir Peygambere imân etmeyeceğiz!*” dediler...²⁹²

وَقَالُوا لَوْلَا اُنزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ ... ❁

Fakat onlar, “Madem Muhammed Peygamber olduğunu iddia ediyor, o hâlde *ona bir melek indirilseydi ya!*” Dediler.²⁹³

وَقَالَ الَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ لَوْلَا يَكْلُمُنَا اللّٰهُ اَوْ تَاْتِيْنَا اٰيَةٌ كَذٰلِكَ قَالَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِّثْلَ قَوْلِهِمْ تَشَابَهَتْ قُلُوْبُهُمْ قَدْ بَيَّنَّا الْآيٰتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُوْنَ ❁

İlâhî hikmeti ve imtihân gerçeğini kavrayamamış bazı bilgisiz kimseler: “Allah mademki inanmamızı istiyor, öyleyse *bizzat kendisi bizimle konuşsaydı veya bize, hiçbir şekilde itiraz edemeyeceğimiz bir mûcize gönderseydi ya!*” dediler. Kendilerinden önceki çağlarda yaşamış kâfirler de tıpkı bunların dediklerine benzer sözler söylemişlerdi; *inkâr ve inatçılıkta kalpleri ne kadar da birbirine benzemiş!*²⁹⁴

²⁹⁰ Enbiya 21/1-6.

²⁹¹ Ankebût 29/50.

²⁹² Âl-i İmrân 3/183.

²⁹³ Bkz. En’âm 6/8, Hûd 11/12, Furkân 25/7.

²⁹⁴ Bakara 2/118.

Küfrün elebaşları, kendilerine gelen vahyi doğrumu yanlış mı diye incelemediler. İlmî ya da bilmî bir süzgeçten geçirmediler. Açık yüreklilikle değerlendirmediler. Ellerinde bulunan yönetim, makam, mevki ve servetin bu çağrı sebebiyle ellerinden gideceğini anladıklarından, Hz. Mûsâ'ya (a.s.) ya da Tevrat'a imân etmemelerine rağmen işi yokuşa sürmek için *“Madem Muhammed (s.a.v.) Allah'ın (c.c.) peygamberidir, Hz. Mûsâ'ya (a.s.) verilen mucizeler niye kendisine verilmedi” dediler.*²⁹⁵ Bu sözleri lafazanlıktan başka bir şey değildi. Bahaneler basit itirazlar hazırdır: *“Sen de bizim gibi ölümlü bir insandan başka bir şey değilsin! Senin bizden ne üstünlüğün var ki, bize Peygamberlik taslıyorsun! Eğer bu iddianda doğru isen, o zaman bir mûcize göster bize!”*²⁹⁶ Derler.

İnkârcılar, öncekilerin başına gelenler ortadayken, yine de Kur'ân'a inanmıyorlar. Ve insanlık tarihinden ders alıp, zulüm ve haksızlıktan vazgeçecekleri yerde, olmasına imkân vermedikleri mucizeler, peşinde koşuyorlar. *Cenâb-ı Allah eğer inkârcıların üzerlerine gökten Arş'a uzanan bir kapı açsa da oradan yukarı çıksalardı: “Herhâlde büyülenerek gözlerimiz perdelendi; evet evet, bize mutlaka büyü yapılmış olmalı!” diyecek ve kesinlikle imân etmeyeceklerdi.* Çünkü bundan çok daha büyük mûcizeleri gördüler, yine de imân etmediler etmiyorlar. ²⁹⁷Müşrikler kendilerine Safa tepesinin altına dönüşmesi²⁹⁸ veya gökten meleklerin inmesi gibi istedikleri türden bir mûcize gösterilmiş olsa, kesinlikle imân edeceklerine dâir olanca güçleriyle Allah'a yemin ediyorlar. Halbuki Cenâb-ı Allah yersiz önyargılarından ve bencillik, haset, kibir prangalarından kendisini kurtararak içtenlikle inanmak isteyenler için, fazlasıyla yetecek mûcizeleri açıkça ortaya koymuştur.²⁹⁹

İnkârcıların mucize istekleri imân etmek, mutmain olmak için talep ettikleri bir şey değildi. Peygamberleri (a.s.) susturamıyorlar her gün birilerinin Müslüman olmasına engel olamıyorlardı. Sistemlerini ayakta tutmak için

---

²⁹⁵ Bkz. Kasas 28/48.

²⁹⁶ Bkz. Şuarâ 26/154, 186.

²⁹⁷ Bkz. Hicr 15/13-15.

²⁹⁸ İbni İshâk, *Siyret-i İbn İshâk* s. 292.

²⁹⁹ Kısa, Bakara, 2/118.

kendilerine göre yapılması imkânsız olan şeyleri Allah'ın elçilerinden istemeye yöneldiler. Hesaplarına göre Peygamberler bu taleplere cevap vermezse, kitlelere -hâşâ- yalancı olduklarını, peygamber olsalardı bu istekleri Rableri tarafından yerine getirilirdi propagandasını yapıp halk üzerindeki saltanatlarını sürdürmeyi hesap ediyorlardı.

SONUÇ

İnsanlık tarihi boyunca her devirdeki inkârcıların, kendilerine gönderilen Peygamberler ve getirdikleri din hakkındaki itiraz ve ortaya koydukları bir takım iddialarının asıl nedeninin, vahiy mahsulü olan emir, yasak, hüküm, kural ve düzenlemelerin onların akıl, mantık ve kalplerine aykırı düşmesi veya bu noktada getirilen delillerin ve gösterilen alametlerin yetersiz gelmesi meselesi olmayıp, inkârcı tutumlarının arka planında kibir, kıskançlık, önyargı, nispeten cehalet, ahlaksızlık, makam, mevki ve servet düşkünlüğü ile hevâ ve heveslerinin tutsağından kurtulamama gibi nedenlerin önem arzettiğini ve öne çıkmış olduğunu tespit ettik. Konumuzun, inkâr politikasını ve nedenlerini anlama açısından kapsamlı bir konu olduğunu ve tespit edebildiğimiz kadarıyla şimdiye kadar bu konuda müstakil bir çalışmanın yapılmadığını gördük.

Bu kapsamda dikkat çeken inkâr nedenleri arasında ırkçılık ve kavmiyetçiliğin daha çok göze çarptığını müşahade ettik.

Öbür taraftan, ataların dini diye müşriklerin putperestliğe sıkıca sarılmalarının asıl sebebinin ise; bu şekil bir inancın onların akıl ve mantıklarıyla örtüşmesi olmayıp; benlik ve büyülenme duygularını okşaması, her türlü nefsanî arzularını tatmin etmeye yardımcı olması, kendilerine liderlik ve yöneticilikle beraber, kolay yoldan bol servet ve kazanç elde etme aracı olması olduğunu tespit ettik.

Sırf bu nedenlerle inkârcılar, adeta konuştuklarının veya çocuklarının kendilerine ait olduğunu bildikleri gibi, peygamberlerin de bu derece hak söylediklerini ve Cenâb-ı Hakk'ın elçileri olduklarını bu kesinlikte bilmelerine rağmen, büyülenme, nefsanî arzu ve çıkar bariyerlerini aşamayarak onlara karşı çıkmışlar ve kendi akıllarıyla çelişerek onları reddetmişlerdir. Ancak sadece reddetmekle kalmayarak, onları davalarından vaz geçirmek için çeşitli baskı yöntemlerini uygulamışlardır. Bu kapsamda birçok tehditler savurmuşlar ve büyük tuzaklara başvurmuşlardır. Bunlardan henüz akli sönmemiş, kalbi tamamen bozulmamış küçük bir kesim ile şan, şeref, şöhret ve servet sevdası olmayan, riyâset, makam, mevki gibi problemleri bulunmayan fakir tabakanın ekserisi gerçekte tanışıklarında, bütün şiddet ve baskılara, insanlık dışı muamelelere

aldırış etmeden, haktan yana yer almışlardır. Reddiyecilerin ekseriyeti ise, Yüce Allah tarafından kendilerine tanınan makul, uzun süreyi de değerlendirmeyerek, inkârdaki kilometrelerini doldurmuş, Allah ve peygamberine karşı yaptıkları küstahlıkta ve ilan ettikleri muharebede hatta muharebe etmede o kadar azıttılar ki, kendi acıklı akıbetlerini kendileri çabuklaştırmışlardır.

Nihayetinde, onların kısıvrak yakalanma zamanı gelince, Yüce Allah, yapılan bütün çağrı ve uyarılara rağmen, bilerek inkârda ısrar eden, üstelik azgınlık ve taşkınlıkta ileri gidenleri; kıtlıklar, yokluklar, tufanlar, zelzeleler, seller, sayhalar ve kasırgalar gibi tabii afetlerden başka göklerden başlarına cehennemden taşlar ve çakıllar yağdırarak veya denizde boğarak dünyada onların kökünü kazıyarak cezalandırdığı gibi, onlar için Cehennem'in çeşitli tabakalarında ebediyen yanacakları elem verici şiddetli azap çeşitlerini de hazırladığını bildirmiştir.

Böylece, inkârcılar bu batıl mücadeleyi kaybetmişler, Allah'a giden yola koydukları engeller temizlenmiş ve hak galip gelmiştir. Sonuçta, insanlara saadet kapısı açılmış, dinin getirdiği nurla yolları aydınlanmıştır. Böylece başta Allah'ın rızası olmak üzere; sevgi, barış, huzur ve sükûn nimetleriyle buluşma bahtiyarlığına ermişlerdir.

KAYNAKÇA

- Abdulbâki, Muhammed Fuat. *el-Mucemu'l-Müfehres li el-Fâzî'l Kur'âni'l Kerim*. İstanbul: Çağrı Yayınları, trhs.
- Ali Himmet Berki, Osman Kesikoğlu. *Hâtemu'l Enbiyâ Hz Muhammed Ve Hayatı*. 9. Baskı. Ankara: Diyanet işleri Başkanlığı Yayınları, 1981.
- BinYesâr, Muhammed bin İshak. *Siyret İbn İshak*. et-tebatu'l-ülâ. Konya: Hayra Hizmet Vakfı, 1981.
- Buhari, Ebi Abdullah Muhammed bin İsmail *el-Camiu's- Sahih*. 1. Baskı. Kahire: Selefî Matbaası, 1979.
- Canan, İbrâhim. *Kütüb-ü Sitte, Hadis Ansiklopedisi*. 1. Baskı. İstanbul: Akçağ Yayınevi, 1993.
- El Maverdi, Ebi Hasen Ali bin Muhammed bin Habîb el-Basri. *Tefsiru'l Mâverdi*. Beyrut/Lübnan: Dâru'l-Kütübü'l-İlmiyye Müessese El Kütübü Es Sekafiyye, trhs.
- Ebi Şeybe, Ebi Bekr Abdullah Bin Muhammed bin İbrâhim Ebi Şeybe El Absi. *Musannef*. et-tebatu'l-ülâ. Kahire: El Faruk El Hadiyse, 2008.
- Râzi, Fahrudin. *Mefâtîhu'l-ğayb. et-Tefsîrü'l-kebîr*. et-tebatu'l-ülâ. Beyrut/Lübnan: Dâru-l Fikr, 1981.
- Et-Taberi, Ebu Cafer Muhammed İbn-i Cerir. *Câmi'ü'l-beyân Öan teövîli âyi'l-Şuróân*. et-tebatu'l-ülâ. Kahire: Hicret Yayıncılık, 2001.
- Hanbel, İmam Ahmet bin Hanbel. *Müsned-i Ahmed Bin Hanbel*. et-tebatu'l-ülâ.. Beyrut: Müessesetü'r-Risale, 1995.
- Harman, Ömer Faruk. «Kâhin.» maddesi İslâm Ansiklopedisi., Ankara: T.D.V. 2001.

- İbn Hişâm, Ebû Muhammed Cemâlüddîn Abdülmelik b. Hişâm b. Eyyûb el-Himyerî el-Meâfirî el-Basrî el-Mısrî. *es-Sîretü'n-nebeviyye . et-Tabat's-Sâlisetu*, Beyrut: Ed- Dâru-l Kitâb'l-Arabi, 1990.
- İbn Kesir, *Ebü'l-Fidâ' İmâdüddîn İsmâîl b. Şihâbiddîn Ömer b. Kesîr b. Dav' b. Kesîr el-Kaysî el-Kureşî el-Busrâvî ed-Dımaşkî eş-Şâfî. el-Bidâye ve'n-nihâye*. et-tebatu's-Sâniyetu. Dımeşk-Beyrut: Dar İbn kesir, 2010.
- İbn Kesir, Ebü'l-Fidâ' İmâdüddîn İsmâîl b. Şihâbiddîn Ömer b. Kesîr b. Dav' b. Kesîr el-Kaysî el-Kureşî el-Busrâvî ed-Dımaşkî eş-Şâfî, *Tefsîrû'l-Şurôani'l-Öazîm*. et-tebatu'l-ülâ. 15 cilt. Kahire: Kurtuba müessesesi, 2000.
- İbn Mâce, Ebi Abdullah Muhammed Bin Yezid El Gazviyni. *Sünen-i İbn Mâce*. et-tebatu'l-ülâ.. Riyad: Mektebetü El Mearif, trhyk.
- İsfehâni, Râğîb *Müfredâtü elfâzi'l-Şurôân*. et-tebatu's-Sâniyetu. Şam/Beyrut: Daru-l Kalem D'aru-ş Şam, 1997.
- Kısa, Mahmut. *Kur'an-ı Kerim ve Kısa Açıklamalı Meali*. 1. Baskı. Konya: Armağan Yayınları, 2009.
- Köksal, Mustafa Âsım. *İslam Tarihi*. İstanbul: Şâmil Yayınevi, 1989.
- Kurtubi, Ebû Abdillâh Muhammed b. Ahmed b. Ebî Bekr b. Ferh. *el-Câmi' li-âhkâmi'l-Şurôân*. et-Tabatu-l-ülâ. Beyrut/Lübnan: El Resalah, 2006.
- Kutup, Seyyid. *Fî Zilâli'l-Şurôân*, et-Tabatu's-Sâniyetu ve Selâsîn, Kahire: Daru-ş-Şuruk, 2003.
- Küçük, Ali. *Besâiru'l-Kur'an*. 1. Baskı. Konya: Adım Matbaacılık, 2003.
- Mevdûdi, Ebu'l A'lâ. *Tefhimu'l Kur'an*. İstanbul: İnsan Yayınları, 1987.
- Mevdûdi, Seyyid Ebûl Alâ Mevdudî. *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi ve Hz Peygamberin Hayatı*. 2. Baskı. İstanbul: Pınar Yayınları, 1985.
- Müslim, Ebu'l-Huseyn Müslim B. el-Haccac el-Kuşeyri en-Neysaburi . *Sahih-i Müslim*. et-tebatu'l-ülâ. Beyrut: Daru'l-İhyai'l-Kütüb'l-Arabi, 1991.

- Neysâbûri, Abdullah El Hâkim En. *Müstedrek ale's-Sahîhayn*. et-tebatu'l-ûlâ. Kahire: Daru-l Haremeyn, 1997.
- Sâd, Muhammed Bin Sâd Bin Meni' Ez Zuhri. *Kitâbu't- Tabakâti'l Kebîr*. et-tebatu'l-ûlâ. Kahire: Mektebetü-l Hâncı, 2001.
- Sarıçam, İbrâhim. *Hz Muhammed Ve Evrensel Mesajı*. 7. Baskı. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2012.
- Yazır, Elmalılı M.Hamdi. *Hak Dini Kur'ân Dili*. Cilt 1. Baskı. İstanbul: Zehraveyn (Azim Dağıtım), 1992.
- Zameşeri, Ebü'l-Kâsım Mahmûd b. Ömer b. Muhammed el-Hârizmî ez-Zemahşerî. *el-Keşşâf Óan hákâóíki gavâmiži't-tenzîl ve Óuyûni'l-eķâvîl fi vücûhi't-teóvîl*. et-tebatu'l-ûlâ. Riyad: Mekteb Ubeykân, 1998.
- Zuhayli, Vehbe. *et-Tefsiru'l-Munir fi'l-Akîdeti ve'ş-Şerîati ve'l-Menhec*. et-Tabatu'l Âşiratu. Şam: Daru-l Fikr, 2009.